

Τεύχος 12 | Δεκέμβριος 2023

ISSN 2732-7701

‘Αλληλόν

Χτίζοντας το μέλλον

5/12

ΔΙΕΘΝΗΣ
ΗΜΕΡΑ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Ένθετο*

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ,
ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

* ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ HELPHELLAS

Μήνυμα Εκδότη

Άγγελος Παγκράτης

Ιδρυτής και Πρόεδρος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Επισκέπτης καθηγητής στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Νίκαιας-Γαλλίας

Πρώην πρέσβης της ΕΕ στην Αργεντινή και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου

[Angelos Pangratis | LinkedIn](#)

Αγαπητά μέλη, φίλοι και φίλες της ΑΛΛΗΛΟΝ,

Η πορεία της ΑΛΛΗΛΟΝ, από την αρχή της ιστορίας της, στηρίζεται αποκλειστικά στην εθελοντική προσφορά και συμμετοχή όλων των μελών και μεντόρων της. Έτσι, ο τίτλος του ενθέτου του τεύχους τούτου είναι βαθιά ριζωμένος στο μυαλό και στις αξιακές αρχές κάθε μέλους της ΑΛΛΗΛΟΝ. Γι αυτό, η συνεργασία με την Ακαδημία Εθελοντισμού HELPHELLAS αναπτύχθηκε πολύ φυσιολογικά, και θα αναπτυχθεί περαιτέρω. Ήδη, προβλέπουμε να έχει συνέχεια το τωρινό ένθετο στο επόμενο τεύχος του περιοδικού μας τον Μάρτιο.

Το θέμα του εθελοντισμού είναι πελώρια σημαντικό για το μέλλον ουσιαστικά της κάθε χώρας του πλανήτη και ακόμη περισσότερο για την δική μας. Οι λόγοι εξηγούνται εκτενώς από τους εξαιρετικούς αρθρογράφους του τεύχους. Θα επιμείνω σε μια μόνο διάσταση η οποία δεν ήταν εμφανής ιστορικά αλλά γίνεται ταχύτατα κεντρική. Κι αυτό αφορά την σχέση μεταξύ εθελοντισμού και δημοκρατίας. Ο κλονισμός της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τις πολιτικές ελίτ φαίνεται να παίρνει μορφή πανδημίας σε όλο τον δυτικό κόσμο. Οι πολίτες που δεν συμμετέχουν στις εκλογές είναι ήδη σε πολλές χώρες, και στην δική μας, συχνά πλειοψηφία. Η εθελοντική κινητοποίηση των πολιτών για να βοηθήσουν και να υποστηρίξουν με πολλούς τρόπους τον συνάνθρωπό τους, μπορεί να γίνει ο καταλύτης μιας ευρύτερης συμμετοχής στα κοινά. Χρειάζεται μια κοινωνία με αυξημένη κοινωνική συνοχή, για να μπορέσει να αντιμετωπίσει η κοινωνία μας τις προκλήσεις που συνεχώς αυξάνονται γύρω μας. Η αποχή από τα κοινά αναδεικνύεται όλο και περισσότερο σαν μια βόμβα στα θεμέλια της δημοκρατίας μας. Η συμμετοχή και ο εθελοντισμός είναι ένα σίγουρο μέσο ανατροπής της πορείας υποβάθμισης βασικών δημοκρατικών αρχών και ελευθεριών.

Οι αρθρογράφοι είναι εξαιρετικοί, το τεύχος είναι πραγματική αναφορά για τον καθένα με πολύ πλούσιο περιεχόμενο. Η καλεσμένη μας εκδότης Αντιγόνη Ωραιοπούλου έδωσε το στίγμα του περιεχομένου του ενθέτου και οι 3 αρθρογράφοι από τα «Γενικά Άρθρα» παρουσιάζουν ιδιαίτερα χρήσιμα άρθρα. Το “mentor’s corner” παρουσιάζει όπως συνήθως 16 από τους μέντορές μας.

Συστήνω ανεπιφύλακτα το τεύχος τούτο σε όσους συγκινούνται από την υποστήριξη και προσφορά στον συνάνθρωπο ο οποίος δοκιμάζεται ή μάχεται τον καλό αγώνα, και σε όσους ανησυχούν για το μέλλον του ευλογημένου τόπου μας. Ο Εθελοντισμός προσφέρει και χαρές και πολύτιμες ευκαιρίες να βελτιώσουμε την ζωή μας και την ζωή των άλλων και συγχρόνως το μέλλον της πατρίδας μας.

Άγγελος Παγκράτης

Ιδρυτής και Πρόεδρος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Επισκέπτης καθηγητής στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Νίκαιας-Γαλλίας

Πρώην πρέσβης της ΕΕ στην Αργεντινή και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου

02**Άγγελος Παγκράτης**
Μήνυμα εκδότη**03****Περιεχόμενα****04****Γενικά άρθρα****05****Αγγελική Κομποχόλη**
Ηγεσία και αυτοπραγμάτωση. Η αρχαία παρακαταθήκη του «δύνασθαι»**08****Ελένη Αναγνώστου**
Επιχειρησιακή Επικοινωνία:
Τα συνηθισμένα λάθη & βασικές αρχές για την σωστή ανάπτυξή της**11****Χρήστος Μπεζιρτζόγλου**
Τι καθοδηγεί τις ενέργειες που κάνουμε; Πως φτάνουμε στην Επιτυχία!**13****Ένθετο: Η σημασία του Οργανωμένου Εθελοντισμού στην Καθημερινότητα, στην Κοινωνία και Δημοκρατία****14****Μήνυμα Προσκεκλημένης Εκδότριας Αντιγόνης Ωραιοπούλου****16****Ιωάννης Πάιδας**
Ο Ρόλος του Κοινωνικού Διαλόγου για την Ενίσχυση του Εθελοντισμού στην Ελληνική Κοινωνία**19****Φαρμακοπούλου Ιγνατία**
Ανακαλύπτοντας τα μονοπάτια και κίνητρα του Εθελοντισμού**22****Δρ. Νικόλαος Κατσιώτης**
Σύνδεση του Εθελοντισμού με την έννοια του Ενεργού Πολίτη, την Βιωσιμότητα και τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης**26****Δρ. Χαρίτων Κοριζής**
Εθελοντισμός: μια γέφυρα μεταξύ των ατομικών συνεισφορών και της κοινωνικής συλλογικής ευημερίας με υπολογισμό οικονομικό αντίκτυπο**29****Βίκτωρας Στιβανάκης**
Η Αναγκαιότητα Εισαγωγής του Εθελοντισμού στα Πανεπιστήμια**31****Δρ. Χατζηνικολάου Σοφία, Μιχαλούδη Δώρα**
Χάραξη Κοινωνικής Πολιτικής: Η αξιοποίηση της Τρίτης Ηλικίας μέσω του Εθελοντισμού**34****Ελευθερία (Ρίτα) Πικρού-Μωραϊτάκη**
Εθελοντισμός και τοπική αυτοδιοίκηση: Μια συνέργεια για λειτουργικές και ενδυναμωμένες κοινωνίες**37****Γεώργιος Κουκάκης**
Η κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς**40****Γιώργος Κρεμλής**
Εθελοντισμός και περιβάλλον**42****Βασιλική Μπαρκούκη**
Εθελοντισμός ως καλός «οιωνός»**45****Μαίρη Πίνη**
Εθελοντισμός & Κοινωνική Συνοχή
Το παράδειγμα του ΚΕ.Σ.Ο. Εκκλησιαστικού Ιδρύματος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών**48****Julie Kelley**
Let's Be S.M.A.R.T. (Successfully Managing Animal Rights Today)
Founder/Treasurer**50****Αντιγόνης Ωραιοπούλου**
Χρειάζεται ο Εθελοντισμός Ολιστική Εκπαίδευση;

Impressum

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΛΛΗΛΟΝnet ΑΜΚΕ
Άγγελος Παγκράτης**ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:**
ALLILONnet
Εθνική Οδός Λευκίμης 6
49100 Κέρκυρα, Ελλάς**ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:**
Χρήστος Μπεζιρτζόγλου**ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:**
Φιλαρέτη Πάκα**ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:**
Δημήτρης Ηλιόπουλος,
Κλεάνθης Γαβριηλίδης,
Όλγα Κοσμίδου**ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:**
Αλέξανδρος Παγκράτης**ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:**
Όλγα Σιδηράτου**EMAIL ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:**
periodiko@allilonnet.gr**ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:**
<https://allilonnet.com/>**Facebook:**
www.facebook.com/ALLILONnet**LinkedIn:**
<https://www.linkedin.com/company/allilon/>

Τα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του εκδότη και του περιοδικού.

ISSN: 2732-7701

Cover & Backcover : shared by creators on pexels (royalty free)

55**Mentor's Corner****59****Το τεύχος σε μία φωτογραφία και ένα quote**

Γενικά Άρθρα

«Λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις»

(Οι φέροντες τις δάδες τις μεταλαμπαδεύουν ο ένας στον άλλον). Φράση από την «Πολιτεία» του Πλάτωνος, στη μετόπη της εισόδου στο Πανεπιστήμιο Yale.

Το περιοδικό υποστηρίζει και προωθεί τους στόχους της ΑΛΛΗΛΟΝ με τα γενικά, τα θεματικά (ένθετα) και άλλα άρθρα του κάθε τεύχους. Οι κύριοι στόχοι της ΑΛΛΗΛΟΝ είναι:

1ος στόχος: να υποστηρίζει ατομικά τις προσπάθειες των μελών μας και ιδίως των νέων μας που αγωνίζονται για ένα καλύτερο επαγγελματικό μέλλον.

2ος στόχος: να κτίζει συνοχή και πνεύμα εθελοντισμού, αλληλεγγύης και αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των μελών της καθώς και με άλλους φορείς με τους οποίους συνεργάζεται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

3ος στόχος: Να συμβάλλει στην απαραίτητη προετοιμασία και προσαρμογή, μελών και συνεργατών, στον ταχύτατα αναδυόμενο νέο κόσμο και, ευρύτερα, στην ανθεκτικότητα και πρόοδο της Ελλάδας και του Ελληνισμού.)

Ηγεσία και αυτοπραγμάτωση. Η αρχαία παρακαταθήκη του «δύνασθαι».

Αγγελική Κομποχόλη

Μέντορας ΑΛΛΗΛΟΝ για προσωπική ανάπτυξη

Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών,

Διδάσκουσα στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Επικοινωνίας

Περίληψη

Η αρχαία ελληνική παιδεία είχε πάντοτε στόχο τη δημιουργία ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, που θα μπορούσαν να ηγούνται –σε απαιτητικές κυρίως συνθήκες- κρίσιμων καταστάσεων λαμβάνοντας αποτελεσματικές αποφάσεις τόσο για την ατομική όσο και για τη δημόσια ζωή. Η έννοια της «ηγεσίας» συνδέθηκε άρρηκτα με την ικανότητα προσωπικής εξέλιξης και αυτοπραγμάτωσης μέσα από την φιλοσοφική οδό του «γνώθι σεαυτόν», καθώς ικανός ηγέτης είναι πρωτίστως αυτός που μπορεί να κυριαρχήσει στον εαυτόν του και τους φόβους έχοντας ξεκάθαρες αξίες και ακολούθως αυτός που κατορθώνει λαμπρά επιτεύγματα στον χώρο δράσης που κινείται. Τότε μόνον οι αρετές του ανθρώπου γίνονται το θετικό πεπρωμένο του και η κοινωνία μέσα στην οποία εντάσσεται προοδεύει και ευημερεί.

Η έννοια της ηγεσίας στην αρχαία ελληνική θεώρηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το κριτήριο της σωστής σκέψης και της αποτελεσματικής καθοδηγητικής δράσης. Το ρήμα «ἡγοῦμαι», με τη διττή σημασία του «σκέπτομαι» και «κυβερνώ», στενά συνδεδεμένο (αρχικά) με την πολεμική ενέργεια απαντάται ήδη στον Όμηρο δημιουργώντας μία ισχυρή οικογένεια λέξεων με συναφές σημασιολογικό περιεχόμενο (ἡγεμών, ἡγούμενος,

ἡγήτωρ, ἡγέτης, αλλά και καθηγητής). Ανάλογη ετυμολογική ανάλυση παρατηρείται και σε άλλες συγγενικές, από εννοιολογικής απόψεως, λέξεις: Κοίρανος, κάρανος, κράνης, κράντωρ, κρείων, κρέων (ο κυρίαρχος, ο αρχηγός του στρατού, αυτός που τίθεται «ἐπὶ κεφαλῆς», σε συνάφεια με το αρχαίο ουσιαστικό «κάρα», το κεφάλι, απ' όπου και οι λέξεις κρίνω και κρίσις), κυβερνήτης (κυριολεκτικώς ο αρχηγός του στόλου, η «κύβη», η κεφαλή δηλαδή, της «νηός», του αρχαίου πλοίου), μέδων (ο προστάτης, ο βασιλεύς, αλλά και ο πνευματικός ηγέτης, από το αρχαίο ρήμα «μέδομαι» με τη διπλή έννοια του σκέπτομαι και φροντίζω), κ.ο.κ.

Γίνεται, λοιπόν, σαφές ότι η έννοια της ηγεσίας, στην αρχαία της διερεύνηση, δε συνιστά έναν απλό πολιτικό ή στρατιωτικό όρο, αλλά έχει ευρύτερη σημασία, διαθέτει φιλοσοφικό έρεισμα και υποδεικνύει τρόπους σκέψης θεμελιωμένους σε γερές ανθρωπιστικές βάσεις (πρβλ. την έννοια «φιλόσοφος –βασιλεύς» του Πλάτωνα). Το πρότυπο του σοφού, δίκαιου ηγέτη προβάλλεται σταθερά στην αρχαία ελληνική γραμματεία, ως πρότυπο προς μίμηση, ενώ κάθε άλλη μορφή (αρνητικής) διακυβέρνησης απλώς περιγράφεται, προκειμένου να γίνει κατανοητή με σαφήνεια στη λειτουργία της, ώστε μελλοντικά να αποφευχθεί. Η απόλυτη ηθική ακεραιότητα και ο αγώνας για το δημόσιο καλό είναι τα θεμέλια στα οποία οικοδο-

μείται η ιδανική ηγετική μορφή, που έχει ένα και μόνο βασικό καθήκον: να υπηρετήσει σωστά το κοινωνικό σύνολο (πατρίδα) και εκείνους από τους οποίους αναδείχθηκε ηγέτης. Ταυτοχρόνως, όμως, στη βάση αυτή επιτυγχάνεται η σμίλευση της αυθεντικότητας του ατόμου, η ενδυνάμωσή του και η ανάπτυξη της αυτοηγέσιμης ως προσωπικής ικανότητας και στάσης ζωής.

Η έννοια της ηγεσίας, δηλαδή, δεν περιορίζεται μόνον στον πολιτικό ή στρατιωτικό βίο, αλλά αφορά κάθε έκφανση της κοινωνικής, ηθικής και πνευματικής ζωής, τόσο σε διασυλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο. Στην τελευταία περίπτωση μάλιστα, η προσωπικότητα του Σωκράτη παρέχει το μέτρο της αυτό-ηγετικής ικανότητας αναδεικνύοντας την πολύτιμη συμβολή της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφικής σκέψης όσον αφορά στην εσωτερική καλλιέργεια του ανθρώπου και την αυτό-εξέλιξη. Η ζωή του Αθηναίου φιλοσόφου υπήρξε υποδειγματικό πρότυπο κοινωνικού, πολιτικού και πνευματικού σθένους, γερά θεμελιωμένου σε αρχές και διδαχές της φιλοσοφίας που είχαν πάντα σταθερό προβάδισμα στην ζωή του και από τις οποίες ποτέ δεν παρέκκλινε. Η αδιαπραγμάτευτη απόφαση του τέλους του, ως πιστή τήρηση των προσωπικών του αρχών, αποτελεί την αδιάψευστη μαρτυρία. Ο ίδιος άλλωστε, μέσα από την δική του φιλοσοφική θεώρηση, προσέφερε στην ανθρωπότητα την μέθοδο της γνώσης, κυρίως της αναγνώρισης, του εσωτερικού εαυτού (μαιευτική): έδωσε δηλαδή την πρώτη αναγκαία προϋπόθεση στην ανέλιξη μίας ηγετικής φυσιογνωμίας.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και άλλοι σπουδαίοι στοχαστές του αρχαίου κόσμου. Ο Επίκουρος περιέγραψε με σαφήνεια τις βάσεις πάνω στις οποίες στερεώνεται η (αυτό)ηγετική προσωπικότητα, με άλλα λόγια τις πρωταρχικές αρετές που καθοδηγούν την δράση του ανθρώπου που ξέρει να ηγείται σε όλα τα επίπεδα. Στην οπτική του Επικούρου οι αρετές αυτές είναι τέσσερις: η σωφροσύνη, η εγκράτεια, η ανδρεία, η δικαιοσύνη. Η σωφροσύνη βοηθά τον άνθρωπο να διατηρεί στις πλέον δυσχερείς στιγμές ακέραια την φρόνησή του, ορθώνοντας στην κρίσιμη περίπτωση ασπίδα λογικής. Η

εγκράτεια πάλι σχετίζεται με το επίθετο «ἐγκρατής», λέξη σύνθετη από την αρχαία πρόθεση «ἐν» (μέσα) και το ουσιαστικό «κράτος» (που δηλώνει την κυριαρχία), περιγράφοντας τον άνθρωπο που διαθέτει δύναμη και εσωτερικό αυτοέλεγχο. Η αρχαία «ἀνδρεία», λέξη που επέζησε με σημασία ατόφια μέχρι τις ημέρες μας, είναι η γενναιότητα, η ευψυχία, αξίζει όμως να δούμε πως την ορίζει ο πλατωνικός φιλόσοφος Σπεύσιππος στους «Θορους» του: «Ἀνδρεία», «ἔξις ἀκίνητος ὑπὸ τοῦ φόβου» (η δυνατότητα δηλαδή να μην τρέπεται ο άνθρωπος σε φυγή κάτω από το καθεστώς του φόβου, «ἐγκράτεια ψυχῆς πρὸς τὰ φοβερά καὶ δεινὰ», «εὐθαρσία ἐπὶ θανάτου προσδοκία», «ἔξις διαφυλακτικὴ λογισμῶν ὀρθῶν ἐν κινδύνοις». Συνοψίζει, τρόπον τινά, η ανδρεία τις δύο προηγούμενες αρετές και γίνεται για τον Επίκουρο ο στυλοβάτης για την τέταρτη αρετή που δεν είναι άλλη από την δικαιοσύνη. Αυτή είναι και η υπέρτατη αρετή που προηγείται στα αξιολογικά συστήματα όλων σχεδόν των στοχαστών του αρχαίου κόσμου. Καμία ηθική αρχή δεν μπορεί να ανθίσει, κανένας ηθικός πολιτισμός δεν μπορεί να λάμψει, αν δεν υπάρχει η δικαιοσύνη. Ο Πλάτων στο έργο του Κρατύλος την περιγράφει με γλαφυρότητα και την συγκρίνει με τον ήλιο, θεωρώντας πως το φωτεινό ουράνιο σώμα την εκπροσωπεί απόλυτα, καθώς ο ήλιος είναι «διῶν», διέρχεται δηλαδή απ' όλα τα μέρη του κόσμου, και «καίων», λάμπει και φωτίζει εξ ίσου (πρβλ εδώ τον περίφημο στίχο του Ελύτη «Της δικαιοσύνης Ἦλιε Νοητέ»).

Ποια άλλα, όμως, χαρακτηριστικά πρέπει να διέπουν τον άνθρωπο αν θέλει να ηγείται (πρωτίστως του εαυτού του), πέραν των ηθικών αρχών που αναμφισβήτητα οφείλει να διαθέτει; Γιατί, βεβαίως, στην αρχαία ελληνική αποτίμηση ο σπουδαίος ηγέτης μπορεί και εμπνέει τους άλλους, αλλά για να συμβεί αυτό θα πρέπει να διαθέτει όχι μόνον ηθικές αρετές αλλά και όραμα. «Αν οι πράξεις σου εμπνέουν άλλους ανθρώπους να ονειρεύονται περισσότερο, να μαθαίνουν περισσότερο, να κάνουν περισσότερα, να γίνονται κάτι περισσότερο, τότε είσαι ηγέτης», θα πει πολλούς αιώνες αργότερα ο Αμερικανός Πρόεδρος John Quincy Adams, αλλά φυσικά η έννοια της ηγεσίας δεν περιορίζεται μόνον σε πολιτικό επίπεδο. Κάθε άνθρω-

πος που μπορεί να γίνει πηγή έμπνευσης και δύναμης για τους άλλους, ακόμη και για έναν μικρό κύκλο συνανθρώπων του, έχει στοιχεία (αυτό)ηγετικής ικανότητας, όταν δηλαδή διακρίνεται από αυτοκυριαρχία αλλά κυρίως δεν αποτρέπει τον εαυτόν του από το όνειρο. «Έάν μη ἔλπισται, ἀνέλπιστον οὐκ εὐρήσει», θα πει με εμβληματικό τρόπο ο Ηράκλειτος ανοίγοντας τον δρόμο εξάλειψης του φόβου στην διεκδίκηση του οράματος, δρόμο που θα τον ακολουθήσουν πολλές γενεές αργότερα: «Έχει πλάκα να κάνεις κάτι που δεν μπορεί να γίνει. Αν μπορείς να το ονειρευτείς, μπορείς να το κάνεις. Για να πετύχεις, δούλευε σκληρά, μην τα παρατάς ποτέ και, πάνω απ' όλα, να έχεις μια υπέροχη εμμονή» (Walt Disney).

Με τον ίδιο στοχαστικό τρόπο ο Ηράκλειτος θα διδάξει στην ανθρωπότητα το θεμελιώδες μυστικό της αλλαγής, η κατανόηση του οποίου είναι κρίσιμη σε κάθε πορεία αυτό-εξέλιξης. «Τά πάντα ρεῖ καί οὐδέν μένει», θα πει με αφοπλι-

στική απλότητα ο Εφέσιος φιλόσοφος προτρέποντας τον άνθρωπο όχι μόνον να μην φοβάται την αλλαγή, αλλά -σχήμα οξύμωρο- να γίνει ο ίδιος η αλλαγή. Εχθρός της αλλαγής -και κατ' επέκταση της ανάπτυξης- σχεδόν πάντοτε είναι ο φόβος, ο φόβος της δοκιμής του νέου, ριζωμένος στη συνήθεια και την ασφάλεια του παλαιού. Πρωτοπόροι εδώ οι Στωικοί φιλόσοφοι θα μελετήσουν τη λειτουργία του για να προτείνουν το περίφημο «ἀνέχου ἀπέχου» (δες δηλαδή τον φόβο σου και πάρε απόσταση από αυτόν). Να λοιπόν που η διδαχή, η επίγνωση, κάθε τι που κληροδοτείται ως ηθική επιταγή από την αρχαία σοφία μπορεί να γίνει οδοδείκτης στην προσωπική μας ανάπτυξη ακόμη και σήμερα. Αυτό άλλωστε διακήρυξε με εμβληματικό τρόπο ο Σωκράτης, όταν καλώντας τον Ξενοφώντα σε διδαχή αρετής, διετύπωσε την περίφημη φράση: «Ἔπου καί μάθανε», δηλαδή ακολούθησε (τους δρόμους των σοφών) και μάθε.

Επιχειρησιακή Επικοινωνία: Συνηθισμένα λάθη & βασικές αρχές για την σωστή ανάπτυξή της

Ελένη Αναγνώστου

Μέντορας της ΑΛΛΗΛΟΝ για προσωπική ανάπτυξη, σπουδές και σταδιοδρομία

Επικοινωνιολόγος - Εκπαιδευτικός, Υπ. Διδάκτωρ ΔΙΠΑΕ

[Eleni Anagnostou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η επικοινωνία στον εργασιακό χώρο είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την σωστή οικοδόμηση του στρατηγικού σχεδιασμού μιας επιχείρησης. Ταυτόχρονα αποτελεί και ένα υλικό, θα μπορούσαμε να πούμε σαν το «λάδι» που κάνει την μηχανή να δουλεύει καλά. Εάν μελετήσει κανείς μέσα από έρευνες πάνω στην επιχειρησιακή επικοινωνία, σχετικά με τα προβλήματα που δημιουργούνται στους εργασιακούς χώρους θα διαπιστώσει ότι σχεδόν όλα έχουν στην βάση τους το επικοινωνιακό έλλειμμα. Με απλά λόγια η επικοινωνία δεν δουλεύει σωστά. Τι ευθύνεται γι' αυτό;

Σκοπός

Σκοπός του συγκεκριμένου άρθρου είναι αρχικά να αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους εμφανίζεται αυτό το επικοινωνιακό έλλειμμα στον εργασιακό χώρο και ποια είναι τα συνηθισμένα λάθη και εμπόδια της οργανωσιακής επικοινωνίας. Σε δεύτερο επίπεδο, περιγράφονται οι βασικές αρχές για την σωστή χρήση, καθώς και βασικά σημεία κλειδιά για την στρατηγική ανάπτυξή της.

Τα εμπόδια και οι βασικές αρχές της σωστής οργανωσιακής επικοινωνίας.

Η επικοινωνία δεν είναι μια απλή διαδικασία, αλλά αναπτύσσει ένα σχετικό βαθμό

πολυπλοκότητας. Δεν αποτελεί απλά μια διαδικαστική μέθοδο όπου μεταβιβάζονται πληροφορίες. Η πολυεπίπεδη λειτουργία της, σχετίζεται με το αποτέλεσμά της, συνεπώς για να είναι ολοκληρωμένη η επικοινωνία πρέπει να απαντηθούν τα ακόλουθα ερωτήματα:

Έχει κατανοήσει ο δέκτης πλήρως το περιεχόμενο του μηνύματος;

Υπάρχει ανάδραση από την πλευρά του δέκτη;

Υπάρχει «θόρυβος» κατά την επικοινωνιακή διαδικασία που ενδεχομένως μπορεί να έχει αλλοιώσει το περιεχόμενο του μηνύματος;

Οι δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει η επικοινωνιακή διαδικασία αφορούν όλους τους συντελεστές της, τον πομπό, το ίδιο το μήνυμα και τον αποδέκτη. Εκτός αυτού ενδέχεται να υπάρξουν και εξωτερικοί αναληπτικοί παράγοντες ή ακόμη προβλήματα που έχουν ψυχολογική και κοινωνική διάσταση.

Ένα βασικό στοιχείο από το οποίο ξεκινά η επικοινωνία είναι η πρόθεση. Ο επικοινωνιακός στόχος σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σαφής και συγκεκριμένος, διαφορετικά η ασάφεια και η έλλειψη στοχοθεσίας μπορεί να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις και αντίθετα αποτελέσματα. Ένα άλλο εμπόδιο που μπορεί να επιφέρει δυσκολία, είναι η κακή επιλογή χώρου και χρόνου, η οποία εξαρτάται αποκλειστικά από τον πομπό. Στο ίδιο πνεύμα μπορεί να υπάρξει πρόβλημα και με την

λανθασμένη επιλογή τρόπου και μέσου επικοινωνίας. Επιπρόσθετα εμπόδια από την πλευρά του πομπού αποτελούν η έλλειψη διάθεσης επικοινωνίας ή η απροσεξία, ενώ από την πλευρά του δέκτη η εξαγωγή βιαστικών συμπερασμάτων και η έλλειψη υπομονής. Ανασταλτικός παράγοντας είναι ακόμη και η έλλειψη ενός κοινού πλαισίου αντίληψης μεταξύ πομπού και δέκτη, καθώς οι διαφορετικές αντιλήψεις των ατόμων, οδηγούν και σε διαφορετικές αξιολογήσεις. Τέλος σημαντικό εμπόδιο μπορεί να υπάρξει και εξαιτίας των κακών σχέσεων μεταξύ πομπού και δέκτη, καθώς ο έντονος ανταγωνισμός, η πόλωση συμφερόντων και τα αρνητικά συναισθήματα απειλούν την επικοινωνία (Καζάζη, 1995). Πολλές φορές η ομαλή διεξαγωγή της επικοινωνίας εμποδίζεται ή επηρεάζεται από τον εξωτερικό θόρυβο, την φυσική απόσταση μεταξύ πομπού και δέκτη, τεχνολογικά προβλήματα συνδέσεων ή έλλειψη επικοινωνιακών μέσων. Τα εμπόδια αυτά μπορεί να είναι φυσικά ή τεχνητά, για παράδειγμα ο θόρυβος μιας μηχανής, η διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος, η κακή ακουστική ενός χώρου (Φαναριώτης, 2010).

Τα διαπροσωπικά, σημασιολογικά και πολιτιστικά εμπόδια αναφέρονται στην έλλειψη αξιοπιστίας, στην έλλειψη εμπιστοσύνης, στην αδυναμία συγκράτησης του μηνύματος από τον δέκτη ή στην αδυναμία αποστολής του μηνύματος από τον πομπό. Επίσης πολλές φορές εντοπίζεται ανικανότητα επικοινωνίας, έλλειψη χρόνου και λανθασμένης κωδικοποίησης. Σημαντική ευθύνη στη διύλιση της πληροφορίας ή στην αποτυχημένη ροή επικοινωνίας έχουν οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, η γλώσσα, το φύλο, οι πολιτισμικές απόψεις, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και η υπερευαίσθησία του δέκτη. Η επικοινωνία καθίσταται δύσκολη, όταν κάποιος ακούει μόνο αυτά που θέλει, αγνοεί αλληλοσυγκρουόμενες πληροφορίες, λειτουργεί παρορμητικά και επηρεάζεται από το επαγγελματικό και κοινωνικό σύνολο (Ασπρίδης, κ.ά, 2018).

Η πολύπλοκότητα των οργανισμών και η δομή μιας επιχείρησης μπορούν εν δυνάμει να δημιουργήσουν προβλήματα στην επικοινωνία. Αυτό συμβαίνει γιατί οι το επικοινωνιακό πλέγμα που δημιουργείται μέσα από την διοικητική διάρθρωση είναι

αρκετά πολύπλοκο από μόνο του. Αν σε αυτό προστεθεί και η διάχυση των πληροφοριών από ένα διοικητικό επίπεδο στο άλλο, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι δυσχεραίνεται, τόσο η κάθετη, όσο και η οριζόντια επικοινωνία.

Σύμφωνα με τους Bateman και Snell (2017), η απώλεια των πληροφοριών στην κάθετη επικοινωνία της διοίκησης είναι χαρακτηριστική σε κάθε επίπεδο. Η κορυφή της ιεραρχικής διοικητικής πυραμίδας έχει απώλεια 10%, στο επόμενο επίπεδο των αντιπροέδρων η απώλεια ανέρχεται στο 37%, στους γενικούς διευθυντές είναι 44%, στου Διευθυντές 60%, στους Προϊσταμένους 70% και στους εργαζομένους καταλήγει στο 80%. Αυτό σημαίνει ότι από την διύλιση της πληροφορίας του αρχικού 100% που βρίσκεται στην κορυφή της διοίκησης, ο εργαζόμενος στο κατώτατο επίπεδο διοίκησης δέχεται μόνο το 20% της αρχικής πληροφόρησης. Συνεπώς είναι πολύ εύκολο να παραμορφωθούν ή και να χαθούν μηνύματα κατά την διακίνηση πληροφοριών εντός οργανισμού.

Ειδικοί επικοινωνιολόγοι, έρευνες και η σχετική βιβλιογραφία καταδεικνύουν ότι η επιτυχημένη επικοινωνία βελτιώνει την επαγγελματική απόδοση και δημιουργεί θετικές προϋποθέσεις για την προσωπική ανάπτυξη και ζωή του ατόμου. Το κλειδί βρίσκεται στον τρόπο διαχείρισης: αρχικά θα πρέπει κανείς να κατανοήσει βαθιά και ουσιαστικά τους λόγους της σωστής επικοινωνίας. Να αποδεχτεί την σύγχρονη πραγματικότητα, τις εξελίξεις, αλλά και τις απαιτήσεις του σημερινού επαγγελματικού περιβάλλοντος. Σήμερα περισσότερο από ποτέ καθίσταται αδήριτη η ανάγκη για συνεχή εξέλιξη, καθώς τα επαγγελματικά περιβάλλοντα μεταβάλλονται διαρκώς. Η ενσωμάτωση και υιοθέτηση νέων πρακτικών είναι καθοριστική.

Στη διαπροσωπική επικοινωνία, η αποτελεσματικότητα εξαρτάται κυρίως από το ίδιο άτομο. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει σαφήνεια στη διατύπωση του μηνύματος, ειλικρίνεια και η διάθεση για «ανοιχτή» επικοινωνία. Ταυτόχρονα, η γλώσσα του σώματος και όλα τα μη λεκτικά σημάδια θα πρέπει να είναι εναρμονισμένα με το λεκτικό κομμάτι, ώστε να μην έρχεται σε αντίθεση το λεκτικό σύνολο με το μη λεκτικό σύνολο. Ένα άλλο βασικό στοιχείο είναι η σωστή επιλογή του

τόπου και του χρόνου διεξαγωγής της προσωπικής επικοινωνίας (Καζάζη, 1995). Παράδειγμα: Φανταστείτε να ξεκινήσετε την συζήτηση για ένα σοβαρό ζήτημα που σας απασχολεί με κάποιον, ο οποίος εκείνη την ώρα τρώει το μεσημεριανό του, βιάζεται να φύγει για μια σημαντική δουλειά ή έχει ένα σύντομο διάλλειμα από την εργασία του. Σκεφτείτε επίσης ότι η λάθος επιλογή χώρου μπορεί να είναι ένα παγκάκι στο πάρκο ή να είστε όρθιοι στο δρόμο. Οι συνέπειες για την διαδικασία της επικοινωνίας είναι δυσχερείς.

Η ενεργητική ακρόαση είναι μια επικοινωνιακή δεξιότητα, η οποία επιτρέπει στο άτομο να ακούει τον συνομιλητή του ενεργητικά και όχι παθητικά. Πρόκειται για έναν τρόπο προσέγγισης που βάζει στο επίκεντρο τις ανάγκες του ακροατή. Χρησιμοποιείται όταν κάποιος προσπαθεί «πραγματικά» να ακούσει τα συναισθήματα και τις ανάγκες του συνομιλητή του (Rogers, 1975). Μέσω της τεχνικής αυτής ο πομπός μεταβιβάζει με ευκολία και ενθάρρυνση αυτό που ο ίδιος θέλει πραγματικά. Παράλληλα ο δέκτης έχει κατανοήσει σωστά το μήνυμα και έχει αποκωδικοποιήσει επιτυχώς όλα τα σημεία που χρειάζεται μπαίνοντας στη θέση του πομπού (Μπουραντάς, 1992). Τα οφέλη της χρήσης της ενεργητικής ακρόασης είναι η ανάπτυξης της ικανότητας μάθησης, η ταύτιση με τους συνομιλητές, η έμπνευση εμπιστοσύνης στους άλλους και η κοινωνική αποδοχή. Το πιο σημαντικό όμως

είναι ότι μέσω αυτού του εργαλείου, μπορεί κάποιος να επηρεάσει τις στάσεις και τις συμπεριφορές των άλλων. Αυτή η τεχνική είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε ότι αφορά διευθυντικές θέσεις και σε θέματα διαχείρισης ομάδων και ανθρώπινων πόρων γενικότερα (Σαϊτής, 2000).

Βιβλιογραφία

- Angelo, G. (2014). *The 7 Effective Communication Skills : How to Be a Better Communicator Now*. California: Createspace Independent Publishing Platform.
- Bonnye, St. Marilyn, S. και Laurence, St. (2008). *Αποτελεσματική επικοινωνία στις σύγχρονες επιχειρήσεις*. Αθήνα: Κριτική.
- Craig, R., 1999. *Communication Theory as a Field*. *Communication Theory*, 9(2), pp.119-161.
- McQuail, D. (2010). *Mass Communication Theory*. United Kingdom: SAGE Publications Ltd.
- Nierenberg, G. & Calero, H. (1994). *How to Read a Person Like a Book Hardcover*. New York: Barnes & Noble Books.
- Robbins, S., Decenzo, D. & Coulter, M. (2012). *Διοίκηση Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Κριτική.
- Robbins, S.P., & Judge, T.A. (2012). *Οργανωσιακή Συμπεριφορά. Βασικές έννοιες και σύγχρονες προσεγγίσεις*. Αθήνα: Κριτική
- Rogers, C. R. (1975). *Empathic: An unappreciated way of being*. *The Counseling Psychologist*, 5(2), 2-10. <https://doi.org/10.1177/001100007500500202>
- Stuart, B., Sarow, M. & Stuart, L. (2008). *Αποτελεσματική επικοινωνία στις σύγχρονες επιχειρήσεις*. Αθήνα: Κριτική.

Τι καθοδηγεί τις ενέργειες που κάνουμε; Πως φτάνουμε στην Επιτυχία!

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

Άλληλον μέντορας Σταδιοδρομίας

Φυσικός, Στέλεχος Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Μέλος του ΔΣ της ΑΛΛΗΛΟΝ

[Christos Bezirtzoglou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η κατανόηση του γιατί κάνουμε μερικές ενέργειες και όχι όλες πάντα είναι συναρπαστική. Υπάρχουν πολλά μοντέλα που εξηγούν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Ένα απλό και χρήσιμο είναι το μοντέλο KINEI — το οποίο σημαίνει ΚΙΝητρο, Ευκαιρία και Ικανότητα. Το μοντέλο εξηγεί τι καθοδηγεί την ανθρώπινη δράση και μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε είδος δράσης.

Τι λέει η θεωρία

Οι θεωρίες κινήτρων άρχισαν να εμφανίζονται στη δεκαετία του 1930 και έχουν αλλάξει την σκέψη από την ιδέα ότι οι άνθρωποι δεν έχουν επίγνωση των επιλογών που κάνουν στην ιδέα ότι πραγματικά γνωρίζουμε και είμαστε σε θέση να πάρουμε αποφάσεις. Σε αυτό το άρθρο θα αναλύσουμε μια απλή θεωρία κινήτρων, παρόλο που υπάρχουν άλλες πιο γνωστές όπως η Ιεραρχία των Αναγκών του Maslow. Μια παραλλαγή του μοντέλου που παρουσιάζουμε χρησιμοποιείται από τις νομικές αρχές των ΗΠΑ και είναι η «κατηγορική τριάδα¹». Μέσα, Κίνητρο και Ευκαιρία (Means, Motive and Opportunity). Στη θεωρία κινήτρων, οι άνθρωποι κάνουν πράγματα επειδή θέλουν να επιτύχουν κάποιους στόχους. Η ανταμοιβή που λαμβάνετε στο τέλος της επίτευξης του

στόχου μπορεί να είναι απτή (δηλαδή μια χρηματική αξία) ή μπορεί να είναι κάτι εγγενές (δηλαδή η αίσθηση της ευτυχίας). Το απλό μοντέλο **KINEI** (MOA) — το οποίο σημαίνει **ΚΙΝητρο**, **Ευκαιρία** και **Ικανότητα** (Motivation, Opportunity and Ability), εξηγεί γενικά τι οδηγεί την ανθρώπινη δράση και μπορεί να εφαρμοστεί με βέλτιστο τρόπο ώστε να οδηγήσει στην επιτυχία κάθε είδος δράσης.

Τα τρία συστατικά του μοντέλου μας

1. Κίνητρο

Η πρώτη προϋπόθεση για να συμβεί μια ενέργεια είναι το κίνητρο που έχουμε για να τη κάνουμε. Αυτό μπορεί να είναι εγγενές (εσωτερικά οδηγούμενο) ή εξωγενές (εξωτερικά οδηγημένο). Και μπορεί να είναι θετική (συμβάλλοντας στην ευχαρίστηση) ή αρνητική (αποφεύγοντας τον πόνο και τη δυσφορία).

2. Ευκαιρία

Τα κίνητρα μόνα τους δεν είναι αρκετά για να εξηγήσουν μια συμπεριφορά. Πρέπει επίσης να έχετε την ευκαιρία να κάνετε κάτι. Αυτό σημαίνει ότι έχετε διαθέσιμο χρόνο, αλλά και τις σωστές συνθήκες, όπως το να βρίσκεστε στο σωστό μέρος την κατάλληλη στιγμή.

3. Ικανότητα

Το τρίτο και τελευταίο στοιχείο είναι η ικανότητα. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε την δύναμη, τη γνώση και την εμπειρία για να κάνουμε ό, τι χρειάζεται. Σημαίνει επίσης ότι υπάρχουν οι κατάλληλοι άνθρω-

¹ Ο ύποπτος πρέπει να έχει την ικανότητα να διαπράξει το έγκλημα (μέσα), έναν πιστευτό λόγο για να το κάνει (κίνητρο) και την ευκαιρία να το εκτελέσει (ευκαιρία).

ποι και οι συνθήκες για να κάνουμε ό, τι χρειάζεται.

Κάνοντας τη μισή δουλειά δεν έχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα

Ας δούμε τι συμβαίνει όταν αναμειγνύουμε μόνο τα δύο από τα τρία συστατικά.

2+3: Χάνοντας το κίνητρο, έχουμε παθητική ικανότητα:

Ο άνθρωπος μπορεί και έχει την ευκαιρία να κάνει την ενέργεια, αλλά δεν έχει κανένα κίνητρο για να την ολοκληρώσει.

1+3: Χάνοντας την ευκαιρία, έχουμε απογοητευμένη πρόθεση:

Ο άνθρωπος θέλει και έχει τις ικανότητες να το κάνει, αλλά δεν του δίνεται η ευκαιρία να το εκπληρώσει.

1+2: Χάνοντας την ικανότητα, κάνουμε λανθασμένες ενέργειες:

Ο άνθρωπος έχει τη διάθεση και την ευκαιρία να κάνει μια ενέργεια, αλλά του λείπουν οι δεξιότητες για να την εκτελέσει σωστά.

Ο καταλύτης: Ανακαλύπτοντας τη δύναμη του «Γιατί».

Το επόμενο βήμα είναι να συνδέσουμε όλα τα συστατικά και να βρούμε το γιατί. Αποκαλύπτοντας το γιατί, βρίσκουμε το λόγο του τι κάνει τις στιγμές μας μοναδικές. Υπάρχει πάντα ένας λόγος για τον οποίο κάνουμε αυτό που κάνουμε. Το να γνωρίζουμε γιατί μας ελκύει αυτό που επιλέγουμε και τι παίρνουμε από όλες αυτές τις εμπειρίες που μας ξεχωρίζουν είναι κρίσιμο.

Συνδυάζοντας όλα τα συστατικά για να επιτύχουμε

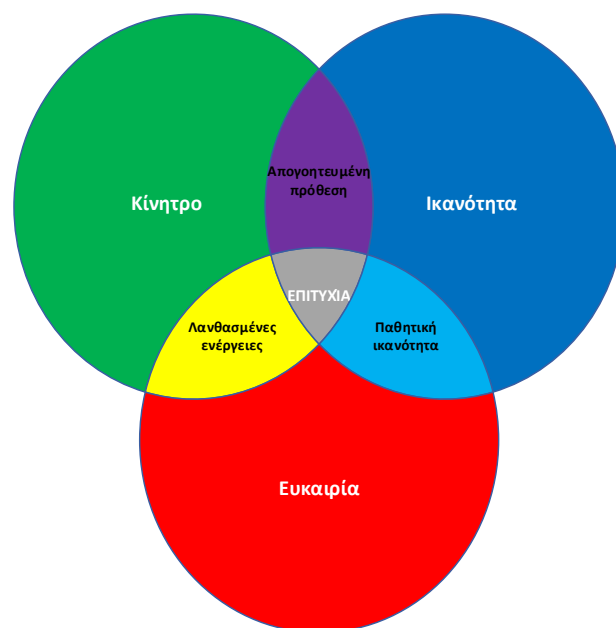
Ακολουθώντας μια ολιστική προσέγγιση, συνδυάζουμε τα τρία συστατικά (κίνητρο, ευκαιρία και ικανότητα) και με την βοήθεια του καταλύτη μας (του γιατί τα κάνουμε όλα αυτά) δημιουργούμε την τέλεια «χημική αντίδραση» για να πάρουμε το απόσταγμα της Επιτυχίας.

Η ανωτέρω διαδικασία γνώσης είναι μια άσκηση που πρέπει να επαναλαμβάνεται συνέχεια. Με την πάροδο του χρόνου, όσο περισσότερες εμπειρίες έχετε, τόσο καλύτερη εστίαση θα αποκτήσετε. Όσο πιο γρήγορα σας γίνει συνήθεια να συνδυάζετε όλα τα συστατικά, τόσο πιο εύκολος

θα είναι ο δρόμος προς την επιτυχία.

Η επιτυχία είναι η κατάσταση ή η προϋπόθεση της ικανοποίησης ενός καθορισμένου εύρους προσδοκιών και συχνά θεωρείται ως το αντίθετο της αποτυχίας. Ωστόσο, τα κριτήρια επιτυχίας εξαρτώνται από το πλαίσιο και μπορεί να σχετίζονται με έναν συγκεκριμένο άνθρωπο ή σύστημα πεποιθήσεων. Γι'αυτό η επιτυχία είναι υποκειμενική για τον καθένα μας. Αυτό που έχει τη μεγαλύτερη σημασία είναι να ορίσετε εσείς τι είναι επιτυχία, και να κάνετε τις ενέργειες που χρειάζονται για να επιτύχετε τους στόχους σας που θέσατε και να ζήσετε την ζωή που επιθυμείτε.

Εάν αγωνίζεστε να ανακαλύψετε την επιτυχία για μια καριέρα που θα αγαπήσετε, ελπίζω ότι αυτό το άρθρο θα σας δώσει τα στοιχεία που χρειάζεστε για να ανακαλύψετε το Ikigai² σας.

² Το ikigai είναι μια ιαπωνική έννοια που σημαίνει «ο λόγος ύπαρξης σου». Το «iki» στα ιαπωνικά σημαίνει «ζωή» ενώ με το «gai» περιγράφουμε την αξία. Το ikigai σου είναι ο σκοπός της ζωής σου ή η ευτυχία σου. Είναι αυτό που σου φέρνει χαρά και σε εμπνέει να σηκώνεσαι από το κρεβάτι κάθε μέρα. Είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε ότι ενώ παραδοσιακά η ιαπωνική φιλοσοφία επικεντρώνεται στην εύρεση της ευδαιμονίας του ατόμου, η δυτική ερμηνεία χρησιμοποιεί το ikigai ως μέθοδο για να βρει κάποιος την ιδανική καριέρα.

Ένθετο*

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ,
ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

* ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ HELPHELLAS

Μήνυμα Προσκεκλημένης Εκδότριας

Η σημασία του Οργανωμένου Εθελοντισμού στην Καθημερινότητα, στην Κοινωνία και Δημοκρατία

Αντιγόνη Ωραιοπούλου

Μέντορας της ΑΛΛΗΛΟΝ

B.Sc., M.Sc., M.A., E.C.P.

Αντιπρόεδρος Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Βιολόγος- Σωματική Ψυχοθεραπεύτρια

[Antigone Oreopoulou | LinkedIn](#)

Λίγο μετά τον καταστροφικό σεισμό στην Τουρκία και τη Συρία, συζητούσαμε με τον Άγγελο Παγκράτη και τον Γιώργο Γαμπιερράκη, πόσο σημαντικός είναι ο οργανωμένος Εθελοντισμός και πως σε πολλές χώρες αποτελεί μέρος της Καθημερινότητας των Πολιτών, από τη νηπιακή μέχρι την τέταρτη ηλικία.

Πως η αναβάθμιση και η ορθή λειτουργία του οργανωμένου και συντονισμένου Εθελοντισμού σε μία εποχή όπου οι κλιματικές και οι ανθρωπιστικές κρίσεις αυξάνονται, είναι ένας αδιαπραγμάτευτα σημαντικός στόχος, που αποτελεί «στοίχημα» για τους Ενεργούς Πολίτες, την Εκπαίδευση, τον Δημόσιο και Ιδιωτικό Φορέα.

Πως η αναγνώριση, η αποδοχή του οργανωμένου Εθελοντισμού σαν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας μας από τους Πολίτες, τον Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα και την Εκπαίδευση και η σύνδεση του με την έννοια του Ενεργού Πολίτη, την βιωσιμότητα, τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, αποτελεί πλέον ένα σημαντικό στοίχημα και κεντρικό διακύβευμα, ώστε να δημιουργηθεί μία νέα κουλτούρα Ενεργών Πολιτών σε κάθε έκφανση της ζωής, με στόχο μία καλύτερη και πιο αρμονική Κοινωνία.

Και πως στην χώρα μας εκδηλώνεται κατά κανόνα σε συνθήκες κρίσεως. Εμπεριέχει την κοινωνική αλληλεγγύη, αλλά δεν είναι συντεταγμένος και συνδεδεμένος με τις ανάγκες και τον πληθυσμό και η κάθε δράση εξασθενεί σε μικρό χρονικό διάστημα, δημιουργώντας ασυνέχεια και περιορίζοντας δραστικά τον προληπτικό

εθελοντισμό.

Σε πιο ανεπτυγμένες χώρες, θεωρείται ο σημαντικός συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην Κοινωνία και την Πολιτεία, μία εκπαιδευτική βάση για την δημιουργία Ενεργών Πολιτών, ενώ μία Κοινωνία Εθελοντών, είναι ο θεμελιώδης λίθος στα Δημοκρατικά Πολιτεύματα. Συνδέεται αναπόσπαστα με την έννοια του Ενεργού Πολίτη και οι Εθελοντές και οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο στην δομή και την λειτουργία της Κοινωνίας. Συνδέει αρμονικά την Κοινωνία των Πολιτών με άτομα, άλλες συλλογικότητες, Εκπαίδευση, Δημόσιο και Ιδιωτικό φορέα. Δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά, μακροπρόθεσμα και στιβαρά θετικά αποτελέσματα σε επίπεδο αξιών, ικανοτήτων, δεξιοτήτων, αλλά και σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Καθώς οι φυσικές καταστροφές αυξάνονται σε αριθμό, ένταση και συχνότητα, καλύπτει τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες της Πολιτείας μέσα από την οικειοθελή προσφορά των Πολιτών. Ο Εθελοντισμός ανήκει στο Κοινωνικό Κεφάλαιο: «το σύνολο των ιδιοτήτων ενός κοινωνικού οργανισμού, όπως η εμπιστοσύνη και η δικτύωση, οι οποίες μπορούν να βελτιώσουν, την αποτελεσματικότητα της Κοινωνίας, διευκολύνοντας συγχρονισμένες ενέργειες».

Στην χώρα μας όμως, παρ' όλην την προθυμία των ανθρώπων και τον αριθμό των Συλλογικοτήτων και των Εθελοντικών οργανώσεων οι δράσεις είναι αποσπασματικές και ιδιαίτερα σε κρίσεις δεν είναι συντονισμένες από όλες τις συμμε-

τέχουσες Οργανώσεις, ενώ είναι σπάνια και η συνεργασία ανάμεσα στις Ο.Κοι.Π. το Κράτος και τον Ιδιωτικό Φορέα.

Η πλειοψηφία επίσης των ανθρώπων έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στην χρήση των πόρων που προσφέρονται στις Εθελοντικές Οργανώσεις.

Ταυτόχρονα έρευνες έχουν δείξει ότι οι Έλληνες παρ' όλα τα γρήγορα αντανakλαστικά σε περιόδους κρίσης επιδεικνύουν κυριαρχία στην ατομικότητα, έλλειψη κοινωνικής κουλτούρας και ομαδικότητας, κυριαρχία του βραχυπρόθεσμου έναντι του μακροπρόθεσμου και έλλειψη ανθρωπιστικού προσανατολισμού.

Συμφωνώντας ότι **ο Εθελοντισμός στην χώρα μας χρειάζεται εκπαίδευση και αναγνώριση και θέλοντας ταυτόχρονα να διερευνήσουμε τι σημαίνει Εθελοντισμός και πως αυτός μπορεί να εκφράζεται σε διαφορετικά πεδία, αποφασίσαμε ότι η ALLILONnet και η Ακαδημία Εθελοντισμού HELPHELLAS θα συνεργαστούμε, στο 12ο και 13ο τεύχος της ALLILONnet για τον Ελληνισμό.**

Η πρόσκληση για τους συγγραφείς στάλθηκε λίγο μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές στον Έβρο και την Πάρνηθα και ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη ο Daniel στην Θεσσαλία. Σε μία εποχή όπου οι Εθελοντές και οι δράσεις τους ήταν συχνά το κύριο ή και το μόνο στήριγμα των πληγέντων.

Μέσα σε λίγες ώρες όλοι οι άνθρωποι στους οποίους ζητήσαμε να γράψουν για τον Εθελοντισμό ανταποκρίθηκαν θετικά στην πρόσκληση μας.

Δεχθήκαμε περισσότερα από 20 άρθρα που καλύπτουν Ολιστικά όλους τους τομείς της καθημερινότητας, γραμμένα από ανθρώπους διαφορετικών επιστημονικών πεδίων. Η ανταπόκριση των συγγραφέων μας ήταν συγκινητική, μεγάλη και η θεματολογία πλούσια και εξαιρετική. Ευχαριστούμε όλους τους συγγραφείς μας και τον καθένα ξεχωριστά για την αμεσότητα και τον ενθουσιασμό!

Λόγω του μεγάλου αριθμού των άρθρων, δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθούν όλα σε ένα τεύχος. Γι' αυτό και το αφιέρωμα στον Εθελοντισμό θα συνεχιστεί και στο 13ο τεύχος!

Κάθε άρθρο ήταν μοναδικό αναδεικνύοντας το γεγονός ότι οι πρόσφατες συνεχόμενες κρίσεις που έχει βιώσει η χώρα

μας τους τελευταίους μήνες, έχουν αναδείξει τη σημασία και την αποτελεσματικότητα του Εθελοντισμού, χωρίς όμως ακόμη να αξιοποιούνται με πράξεις αρμονικής συμπόρευσης και σύνδεσης ανάμεσα στις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και τον Δημόσιο Τομέα.

Μέσα στα δύο τεύχη, θα ταξιδέψετε σε μοναδικά μονοπάτια σε σχέση με τον Εθελοντισμό: στη σχέση του Εθελοντισμού με τη Κοινωνική Συνοχή, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τη σημασία του στην Οικονομία, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, το Περιβάλλον, την Γλώσσα, την Διασπορά, την Τεχνολογία, τη Νεολαία, τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, την Βιωσιμότητα και την Έννοια του Ενεργού Πολίτη. Θα έχετε τη δυνατότητα να μάθετε για τα δημογραφικά στοιχεία του Εθελοντισμού, την αναγκαιότητα Εισαγωγής του Εθελοντισμού στα Πανεπιστήμια και της χάραξης μίας κοινωνικής Πολιτικής για την αξιοποίηση της Τρίτης Ηλικίας μέσω του Εθελοντισμού, την κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς, την αναγκαιότητα της καθώς και τρόπους να είμαστε SMART.

Ευχόμαστε ολόψυχα αυτό το τεύχος να προσφέρει τα ερεθίσματα στον κάθε πολίτη, ώστε να αρχίσει να συμβάλλει στην δημιουργία μίας Κοινωνίας, η οποία θα είναι πιο φιλική σε κάθε έκφανση της και θα μπορεί να αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο όλες τις αξίες και τις θετικές ποιότητες που κρύβει κάθε άνθρωπος στην καρδιά του.

Και τη σημασία του στην δημιουργία ενός μέλλοντος για τα παιδιά μας που θα είναι φωτεινό και η μονάδα θα συμβάλλει στην Ομάδα.

Ελπίζουμε ότι θα πετύχουμε τον στόχο μας.

Τα σχόλια και οι σκέψεις σας θα είναι καλοδεχούμενα στο <https://www.facebook.com/HelpHellas> και communication@allilonnet.com

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Διαλόγου για την Ενίσχυση του Εθελοντισμού στην Ελληνική Κοινωνία

Ιωάννης Πάπας

Εκπαιδευτικός, Πρόεδρος της Οικονομικής & Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.)

Περίληψη

Το άρθρο αναδεικνύει το διαχρονικό και επίκαιρο χαρακτήρα του εθελοντισμού, τη θεσμική αξία του και τη σύνδεσή της με τις ευρωπαϊκές αρχές και τη στοχοθεσία για τη διεθνή ανάπτυξη. Επίσης, επικεντρώνεται στη νομοθετική οριοθέτηση του εθελοντισμού στην Ελλάδα και στις προοπτικές βελτίωσής του με τη συμβολή του κοινωνικού διαλόγου. Τέλος, τονίζεται η αξιοποίηση των υφιστάμενων μέσων για τη διάδοση του εθελοντισμού και η προαγωγή και μεταλαμπάδευση των αξιών και της σημασίας του στις επόμενες γενιές.

Η εθνική οικονομική κρίση χρέους, η πανδημική κρίση covid-19, η κλιματική κρίση και τα συνακόλουθα αυτής ακραία καιρικά φαινόμενα, οι φυσικές καταστροφές, οι έντονες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα και την Ευρώπη, λόγω εντεινόμενης αστάθειας και ανασφάλειας σε κάποιες περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής και εσχάτως ο μεγάλος αριθμός ανθρώπων που εγκαταλείπουν τη χώρα τους λόγω πολεμικών διενέξεων, συγκρούσεων και βίας, ανέδειξαν με τον πιο emphaticό τρόπο την αξία του εθελοντισμού στα πεδία της υγείας, της διαχείρισης περιβαλλοντικών ζητημάτων, καταστροφών και κρίσεων, της κοινωνικής φροντίδας,

της προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προστασίας των ευάλωτων ομάδων.

Για την έννοια του εθελοντισμού, η οποία έχει απασχολήσει έντονα τους μεγαλύτερους διεθνείς οργανισμούς παγκοσμίως, έχουν δοθεί αρκετοί ορισμοί. Ως κοινά χαρακτηριστικά όμως, συναντώνται στην πλειοψηφία αυτών η επιδίωξη ωφέλειας για άλλους ανθρώπους ή για ολόκληρη την κοινωνία, η ύπαρξη ελεύθερης βούλησης προς την κατεύθυνση αυτή και η παροχή υπηρεσιών χωρίς αμοιβή προς το σκοπό αυτό. Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «η συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες αποτελεί χειροπιαστή έκφραση της συμμετοχικής δημοκρατίας και ενεργό άσκηση της ιδιότητας του πολίτη», η οποία δύναται να συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την ευημερία.

Αν και οι ιδέες της κοινωνικής αλληλεγγύης και δικαιοσύνης αναπτύχθηκαν στην Αρχαία Ελλάδα, ο εθελοντισμός- λόγω του πλήθους δοκιμασιών που υπέστη η χώρα μας -δεν γνώρισε άνθιση ανάλογη με αυτή άλλων κρατών, όπως η Αυστρία, η Σουηδία, η Ολλανδία και η Δανία, πλην όμως κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική αυξητική τάση, ιδίως από την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα και εντεύθεν¹.

¹ ΕΙΑΕΔ (2020), Εθελοντισμός στην Ελλάδα: Υπάρχουσα κατάσταση και προτάσεις

Ο εθελοντισμός αποτελεί μια από τις σημαντικότερες εκφράσεις της δημοκρατίας, λειτουργώντας ως εγγύηση σημαντικών συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών και δικαιωμάτων²: της προστασίας και προαγωγής των κοινωνικών δικαιωμάτων του ανθρώπου (δικαίωμα σε υγεία, κατοικία, περιβάλλον, πολιτισμό, ειρήνη, ανάπτυξη, φροντίδα και διαφύλαξη οικογένειας, παιδιού, ατόμων με Αναπηρία και ευάλωτων ομάδων κ.α.), της αρχής του πλουραλισμού ως αναγνώριση της οργανωμένης κοινωνικής πρωτοβουλίας, των αρχών της συμμετοχής και της αλληλεγγύης, της αρχής της επικουρικότητας και της συμπληρωματικής λειτουργίας του εθελοντισμού προς τις κρατικές προβλέψεις φροντίδας και πρόνοιας.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει αναγνωριστεί η αξία του εθελοντισμού και έχει τονιστεί διαχρονικά και μέσα από ψηφίσματα και εκθέσεις ότι ο εθελοντισμός αποτελεί έκφραση αλληλεγγύης, ελευθερίας και ευθύνης που συμβάλλει στην ενίσχυση της συλλογικότητας και της συμμετοχικότητας στα κοινά με παράλληλη δυνατότητα ατομικής ανάπτυξης, στην κοινωνική συνοχή και ένταξη και στη διάδοση των ευρωπαϊκών αξιών, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης της Λισαβόνας και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Περαιτέρω, έχει επισημανθεί ότι ο εθελοντισμός κατατείνει στην δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου, στην προαγωγή της απασχολησιμότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, στην δημιουργία κοινωνικών και οικονομικών ευκαιριών, στην πολιτισμική ανάπτυξη και στην προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης και των διαπολιτισμικών σχέσεων και την οικοδόμηση συνθηκών συμφιλίωσης και ειρήνης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έβαλε σε πρώτο πλάνο τον εθελοντισμό, προωθώντας τον αρχικά κυρίως μέσω του προγράμματος EVS (Ευρωπαϊκή Εθελοντική Εργασία), εν συνεχεία μέσω του Erasmus+ και κατά τα τελευταία χρόνια μέσω του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης που στοχεύει στην αξιοποίηση των εθελοντικών δράσεων για την προώθηση της ένταξης και

της πολυμορφίας, την καθιέρωση πράσινων πρακτικών, την ενίσχυση της συμμετοχικότητας στις δημοκρατικές διαδικασίες και την διευκόλυνση της ψηφιακής μετάβασης.

Το ευρωπαϊκό έτος εθελοντισμού 2011 αποτέλεσε την αφορμή για την θέσπιση/αναθεώρηση πολλών εθνικών νομικών πλαισίων σχετικά με τον εθελοντισμό σε ολόκληρη την Ευρώπη. Παράλληλα άρχισε και η χώρα μας να κάνει κάποια βήματα για την βελτίωση του πλαισίου της, το οποίο είτε ρύθμιζε έως τότε ορισμένους μόνο τομείς (ιδίως σε θέματα πολιτικής προστασίας), είτε ήταν αποσπασματικό, ακόμα και ελλιπές σε ορισμένες περιπτώσεις. Τον Δεκέμβριο του 2021, θεσπίστηκε για πρώτη φορά ένα ενιαίο νομοθέτημα (ν.4873/2021) με τίτλο «Προστασία του εθελοντισμού, ενίσχυση της δράσης της Κοινωνίας των Πολιτών, φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της κοινωφελούς δράσης των Οργανωμένης Κοινωνίας των Πολιτών (ΟκοιΠ) και λοιπές διατάξεις».

Αν και η συγκεκριμένη πρωτοβουλία - η οποία στόχευε στη θέσπιση μιας ενιαίας ρύθμισης θεμάτων που αφορούν στην καταχώρηση, εγγραφή και χρηματοδότηση των εθελοντικών οργανώσεων που συστάθηκαν και λειτουργούν στην Ελλάδα με κοινωφελή σκοπό, προς διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της χρηστής διαχείρισης και της λογοδοσίας αυτών και στην εθελοντική απασχόληση εντός ή εκτός Ελλάδος που παρέχεται άνευ ανταλλάγματος - μπορεί να θεωρηθεί ως μια θετική απόπειρα ρύθμισης και εκσυγχρονισμού των παραπάνω ζητημάτων, εντούτοις θα μπορούσε με τη συμβολή της Οικονομικής και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας, η οποία αποτελεί το συνταγματικά κατοχυρωμένο φορέα για τον κοινωνικό διάλογο και την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών στην θεσμική της μορφή, να καταστεί πληρέστερη και αποτελεσματικότερη.

Η Ο.Κ.Ε. αξιοποιώντας τις εξειδικευμένες θέσεις και προτάσεις των οργανώσεων που την απαρτίζουν θα ήταν δυνατόν να συμβάλλει τόσο στην καταλληλότερη οριοθέτηση των ορισμών, του πεδίου εφαρμογής και των τομέων που χρήζουν

² Ανθόπουλος Χαράλαμπος (2000). «Εθελοντισμός-Αλληλεγγύη και Δημοκρατία». Εκδόσεις: ΟΞΥ.

νομοθετικής κάλυψης, όσο και στην αποτελεσματικότερη και ορθολογικότερη ρύθμιση επιμέρους ζητημάτων με τέτοιον τρόπο ώστε να προάγεται η πολυφωνία και η συμπεριληπτικότητα, να προβλέπονται εναλλακτικές λύσεις για την ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας και τη διασύνδεση των υφιστάμενων μητρώων και πληροφοριακών συστημάτων προς την αποτροπή πιθανών αλληλοκαλύψεων, ιδίως μέσω των νέων τεχνολογιών. Θα μπορούσε έτσι, να επιτευχθεί η απαραίτητη ισορροπία μεταξύ ασφάλειας και ευελιξίας που θα ενθαρρύνει την καλλιέργεια μιας νέας γενιάς ενεργών πολιτών σε εναρμόνιση και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Με τον τρόπο αυτό θα ήταν δυνατόν να θεσπιστεί ένα νομοθετικό πλαίσιο-τομή για τον εθελοντισμό με όρους υψηλού επιπέδου που θα μπορούσε να αποτελέσει «μοχλό οικονομικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς, που να ενισχύει το κοινωνικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, να προωθεί την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, προσφέροντας ταυτόχρονα σημαντική οικονομική αξία και κεντρικό παράγοντα πολλών κοινωνικών πολιτικών και δείκτη του αντικτύπου των δημόσιων πολιτικών» όπως αναφέρεται στην Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (2013) με θέμα «Στατιστικά εργαλεία για τη μέτρηση του εθελοντισμού».

Σε επόμενο στάδιο, σημαντικός θα ήταν ο ευκρινέστερος προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων Πολιτείας, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εθελοντικών οργανώσεων, προκειμένου να είναι ξεκάθαρος ο ρόλος και η συμπληρωματική προς το κράτος λειτουργία των τελευταίων, καθώς και ο συντονισμός όλων των παραπάνω για την επίτευξη των καλύτερων δυνατών αποτελεσμάτων για τους πολίτες. Χρήσιμη θα ήταν επίσης, σε συνέχεια της πρόβλεψης του Ειδικού Μητρώου ΟκοιΠ, η υιοθέτηση ενός πιο συστηματικού τρόπου για την καταγραφή εθελοντών και τις αναγκών για εθελοντικές δράσεις και η ενθάρρυνση διασύνδεσης και επαφής των επιμέρους εθελοντικών οργανώσεων.

Το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία του

εθελοντισμού είναι απαραίτητο να διαιπνέεται σταθερά από τις παραπάνω αναφερόμενες συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές, να στοχεύει στην άρση ανισοτήτων και την προστασία και ευημερία εθελοντών και ωφελουμένων με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες. Θα πρέπει να προωθεί την εκπαίδευση και κατάρτιση των εθελοντών, εφοδιάζοντάς τους έτσι με αναγνωρισμένα προσόντα και δεξιότητες προς αξιοποίηση για τον εν γένει εργασιακό τους βίο. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η ανάγκη για θέση δικλίδων ασφαλείας για τη διασφάλιση της τήρησης του νομοθετικού πλαισίου, καθώς και η σημασία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνικής προσφοράς του εθελοντισμού.

Σε συνέχεια του Ευρωπαϊκού έτους Νεολαίας 2022, η χώρα μας έχει θέσει μεταξύ άλλων ως προτεραιότητές της τη θεσμική αναγνώριση του Youth Work και του Νεανικού Εθελοντισμού στην Ελλάδα και την Προώθηση της μάθησης, της πολιτιστικής και φυσικής κινητικότητας των νέων. Προς ενίσχυση των παραπάνω στόχων, η εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην δημιουργία συνείδησης εθελοντισμού στη νέα γενιά, τόσο με την διανομή του κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού σε σχολικό περιβάλλον, όσο και με την οργανωμένη προσπάθεια διδασκαλίας των βασικών αρχών του εθελοντισμού σε ειδικούς εκπαιδευτικούς χώρους, απευθυνόμενους κατά κύριο λόγο σε νέους. Η δε παροχή κινήτρων ενθάρρυνσης και η αναγνώριση και προβολή του εθελοντισμού και των δράσεών του είναι δυνατόν να παρακινήσουν τους νέους σε μεγαλύτερη συμμετοχικότητα, σταθερότερο προσανατολισμό και τη δέσμευση σε μια νοοτροπία περισσότερο συνυφασμένη με την εθελοντική προσφορά.

Η Ο.Κ.Ε. τόσο μέσω γνωμοδοτήσεων και πρωτοβουλιών της, όσο και μέσω συμμετοχής της σε σχετικές εκδηλώσεις, μπορεί και είναι πρόθυμη να αποτελέσει σημαντικό αρωγό στην προσπάθεια προς το σκοπό αυτό στη χώρα μας.

Ανακαλύπτοντας τα μονοπάτια και κίνητρα του Εθελοντισμού

Φαρμακοπούλου Ιγνατία

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Περίληψη

Το παρόν άρθρο αναλύει τους παράγοντες που επηρεάζουν την συμμετοχή των ατόμων στον άτυπο και επίσημο εθελοντισμό, όπως η ηλικιακή ομάδα που ανήκουν, το φύλο τους, η εθνικότητα και τα κίνητρα τους. Περιγράφεται η σχέση συχνότητας συμμετοχής των πολιτών σε εθελοντικές οργανώσεις σε σχέση με τον κύκλο ζωής τους, οι λόγοι της μεγάλης συμμετοχής γυναικών καθώς και η συσχέτιση ηλικιακής ομάδας και κινήτρων για εθελοντική δράση. Τεκμηριώνεται ότι τα κίνητρα των νέων και των ατόμων στη μέση ηλικία διαφέρουν σημαντικά από αυτά των ατόμων στην τρίτη ηλικία κι ότι τα άτομα που ανήκουν στις μειονότητες σπάνια συμμετέχουν στον εθελοντισμό

Ο εθελοντισμός αναγνωρίζεται ως σημαντική πηγή ικανοποίησης, κοινωνικότητας και αυτοεκτίμησης καθόλη τη διάρκεια της ζωής. Ερευνητικές μελέτες έχουν καταδείξει ότι η ηλικιακή ομάδα που ανήκουν οι εθελοντές είναι ένας ισχυρός δημογραφικός παράγοντας καθώς επηρεάζει τα κίνητρα του ατόμου για συμμετοχή. Η ηλικία αντιπροσωπεύει τον κύκλο ζωής και κατά συνέπεια του ρόλους που αναλαμβάνει το άτομο, αλλά και τις ευθύνες στα διάφορα στάδια της ζωής του, οι οποίοι με την σειρά τους διαμορφώνουν τις καθημερινές συμπεριφορές, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για συμμετοχή τους στον εθελοντισμό. Ένας ακόμη λόγος για τον οποίο το στάδιο ζωής που βρίσκεται το άτομο μπορεί να αποτε-

λεί κρίσιμο παράγοντα όσον αφορά την εθελοντική συμπεριφορά σχετίζεται με τις διαφορές στον τρόπο με τον οποίο ιεραρχούμε τον χρόνο και την ενέργειά μας σε περιόδους της ζωής μας, όπως το πώς και που επενδύουμε τον χρόνο μας (π.χ οι νεαροί ενήλικες που είναι γονείς μικρών παιδιών έχουν νέους οικογενειακούς ρόλους και χρειάζεται να αφιερώσουν πολύ χρόνο στην ανατροφή των παιδιών τους και έτσι ενίοτε αναγκάζονται να περιορίσουν ή να διακόψουν την εθελοντική δράση τους) και τι εκτιμούμε (Haski-Leventhal D et al, 2017; Carr, Fried & Rowe, 2015).

Η θεωρία της κοινωνικοσυναισθηματικής επιλεκτικότητας (socioemotional selectivity theory, SST) εξηγεί αυτές τις αλλαγές στις προτεραιότητες καθώς το άτομο μεγαλώνει και ωριμάζει, υποστηρίζοντας ότι καθώς ο χρονικός ορίζοντας μικραίνει, οι προτεραιότητές του ατόμου μετατοπίζονται και η συναισθηματικά ουσιαστική δέσμευση γίνεται πιο σημαντική από τις νέες μορφές δέσμευσης. Με άλλα λόγια, οι νεότεροι ενήλικες τείνουν να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με τη σταδιοδρομία και τους μελλοντικούς τους στόχους (π.χ. στόχοι προσανατολισμένοι στην επαγγελματική τους ανέλιξη), ενώ τα άτομα μέσης και τρίτης ηλικίας τείνουν να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση σε δραστηριότητες που έχουν συναισθηματικό νόημα, είναι πιο επιλεκτικοί ως προς τις εθελοντικές οργανώσεις με τις οποίες ασχολούνται και συχνά το εθελοντικό έργο τους χαρακτηρίζεται ως άμεση συνεισφορά στην κοινωνία, στις κοινότητες ή/και στις μελλο-

ντικές γενιές (Almog-Bar et al, 2022). Μια πρόσφατη μελέτη (Yamashita et al, 2019) επιβεβαίωσε τα προαναφερόμενα ευρήματα και κατέδειξε ότι όντως υπάρχουν διαφορετικά κίνητρα σε κάθε στάδιο ζωής του ατόμου. Πιο συγκεκριμένα, σε όλες τις ηλικιακές ομάδες η κοινωνική προσφορά, η ευημερία και η επαγγελματική ανέλιξη αναγνωρίστηκαν ως κίνητρα για τον εθελοντισμό καθώς πλέον αρκετοί ηλικιωμένοι συνεχίζουν να εργάζονται και μετά την συνταξιοδότηση τους. Βέβαια, η προώθηση της καριέρας και η απόκτηση δεξιοτήτων συνεχίζει να αποτελεί κυρίως κίνητρο για συμμετοχή στον εθελοντισμό των νεαρών ατόμων. Οι ευκαιρίες κοινωνικής δικτύωσης ήταν ένας από τους παράγοντες κινήτρων στις ομάδες της νεαρής και της μέσης ηλικίας, ενώ δεν αποτελούσε κίνητρο για τους ηλικιωμένους εθελοντές. Η προαγωγή σωματικής και ψυχικής υγείας αναφέρθηκε επίσης ως κίνητρο για συμμετοχή σε εθελοντικό έργο από όλες τις ηλικιακές ομάδες, ιδιαίτερα δε στους ηλικιωμένους καθώς συμβάλλει στην μείωση αισθήματος μοναξιάς και στην μείωση εμφάνισης κατάθλιψης, αυτοάνοσων νοσημάτων όπως και άλλων προβλημάτων υγείας στους εθελοντές αλλά ακόμη και σε αύξηση του μέσου όρου ζωής.

Μια ακόμη διαφορά αναφορικά με τις ηλικιακές ομάδες είναι ότι τα άτομα στη μέση και ιδίως στην τρίτη ηλικία συνεισφέρουν σε λιγότερες οργανώσεις από ό,τι οι νεότεροι, ωστόσο, όταν προσφέρουν εθελοντισμό, συνεισφέρουν περισσότερο χρόνο σε μια συγκεκριμένη εθελοντική οργάνωση σε σχέση με τα νεότερα άτομα. Επιπλέον, ο αλτρουισμός συνήθως αυξάνεται στην ώριμη ηλικία, γεγονός που συνάδει με την επιθυμία των συνταξιούχων να προσφέρουν στην κοινωνία. Καθώς οι άνθρωποι περνούν από το ένα στάδιο ζωής στο επόμενο, αναπτύσσουν νέα ενδιαφέροντα και ανάγκες και εκφράζουν ενδιαφέρον για συμμετοχή σε διαφορετικού είδους εθελοντικό έργο. Για παράδειγμα, τα νεαρά άτομα συχνά προτιμούν τον εθελοντισμό στον τομέα του αθλητισμού αλλά και την ψυχαγωγία, προτού μεταβούν στον οργανωμένο πολιτικό και κοινωνικό εθελοντισμό ως μεσήλικες και, τέλος, στον θρησκευτικό και ερασιτεχνικό εθελοντισμό όταν φτάσουν

στην τρίτη ηλικία (Gil-Lacruz I, Marcuelli C., & Saz-Gil M. I., 2019).

Αναφορικά με τον εθελοντισμό στην εφηβική ηλικία η συμμετοχή των εφήβων σε δραστηριότητες εθελοντισμού έχει βρεθεί ότι μπορεί να αυξήσει τα ακαδημαϊκά και μετέπειτα επαγγελματικά τους επιτεύγματα, την κοινωνική και πολιτική ευαισθητοποίηση τους, να ενισχύσει τη δέσμευσή τους σε ηθικές αρχές, να αυξήσει την αυτοεκτίμησή τους και να καλλιεργήσει τις κοινωνικές δεξιότητες τους όπως βελτίωση στις επικοινωνιακές τους τεχνικές καθώς και των τεχνικών επίλυσης προβλημάτων αλλά και να τους εμψύχσει μια διαρκή διάθεση να υπηρετούν τις κοινότητές τους. Η συμμετοχή των νέων στον εθελοντισμό αυξάνει επίσης τα ποσοστά συνέχισης του εθελοντικού έργου στα μετέπειτα ηλικιακά στάδια. Όσον αφορά την συμμετοχή ατόμων από μειονοτικές ή/και ευάλωτες ομάδες όλων των ηλικιακών ομάδων, μια σειρά ερευνών έχει παρατηρήσει χαμηλό ποσοστό συμμετοχής τους σε εθελοντικές δράσεις και ότι συνήθως επιλέγουν την περιστασιακή και ερασιτεχνική εθελοντική προσφορά σε σχέση με την οργανωμένη και πολυετή συνεισφορά (Kragt & Holtrop, 2019; Findsen, 2016).

Τέλος, διαφορές στις ηλικιακές ομάδες υπάρχουν και όσον αφορά στα ποσοστά συμμετοχής των εθελοντών. Για παράδειγμα, πρόσφατα στοιχεία από αρκετές αναπτυγμένες χώρες έδειξαν ότι το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής στον εθελοντισμό σημειώθηκε στις ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών, καθώς ο εθελοντισμός καλλιεργεί τις κοινωνικές δεξιότητες και ενισχύει την ομαδικό πνεύμα των νέων αλλά τους διασφαλίζει και καλύτερες προοπτικές για εύρεση εργασίας. Δεύτερη ομάδα είναι αυτή των 35-54 ετών και τέλος έρχεται η ομάδα των 55 έως 75 ετών και άνω. Ωστόσο, οι μέσες ετήσιες ώρες εθελοντισμού ήταν πολύ υψηλότερες μεταξύ των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων (65-75 και άνω) από ό,τι στις νεότερες ηλικιακές ομάδες (National Statistics Government of Uk, 2021; Statistics Canada, 2021; Stats NZ, 2017).

Πλήθος ερευνών που έχουν διεξαχθεί στο παρελθόν αλλά και προσφάτως τεκμηριώνουν αξιοσημείωτη διαφορά ως προς το φύλο των συμμετεχόντων εθε-

λοντών, όπου σταθερά οι γυναίκες σε όλες τις ηλικιακές φάσεις υπερτερούν σε ποσοστό από τους άνδρες (Yamashita et al, 2019; Carr D.C. King, K. & Matz-Costa, C., 2015; Adler et al, 2007). Επιπλέον, οι γυναίκες προτιμούν να συμμετέχουν σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό σε κοινωνικές, φιλανθρωπικού και θρησκευτικού τύπου οργανώσεις, ενώ οι άνδρες επιλέγουν με μεγαλύτερη συχνότητα να συμμετέχουν εθελοντικά σε πολιτικές, εταιρικές ή 'ριψοκίνδυνες' οργανώσεις. Για παράδειγμα, στη χώρα μας η πλειοψηφία των εθελοντών σε Νοσοκομεία, Πλαίσια Παιδικής Προστασίας και φιλανθρωπικούς Συλλόγους είναι γυναίκες, ενώ οι άνδρες συχνά συμμετέχουν ως εθελοντές πυροσβέστες ή σε αθλητικές ή πολιτικές εθελοντικές οργανώσεις. Οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στον εθελοντισμό έχουν συνήθως αναλυθεί ως κοινωνική κατασκευή και μπορούν να εξηγηθούν από την θεωρία του κοινωνικού ρόλου του Eagly, ο οποίος όρισε τον ρόλο του φύλου ως οι κοινές προσδοκίες για την κατάλληλη κοινωνικά προσδιορισμένη συμπεριφορά του φύλου. Οι άνδρες δηλαδή συχνά επικεντρώνονται σε ρόλους που δίνουν έμφαση στη δύναμη, την ικανότητα και την εξουσία, ενώ οι γυναίκες δίνουν μεγαλύτερη προσοχή σε ρόλους που αναδεικνύουν την ανθρώπινη αλληλεπίδραση και την κοινωνική και χαρακτηρίζονται από συμπεριφορές βοήθειας που σχετίζονται με την κοινότητα και τη φροντίδα. Τα πρότυπα αυτά συχνά μεταδίδονται από την οικογένεια και την κοινωνία (Gil-Lacruz Marcuelllo C., & Saz-Gil M. I., 2019; Kim & Morgul, 2017; Eagly, 1987).

Η γράφουσα ευελπιστεί ότι η ανάλυση των διαφορών στις ηλικιακές ομάδες, στο φύλο, στα κίνητρα, στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των ατόμων που συμμετέχουν -ή που θα μπορούσαν να συμμετέχουν- στον εθελοντισμό, μπορεί να βοηθήσει τους ιθύνοντες των εθελοντικών οργανώσεων να σχεδιάσουν αποτελεσματικότερα προγράμματα και στρατηγικές προσέλκυσης και διατήρησης εθελοντών, προς όφελος τόσο των ίδιων των εθελοντών, των κοινοτήτων, αλλά και της κοινωνίας γενικότερα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alder, G. Schwartz, J. & Kuskowski. M. 2007. An exploration study of older adults' participation in civic action. *Clinical Gerontology*. 31. pp. 65-75.
- Almog-Bar M. et al. 2022. Age is but a number? An exploration of age differences in episodic volunteering. *International journal of voluntary and nonprofit organizations*. Vo33. pp. 483-496.
- Carr, D.C., Fried, L.P., & Rowe, J.W. 2015. Productivity & engagement in an aging America: The role of volunteerism. *Daedalus*. 144(2). pp. 55-67.
- Carr, D.C. King, K. & Matz-Costa, C. 2015. Parent-teacher association, soup kitchen, church or the local civic club? Life stage indicators of volunteer domain. *The International Journal of Aging & Human Development*. 80. pp. 293-315.
- Eagly, A. H. 1987. Sex differences in social behavior: A social-role interpretation. Nueva Jersey: Erbaum.
- Findsen, B. 2016. Learning in later life: Benefits and challenges for volunteers and agencies. *Current Aging Science*. 9(3). pp. 203-209.
- Haski-Leventhal et al. 2017. Volunteering in three life stages. In *The Palgrave handbook of volunteering, civic participation, and nonprofit associations*. Palgrave Macmillan
- Gil-Lacruz I, Marcuelllo C., & Saz-Gil M. I. 2019. Gender differences in European volunteer rates. *Journal of Gender Studies*. 28:2. pp. 127-144.
- Kragt, D, & Holtrop, D. 2019. Volunteering research in Australia: A narrative review. *Australian Journal of Psychology*. pp. 1-19.
- Kim J., & Morgul, K. 2017. Long-term consequences of youth volunteering: Voluntary versus involuntary service. *Social Science Research*. Vo67. pp. 160-175.
- National Statistics Government of UK. 2021. Taking part 2019/20 Volunteering.
- Statistics Canada. 2021. Table 45-10-0039-01 Volunteer rate and average annual volunteer hours, by definition of volunteering and age group.
- Stats New Zealand. 2017. Volunteering and donations by New Zealanders in 2016.
- Yamashita T. et al. 2019. Underlying motivations of volunteering across life stages: A study of volunteers in nonprofit organizations in Nevada. *Journal of Applied Gerontology*. Vo38(2). pp. 207-231.

Σύνδεση του Εθελοντισμού με την έννοια του Ενεργού Πολίτη, την Βιωσιμότητα και τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

Δρ. Νικόλαος Κατσιώτης
Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝnet
Innovation / Research Manager

Περίληψη:

Το άρθρο αποσκοπεί να εξερευνήσει πως ο Εθελοντισμός, με υποστήριξη και καθοδήγηση από αρχαιοελληνικές Αξίες, μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στους 17 SDGs του ΟΗΕ. Απαντάει στο κεντρικό ερώτημα: «Πως οι αρχαιοελληνικές αξίες της Ενεργού Συμμετοχής στα Κοινά και της Ισορροπίας μπορεί να εφαρμοστούν στο σύγχρονο Εθελοντισμό ώστε να προωθηθεί η Βιώσιμη Παγκόσμια Ανάπτυξη?» Η εγγενής αξία του Άρθρου έγκειται στον συνδυασμό ιστορικής γνώσης με σύγχρονες δράσεις στον τομέα του Εθελοντισμού, ουσιαστικά προσφέροντας αυτή την νέα προσέγγιση/σκοπιά: της σύνδεσης της Αρχαιοελληνικής Φιλοσοφίας και Προσέγγισης στην αντιμετώπιση των συγχρόνων παγκόσμιων προκλήσεων (βλέπ 17 SDGs) καθώς και στην ενέπνευση ισχυρότερης δέσμευσης προς περισσότερο αειφόρες εθελοντικές πρακτικές (π.χ. μέσω της συνειδητοποίησης ότι είμεθα Μέρη ενός Ευρύτερου, Μεγαλύτερου και Αέναου Όλου).

Εισαγωγή

Σε έναν διασυνδεδεμένο κόσμο όπου οι παγκόσμιες προκλήσεις απαιτούν συλλογική δράση, ο Εθελοντισμός αναδεικνύεται ως μία κομβική δύναμη η οποία συνδέει τον Ενεργό Πολίτη, την Αειφορεία/Βιωσιμότητα καθώς και του 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ/SDGs) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Με τις ρίζες του στην πλούσια κληρονομιά της Ελληνικής Φιλοσοφίας, ο Εθελοντισμός ενσωματώνει τις Αρχές της Κοινωνικής

Ευθύνης, της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και της Παγκόσμιας Συνεργασίας.

Συνεπώς: αυτό το Άρθρο διερευνά πώς ο Εθελοντισμός, εμπνευσμένος από τα Ελληνικά ιδεώδη, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των ΣΒΑ, ενισχύοντας παράλληλα το Πνεύμα της Ενεργού Συμμετοχής του Πολίτη καθώς και βιώσιμων πρακτικών.

Εθελοντισμός και Ενεργός Συμμετοχή του Πολίτη: Μια Ελληνική Κληρονομιά

Η έννοια της ενεργού πολίτη, βαθιά ενσωματωμένη στον ιστό της αρχαίας ελληνικής κοινωνίας, βρίσκει μια σύγχρονη έκφραση στην πρακτική του εθελοντισμού. Αυτή η σύνδεση δεν είναι απλώς τυχαία, αλλά έχει τις ρίζες της στην ελληνική κληρονομιά της συμμετοχής στα κοινά και της κοινοτικής συμμετοχής. Περισσότερο λεπτομερώς, αναγόμεστε στην Αθηναϊκή έννοια της Ιθαγένειας (ήτοι: πολιτικών δικαιωμάτων) και του πολιτικού καθήκοντος, όπου στην αρχαία Αθήνα η ιθαγένεια δεν ήταν απλώς μια ιδιότητα, αλλά αποτελούσε Ευθύνη. Κοινώς, η συμμετοχή στη Δημοκρατική διαδικασία, η συμβολή στη λήψη αποφάσεων και η εμπλοκή σε δημόσιες υποθέσεις θεωρούνταν βασικά καθήκοντα του Πολίτη και ακριβώς αυτό το Ήθος/Αντίληψη/Προσέγγιση αντικατοπτρίζεται στη σύγχρονη πρακτική του Εθελοντισμού, όπου τα άτομα συμμετέχουν ενεργά σε κοινοτικές δραστηριότητες, συμβάλλοντας στην κοινωνική ευημερία και στη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο μονάδος/οργανωσιακής βάσης. Η πράξη του Εθελοντισμού ενσαρκώνει το αθηνα-

ϊκό ιδεώδες της “Πολιτείας”, την ενεργό συμμετοχή στη δημόσια ζωή, τονίζοντας ότι μια υγιής Κοινωνία βασίζεται στην προληπτική συμμετοχή των Πολιτών της. Σε συνέχεια των παραπάνω, πρέπει να αναφερθούμε στην Σωκρατική Δέσμευση και Επιδίωξη του Κοινού Καλού, όπου ο Σωκράτης -δια μέσω της μεθόδου της διαλεκτικής αμφισβήτησης- ενθάρρυνε τους πολίτες να ασχοληθούν κριτικά με τα κοινωνικά ζητήματα. Αυτή η Σωκρατική παράδοση της αμφισβήτησης και της κατανόησης της Κοινωνίας είναι κεντρική στην έννοια της Ενεργού ιδιότητας του Πολίτη. Συνεπώς, δια μέσω του Εθελοντισμού, τα άτομα βυθίζονται σε κοινωνικά ζητήματα, κατανοούν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και συμβάλλουν στην επίλυσή τους, ενσωματώνοντας το σωκρατικό ιδεώδες της προσπάθειας για το κοινό καλό. Σε αντίστοιχη τοποθέτηση και προσέγγιση, έχουμε τα Πλατωνικά Ιδανικά μιας Δίκαιης Κοινωνίας, όπου το Όραμα του Πλάτωνα (για μια Δίκαιη Κοινωνία, όπως περιγράφεται στο έργο του, “Πολιτεία”) οραματίστηκε τους Πολίτες να συνεισφέρουν ενεργά στην αρμονία του κράτους. Ως εκ τούτου, ο Εθελοντισμός ευθυγραμμίζεται με αυτό το Όραμα δίνοντας τη δυνατότητα στα άτομα να διαδραματίσουν ρόλο στη δημιουργία μιας ισορροπημένης και δίκαιης κοινωνίας. Μέσω της συνεισφοράς τους, οι εθελοντές βοηθούν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και εργάζονται για το ευρύτερο καλό, αντανakλώντας τα ιδανικά του Πλάτωνα για δικαιοσύνη και αρμονία. Όλα τα παραπάνω νομοτελειακά περιγράφονται και μελετώνται (δια) μέσω της Αριστοτελικής Αρετής, Ηθικής Φιλοσοφίας αλλά και εμπράγματος/πραγματοποίησης Κοινωφελούς/Κοινοτικής Εργασίας από τους Ενεργούς Πολίτες, Συμμετάσχοντας και Κοινωνικούς Μετέχοντας. Προς επίρρωση των παραπάνω αναφέρεται ότι η έννοια του Αριστοτέλη όσον αφορά την Ηθική της Αρετής, δίνει έμφαση στην ανάπτυξη καλών πρακτικών/χαρακτηριστικών του Ατόμου μέσω της Ενεργού Συμμετοχής στην Κοινή ζωή. Ως εκ τούτου: ο Εθελοντισμός χρησιμεύει ως πρακτική εφαρμογή αυτής της Φιλοσοφίας, δια μέσω της Συμμετοχής σε Εθελοντική εργασία, τα άτομα καλλιεργούν αρετές όπως η Γενναιοδωρία, η Εν-

συναίσθηση και η Αστική Ευθύνη. Αυτή η πράξη ανταπόδοσης στην Κοινότητα δεν είναι μόνο ωφέλιμη για την ανάπτυξη του χαρακτήρα του Ατόμου, αλλά και για την συνολικότερη Ευημερία της Κοινωνίας, αντηχώντας στην ιδέα του Αριστοτέλη περί “Ευδαιμονίας” ή ανθρώπινης άνθησης μέσω ενάρετων ενεργειών. Η κληρονομιά των Ελλήνων Φιλοσόφων και Ηγετών -οι οποίοι τόνισαν τη σημασία της Ενεργού Συμμετοχής και προσφοράς στην Πόλη- συνεχίζει να εμπνέει σύγχρονες έννοιες Εθελοντισμού και Ενεργού Πολίτη (ήτοι, ενεργούς συμμετοχής του Πολίτη στα Κοινά). Δια μέσου του Εθελοντισμού, τα άτομα υποστηρίζουν αυτές τις Αρχαίες Αξίες, διαδραματίζοντας κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη και τη βελτίωση των Κοινοτήτων και Κοινωνιών τους.

Η διασταύρωση Εθελοντισμού και Βιωσιμότητας

Ο Εθελοντισμός ευθυγραμμίζεται στενά με την έννοια της Βιωσιμότητας, μια αρχή που δεν είναι ξένη στην Αρχαία Ελληνική σκέψη. Το Δελφικό αξίωμα του “Μηδέν Ἄγαν” (ήτοι, τίποτα σε υπερβολή) υπογραμμίζει τη σημασία της Ισορροπίας και του Μέτρου, Αρχές που βρίσκονται στον πυρήνα των Βιώσιμων Πρακτικών. Ως εκ τούτου, οι Εθελοντές συμβάλλουν στη Βιωσιμότητα συμμετέχοντας σε δραστηριότητες που προστατεύουν το Περιβάλλον, προάγουν την Κοινωνική ισότητα και προωθούν την οικονομική ανάπτυξη, αντανakλώντας την ολιστική προσέγγιση των ΣΒΑ. Συνεχίζοντας σε αυτή την ατραπό της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (“Environmental Stewardship”), το παραπάνω Δελφικό αξίωμα υπηρετεί ως ακρογωνιαίος λίθος της Ελληνικής Σοφίας, η οποία υποστηρίζει την Ισορροπία και το Μέτρο σε όλες τις πτυχές της ζωής. Αυτή ακριβώς η Φιλοσοφία είναι ιδιαίτερα σχετική με τις σύγχρονες περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπου ειδικότερα δε, ο Εθελοντισμός (σε δράσεις διατήρησης/προστασίας του Περιβάλλοντος) ενσωματώνει αυτήν την Αρχή, όπου λαμβάνονται μέτρα για τη διατήρηση της Οικολογικής ισορροπίας -αποφεύγοντας δε, τις υπερβολές που οδηγούν στην υποβάθμιση του Περιβάλλοντος-. Επίσης, συμμετέχοντας εθελοντικά σε δραστηριότητες όπως η αναδάσωση, η προστασία της άγριας

ζωής και η μείωση των απορριμμάτων (βασισμένη σε αρχές Κυκλικότητας/Κυκλικής Οικονομίας, ήτοι ολιστικής θεώρησης και προσέγγισης “μείωσης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης”), οι Εθελοντές εμπράκτως συμβάλλουν στη διατήρηση του φυσικού κόσμου, αντανakλώντας την αρχαιοελληνική αντίληψη περί “Συμβίωσης σε αρμονία με τη Φύση”. Σε συνέχεια των παραπάνω, αναφορικά/σχετικά με την Αειφορία στην Ελληνική Σκέψη και την Κοινωνική Ισότητα, είναι πρόβλημα να τονιστεί ότι στην Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία, η σημασία της Κοινωνικής Αρμονίας/Ισότητας ήταν τεράστια, αποτελώντας (αυτές) Αρχές αναπόσπαστες για τη επίτευξη Βιώσιμης Ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, ο Εθελοντισμός σε τομείς όπως η Εκπαίδευση, η Υγεία και η ανάπτυξη της (τοπικής) Κοινότητας, συμβάλλει άμεσα σε αυτήν τις πτυχές της Βιωσιμότητας. Επίσης, παρέχοντας υποστήριξη σε μη-προνομιούχες Κοινότητες, οι Εθελοντές εργάζονται για τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, το οποίο ευθυγραμμίζεται απολύτως με το πανανθρώπινο Ιδεώδες μιας ισορροπημένης Κοινωνίας, όπου κάθε Άτομο έχει την ευκαιρία να ανθίσει. Προχωρώντας δε σε συζήτηση περί Εθελοντισμού ως πράκτορα/εφαρμοστή (αυτόβουλης δράσης, εν είδη “agency”) αρχών Οικονομικής Βιωσιμότητας (ήτοι, εφαρμοσμένης οικονομικής επάρκειας) και σύνδεσης αυτών με την Αρχαιοελληνική στωϊκή έννοια της Αυτάρκειας, είναι εξαιρετικά άξιο αναφοράς ότι ο Εθελοντισμός, αποτελεί αυτούσια έννοια «μετάφρασης» και μεταφοράς πρωτοβουλιών -οι οποίες προάγουν τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την αυτοδυναμία- στην πράξη, στον κοινωνικό και οικονομικό βίο. Συνεπώς, έργα τα οποία επικεντρώνονται στην Ανάπτυξη Δεξιοτήτων (“upskilling”/“reskilling”), τη στήριξη μικροεπιχειρήσεων ή/και τη βιώσιμη γεωργία είναι παραδείγματα όπου ο “Εθελοντισμός συμβάλλει επιδραστικά στην οικοδόμηση ανθεκτικών οικονομιών (“resilient economies”), οι οποίες δύναται να διατηρηθούν στην πάροδο του χρόνου, βασιζόμενες στο ελληνικό ιδεώδες ενός αυτάρκους και ισορροπημένου οικονομικού συστήματος. Συνεπώς, η ενσωμάτωση της Αρχαίας Σοφίας με τις σύγχρονες πρακτικές Εθελοντισμού

παρέχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της Βιωσιμότητας, υπογραμμίζοντας την σημασία της προσέγγισης των Περιβαλλοντικών, Κοινωνικών και Οικονομικών παραγόντων με ισορροπημένο και ήπιο/συντηρητικό τρόπο. Ακολουθώντας αυτές τις Αρχές, οι Εθελοντές συμβάλλουν όχι μόνο στις άμεσες κοινωνικές ανάγκες, αλλά και στον μακροπρόθεσμο στόχο της δημιουργίας ενός Βιώσιμου και Δίκαιου Κόσμου.

Σύνδεση του Εθελοντισμού με τους 17 ΣΒΑ/SDG

Καθένας από τους 17 **Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ/SDGs) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών** βρίσκει υποστήριξη στον Εθελοντισμό, ενισχυμένο από ένα φιλοσοφικό πλαίσιο που έχει τις ρίζες του στην ελληνική παράδοση ως ακολούθως: **SDG #1. - “No Poverty” - Μηδενική Φτώχεια & Ελληνική Φιλανθρωπία:** Ο Εθελοντισμός, ειδικά σε έργα ανακούφισης της Φτώχειας ευθυγραμμίζεται με την ελληνική παράδοση της “φιλανθρωπίας”, την αγάπη για την Ανθρωπότητα και το πνεύμα αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών της (οικονομικής/κοινωνικής) Φτώχειας. **SDG #2. - “Zero Hunger” - Μηδενική Πείνα** και η αντίληψη/πρακτική της Ξενίας (ή της φιλοξενίας στην αρχαία Ελλάδα) αντικατοπτρίζεται στον Εθελοντισμό για ανακούφιση από την Πείνα, δίνοντας έμφαση στους κοινούς πόρους και την υποστήριξη της Κοινότητας. **SDG #3. - “Good Health and Well-Being” - Καλή Υγεία & Ευημερία & η Κληρονομιά του Ασκληπιού,** ήτοι εμπνευσμένοι από τον Ασκληπιό (Θεό της Ιατρικής), οι Εθελοντές συμβάλλουν στην υγειονομική περίθαλψη και την Ευημερία, ενσωματώνοντας την αρχαία αξία της Υγείας ως πανανθρώπινο/Κοινό Αγαθό. **SDG #4. - “Quality Education” - Ποιοτική Εκπαίδευση και η Ακαδημία του Πλάτωνος,** ως η πραγμάτωση ενός χώρου Μάθησης και Συζήτησης, ο οποίος εμπνέει εθελοντικές πρωτοβουλίες στην Εκπαίδευση, δίνοντας έμφαση στο Δικαίωμα στη Γνώση και στην ενημερωμένη ιδιότητα του πολίτη. **SDG #5. - “Gender Equality” - Ισότητα των Φύλων & Δικαιώματα των Γυναικών** στην Σπάρτη: αντικατοπτρίζοντας τη εξαιρετικά προοδευτική (για την εποχή) θέση των

Γυναικών στη Σπάρτη, ο Εθελοντισμός για την Ισότητα των φύλων ενσωματώνει την έννοια των Ίσων Δικαιωμάτων και Ευκαιριών, αφήνοντας πίσω στερεότυπα και συμβατικές θεωρήσεις.

SDG #6. – “Clean Water & Sanitation” – Καθαρό Νερό & Αποχέτευση, σε απευθείας σχέση με την Αρχαία Ελληνική Μηχανική, όπου οι αρχαιοελληνικές εξελίξεις στα συστήματα νερού καθοδηγούν τις σύγχρονες εθελοντικές προσπάθειες για την παροχή καθαρού νερού και αποχέτευσης, αναγνωρίζοντας το νερό ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

SDG #7. – “Affordable & Clean Energy” – Προσιτή και Καθαρή Ενέργεια & Ο Μύθος του Προμηθέα: Ο μύθος του Προμηθέα, που έδωσε φωτιά στην ανθρωπότητα, εμπνέει τον εθελοντισμό για καθαρή ενέργεια, συμβολίζοντας τη μεταφορά γνώσης και πόρων για το κοινό καλό.

SDG #8. – “Decent Work & Economic Growth” – Αξιοπρεπής Εργασία & Οικονομική Ανάπτυξη & Ηθική του Αριστοτέλη: Η έμφαση του Αριστοτέλη στην ισορροπημένη ζωή καθοδηγεί τον εθελοντισμό στην προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας και της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

SDG #9. – “Industry, Innovation & Infrastructure” – Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές και η Εφευρετικότητα του Αρχιμήδη ως έμπνευση για μοντέρνους Εθελοντές ώστε να συμμετάσχουν σε καινοτόμες λύσεις για βιώσιμη βιομηχανική ανάπτυξη.

SDG #10. – “Reduce Inequalities” – Λιγότερες ανισότητες και οι μεταρρυθμίσεις του Σόλωνα στην Αθήνα, με στόχο τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, βρίσκουν τον απόηχό τους στον εθελοντισμό για κοινωνική δικαιοσύνη.

SDG #11. – “Sustainable Cities & Communities” – Οι Βιώσιμες Πόλεις & Κοινότητες και ο Πολεοδομικός Σχεδιασμό του Ιππόδαμου αποτελεί έμπνευση για Εθελοντισμό στοχευμένο σε βιώσιμες Πόλεις

SDG #12. – “Responsible Consumption & Production” – Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή ως πλήρης πραγμάτωση Επικούρειας Φιλοσοφίας, όπου η απλή ζωή εμπνέει βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής σε εθελοντικές δραστηριότητες.

SDG #13. – “Climate Action” – Δράση για το Κλίμα και η σοφία του Μαντείου των Δελφών, όπου οι σημαδιακοί, προφητικοί χρησμοί αυτού οδηγούν/εμπνέουν την προνοητικότητα και την προληπτική δράση στον Εθελοντισμό ενάντια της Κλιματικής Αλλαγής.

SDG #14. – “Life Below Water” – Ζωή στο Νερό και το υδάτινο βασίλειο του Ποσειδώνα, όπου ο Εθελοντισμός για τη διατήρηση της θάλασσας (ζωής και περιβάλλοντος) τονίζει την αρχαιοελληνική ευλάβεια για τη θαλάσσια Ζωή.

SDG #15. – “Life On Land” – Ζωή στην Στεριά και

Greek Mythology’s Natural World: Η ελληνική μυθολογία, γεμάτη με φυσικούς συμβολισμούς, παρακινεί τον εθελοντισμό για τα χερσαία οικοσυστήματα, αναγνωρίζοντας την ιερότητα της φύσης.

SDG #16. – “Peace, Justice & Strong Institutions” – Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί και η Αθηναϊκή Δημοκρατία, όπου οι αρχές αυτής καθοδηγούν τον Εθελοντισμό για Ειρήνη και Δικαιοσύνη, υπογραμμίζοντας τη σημασία των δίκαιων και ισχυρών θεσμών.

SDG #17. – “Partnerships For The Goals” – Συνεργασία για τους Στόχους και το παράδειγμα της Συμμαχίας της Δήλου, όπου η συνεργασία αποτελεί παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο ο Εθελοντισμός μπορεί να προωθήσει ενεργητικά συνεργασίες για την επίτευξη κοινών στόχων.

Συμπερασματικά, ο εναγκαλισμός του Εθελοντισμού εντός του πλαισίου των SDGs, με γνώμονα πάντα τη βαθιά σοφία της Ελληνικής και Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας, προσφέρει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Αυτή η συγχώνευση Αρχαίων αξιών με σύγχρονους στόχους υπογραμμίζει τη διαχρονική συνάφεια των Ελληνικών αρχών στην προώθηση της Ενεργού Συμμετοχής του Πολίτη, της Βιωσιμότητας και της Παγκόσμιας/Πανανθρώπινης Συνεργασίας. Ενσωματώνοντας αυτές τις Αξίες σε Εθελοντικές προσπάθειες, διευρύνεται ο δρόμος για έναν περισσότερο Βιώσιμο και Δίκαιο Κόσμο, σε πλήρη αρμονία με τους οραματιστικούς Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Εθελοντισμός: μια γέφυρα μεταξύ των ατομικών συνεισφορών και της κοινωνικής συλλογικής ευημερίας με υπολογίσιμο οικονομικό αντίκτυπο

Δρ. Χαρίτων Κοριζής

Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Founder of Biopikilo

Finance, Engineering, Tech, and Sustainable Development

Περίληψη

Το άρθρο αναφέρεται στις απτές και άυλες οικονομικές συνεισφορές του Εθελοντισμού, αναδεικνύοντας τους λόγους για τη στρατηγική του ενίσχυση εντός και εκτός Ελλάδας. Συνδυάζοντας συγκεκριμένα δεδομένα με μια ολοκληρωμένη διερεύνηση των κοινωνικοοικονομικών και παγκόσμιων επιπτώσεων, το άρθρο επιχειρηματολογεί για τη θεώρηση του Εθελοντισμού ως ένα υπολογίσιμο, πολυσχιδή οικονομικό μοχλό, που ενισχύει τη γέφυρα μεταξύ των ατομικών συνεισφορών και τη κοινωνική συλλογική ευημερία.

Εισαγωγή

Οι επαναλαμβανόμενες κρίσεις των τελευταίων ετών οικονομικές, γεωπολιτικές, κοινωνικές, υγειονομικές, περιβαλλοντικές - έχουν επαναφέρει και ενισχύσει την αναγνώριση της αξίας της κοινωνικής συνοχής, της αλληλεγγύης, και της υγείας του φυσικού κόσμου.

Ο Εθελοντισμός, που σύμφωνα με την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO) ορίζεται σαν μη υποχρεωτικό έργο που γίνεται χωρίς μισθό για τρίτους, έχει πολλαπλά οφέλη και εκφάνσεις, αντανακλώντας και την ποικιλία της ανθρώπινης δημιουργικότητας.

Το άρθρο αυτό εστιάζει στην ουσιαστική αξία που δημιουργείται στην οικονομία σαν αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων του Εθελοντισμού. Διερευνώντας και κατανόώντας το αποτύπωμά του, ανακαλύπτουμε περισσότερα για τη σημασία του Εθελοντισμού και εξοπλιζόμαστε με τα κατάλληλα επιχειρήματα για να τον υπερασπιστούμε και να τον αναδείξουμε ως υπολογίσιμη οικονομική δύναμη.

Η αξία του Εθελοντισμού στην Ελληνική οικονομία

Η οικονομική δραστηριότητα του Ελληνικού Εθελοντισμού δεν καταγράφεται με ευδιάκριτο τρόπο στην εθνική οικονομία, καθώς δεν υπάρχει υποχρέωση αποτύπωσής του σε κάποιο είδος ισολογισμού. Σε πρόσφατη έρευνα του IOBE¹ αναπτύχθηκαν για την μέτρησή του εναλλακτικές μέθοδοι αποτίμησης, όπου η οικονομική αξία του στην Ελλάδα ανήλθε στα €357 εκατ. το 2021, από €329 εκατ. το 2020 και €411 εκατ. το 2019. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε περίπου το 0,20% του ΑΕΠ της χώρας, με τους περισσότερους εθελοντές να εργάζονται στους τομείς πολιτισμού, εκπαιδευτικών υπηρεσιών, παροχής τροφής, στέγης και υγείας.

Βέβαια, υπάρχει σημαντικό περιθώριο εξέλιξης, εφόσον η χώρα μας έχει συστηματικά μια από τις χαμηλότερες συμμετοχές στον εθελοντισμό ανάμεσα σε Ευρωπαϊκές, και μη, χώρες που αναλύονται συστηματικά από το World Giving Index. Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 82η θέση ανάμεσα σε 119 το 2022 με το 17% του πληθυσμού να συμμετέχει στον εθελοντισμό².

Μια ματιά στα παγκόσμια δεδομένα

Η εικόνα που έχουμε από το εξωτερικό είναι διαφορετική και ενθαρρυντική για την κατεύθυνση προς την οποία πρέπει να στοχεύουμε.

Η ετήσια αξία της εθελοντικής εργασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν €21,5 δις το 2022³ με το 29,7% ενηλίκων να αφιερώνουν χρόνο σε αυτήν, συνεισφέροντας στο 0,65% του ΑΕΠ.

Σε επίπεδο κρατών-μελών Ε.Ε., είναι πρόκληση η χρήση των ερευνών για ανάλυση, δεδομένου ότι έχει διεξαχθεί περιορισμένος αριθμός ερευνών, λόγω της έλλειψης συνέπειας στις μεθοδολογικές προσεγγίσεις και των διαφορών στις ημερομηνίες διεξαγωγής των ερευνών, ακόμη και στο

πεδίο εφαρμογής του ορισμού του Εθελοντισμού. Η τελευταία διαθέσιμη ολοκληρωμένη πηγή δεδομένων, παρά τους όποιους περιορισμούς εκπονήθηκε το 2010, όπου και εκτίμησε ότι 22,5% των πολιτών άνω των 15 συνεισφέρουν εθελοντική εργασία (μεταξύ 92 και 94 εκατ. ενήλικες)⁴.

Όσον αφορά την παγκόσμια συνεισφορά, σύμφωνα με την άνω έρευνα, ο Εθελοντισμός στις 37 χώρες της μελέτης πρόσθεσε USD 400 δις στην παγκόσμια οικονομία. Επίσης σύμφωνα με την τελευταία εκτίμηση από το πρόγραμμα Εθελοντισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNV), ήταν ισοδύναμη με 109 εκατομμύρια εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης ετησίως⁵.

Ο πολλαπλασιαστικός παράγοντας του Εθελοντισμού

Τα παραπάνω στατιστικά βασίζονται κυρίως σε εκτιμήσεις του πληθυσμού των εθελοντών και του μέσου όρου ωρών που αφιερώνουν κάθε χρόνο, και εναλλακτικά στην αποτίμηση του κόστους των υπηρεσιών που προσφέρουν, αφού εκπονούν ωφέλιμο έργο, που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα είχε παραχθεί σε μια χώρα.

Ας εξετάσουμε, αρχικά, τα ποικίλα οφέλη του Εθελοντισμού, όπου το καθένα ξεχωριστά οδηγεί σε συγκεκριμένα και μετρήσιμα οικονομικά οφέλη - αν και ορισμένα από αυτά απαιτούν πολύπλοκα μοντέλα για να εκτιμηθούν:

1. Ενίσχυση των προσωπικών δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας: Ο Εθελοντι-

σμός προσφέρει εμπειρία σε ωφέλιμες δεξιότητες. Οι εθελοντές συχνά αποκτούν ηγετικές ικανότητες, ομαδική εργασία και ικανότητες επίλυσης προβλημάτων άμεσα μεταφερόμενες σε επαγγελματικά περιβάλλοντα.

2. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής:

Μέσω εθελοντικών δραστηριοτήτων, δημιουργούνται ισχυρότεροι κοινωνικοί δεσμοί και δίκτυα. Αυτό ενισχύει την κοινωνική συνοχή, καθιστώντας την κοινωνία πιο ανθεκτική και ολοκληρωμένη.

3. Συμπληρωματικότητα με τις δημόσιες υπηρεσίες και υποδομές:

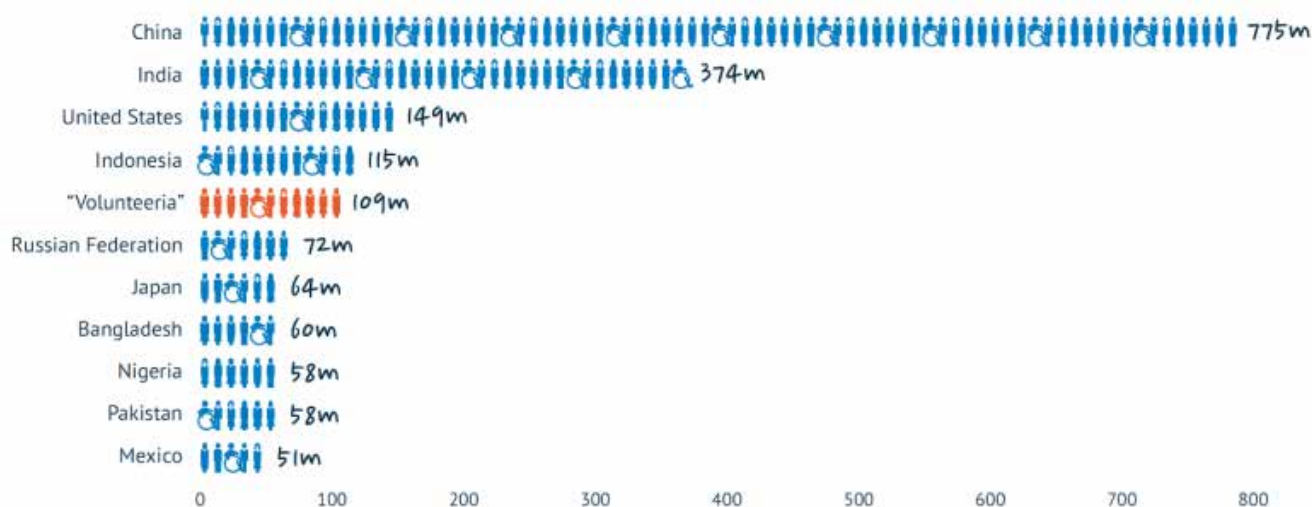
Οι εθελοντές παρέχουν πρόσθετο ανθρώπινο δυναμικό και τεχνογνωσία. Από την υποστήριξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων έως την παροχή βοήθειας στην υγειονομική περίθαλψη, συμβάλλουν στην κάλυψη των ελλείψεων και αναγκών στις δημόσιες υποδομές, συχνά χωρίς οικονομική επιβάρυνση στο σύστημα.

4. Βελτίωση της υγείας των εθελοντών:

Ο Εθελοντισμός εξασφαλίζει έναν ενεργό, κοινωνικά αφοσιωμένο τρόπο ζωής που ωφελεί τη συνολική υγεία και τη μακροζωία, αφού έχει συνδεθεί με τη βελτίωση της σωματικής και ψυχικής υγείας των συμμετεχόντων, παρέχοντας μια αίσθηση σκοπού και μειώνοντας το άγχος.

5. Άμεσα οφέλη στον κρατικό προϋπολογισμό:

Μέσω της εξοικονόμησης των δημοσίων εξόδων που δημιουργεί η άμισθη συνεισφορά του χρόνου και των δεξιοτήτων των εθελοντών, μειώνονται σημαντικά οι δημόσιες λειτουργικές δαπάνες και

Εικόνα 1: Τα νούμερα στο γράφημα αφορούν στον ισοδύναμο πληθυσμό των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης (σε εκατομμύρια). Ο πληθυσμός των εθελοντών παγκοσμίως ξεπέρασε τον ισοδύναμο πληθυσμό των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης της πέμπτης πολυπληθέστερης χώρας στον κόσμο το 2016⁵

αυτό επιτρέπει την διανομή εκείνων των πόρων σε άλλους παραγωγικούς τομείς, αυξάνοντας περαιτέρω το ΑΕΠ και την παραγωγικότητα μιας χώρας.

Στην Οικονομική επιστήμη, ο πολλαπλασιαστής αναφέρεται σε κάποιον οικονομικό παράγοντα (π.χ. συνεισφορά του Εθελοντισμού) που, όταν αυξάνεται ή αλλάζει, προκαλεί αυξήσεις ή αλλαγές σε πολλές σχετικές οικονομικές μεταβλητές (π.χ. στο ΑΕΠ της χώρας). Το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα μπορεί να προκαλεί μεταβολές στα συνολική οικονομία που να είναι σημαντικά μεγαλύτερο από τη μεταβολή των δαπανών που το προκάλεσε. Μια παλιότερη μελέτη του πολλαπλασιαστή για τον Εθελοντισμό σε ολόκληρη την Ευρώπη κατέδειξε υψηλή προστιθέμενη αξία, παροχή στήριξης και βοήθειας σε περισσότερο από 500 εκατομμύρια πολίτες, και απόδοση μεταξύ τριών και οκτώ ευρώ στην οικονομία για κάθε ευρώ που δαπανάται για τη στήριξή τους⁶. Μια άλλη έρευνα τριών ευρωπαϊκών χωρών διαπίστωσε ότι τα χρήματα που “επενδύθηκαν” σε εθελοντικές δραστηριότητες από τις σχετικές οργανώσεις είχαν ποσοστό απόδοσης στην οικονομία μεταξύ ενός και δεκατριών φορών του αρχικού αντίστοιχου χρηματικού ποσού⁷. Μια μελέτη στο Ηνωμένο Βασίλειο διαπίστωσε ότι όταν μια επιχείρηση επενδύει £1 στον εθελοντισμό που σχετίζεται με την απασχολησιμότητα, η κοινωνική απόδοση είναι πάνω από £11 για την κοινωνία⁸.

Οι προτάσεις για το μέλλον

Αρχικά, για να επωφελείται η Ελληνική κοινωνία και οικονομία εξίσου σημαντικά με τα παραδείγματα προς μίμηση στο εξωτερικό, θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά η συμμετοχή στον εθελοντισμό.

Ένας σημαντικός ανασταλτικός παράγοντας είναι η δυσπιστία προς στις ΜΚΟ και γενικότερα τις εθελοντικές οργανώσεις. Αυτό αντιμετωπίζεται με δύο παράλληλες προσεγγίσεις: i) με περισσότερη διαφάνεια και σωστή διαχείριση από τις αντίστοιχες οργανώσεις, αλλά και ii) με καλύτερη εκπαίδευση όλων των ηλικιών και κοινωνικών ομάδων ώστε περισσότερος κόσμος να συμμετέχει - επωφελούμενος και ο ίδιος και η κοινωνία.

Παράλληλα επιβάλλεται συστηματική καταγραφή της εθελοντικής εργασίας σύμφωνα με την σχετική οδηγία των Ηνωμένων Εθνών («την ενίσχυση της γνωστικής βάσης και τον καθορισμό της οικονομικής αξίας της εθελοντικής εργασίας») και το

σχετικό εγχειρίδιο του ILO⁹ από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Εξάλλου, αν κάτι δεν μπορεί να μετρηθεί, δεν μπορεί να αναδειχθεί και να προστατευτεί.

Το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων μεγαλύτερης ηλικίας είναι σε θέση και επιθυμεί να συμβάλει στον εθελοντισμό, ενώ ταυτόχρονα επωφελούνται από αυτόν (βλ. ανωτέρω), δίνει ένα επιπλέον κίνητρο στα κράτη να επενδύσουν στη βελτίωση της υγείας αυτών των ηλικιακών ομάδων και στην ενίσχυση της δραστηριοποίησής τους.

Σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, με τόσο χαμηλά επίπεδα συμμετοχής στον εθελοντισμό, η επίτευξη του μέσου όρου της Ευρώπης θα προσφέρει όχι μόνο μια σημαντική ώθηση στην κοινωνία, αλλά θα δημιουργήσει και έναν σημαντικό οικονομικό πυλώνα. Η εκπαίδευση από μόνη της δεν αρκεί όμως - το κράτος οφείλει να κάνει την κατάλληλη έρευνα που θα οδηγήσει στην δημιουργία των βιώσιμων προϋποθέσεων και κινήτρων για τους Έλληνες πολίτες και εταιρείες, ώστε η στήριξη και συμμετοχή στον Εθελοντισμό να είναι πλέον ισχυρή. Επομένως αποτελεί επιτακτική ανάγκη να ενεργοποιηθούμε, να ηγηθούμε και να συνεισφέρουμε σε αυτή την οικονομική και κοινωνική επανάσταση. Χρειάζεται να συνεργαστούμε με συντονισμένο και συστηματικό τρόπο ώστε να επιτύχουμε τα υψηλότερα πρότυπα άλλων χωρών, όπου ο Εθελοντισμός είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής τους ζωής.

Αναφορές

- [1] Έρευνα για τη συνεισφορά της Κοινωνίας των Πολιτών στην ελληνική οικονομία, IOBE, 2023
- [2] World Giving Index 2022, A global view of giving trends, Charities Aid Foundation
- [3] Value of Giving 2022 Report, The Benefact Group
- [4] Volunteering in the EU, Directorate General Education and Culture, GHK, 2010
- [5] 2018 State of the World's Volunteerism Report, UN Volunteers
- [6] 2018 State of the World's Volunteerism Report, UN Volunteers
- [7] Volunteering works, Institute for Volunteering Research and Volunteering, UK, September 2007
- [8] Measuring Volunteering: A Practical Toolkit, Independent Sector and UN Volunteers, 2001
- [8] In giving, how much do we receive? The social value of volunteering, Lecture by Pro Bono Economics, September 2014
- [9] Manual on the measurement of volunteer work, International Labour Office, 2011

Η Αναγκαιότητα Εισαγωγής του Εθελοντισμού στα Πανεπιστήμια

Βίκτωρας Στιβανάκης

Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Συνταξιούχος Καθηγητής Χημικής Μηχανικής, Υπεύθυνος Συντονισμού Εθελοντισμού Πανεπιστημίου Πατρών

Περίληψη

Το άρθρο επισημαίνει την ουσιώδη σημασία του οργανωμένου εθελοντισμού στα πανεπιστήμια, εξετάζοντας πώς αυτός μπορεί να επηρεάσει την προσωπική ανάπτυξη, την ευημερία της κοινότητας και τη δημιουργία ενεργών και υπεύθυνων πολιτών. Καταδεικνύεται ότι ο εθελοντισμός ενισχύει την οικοδόμηση χαρακτήρα και των ηγετικών δεξιοτήτων των φοιτητών, καλλιεργεί την κουλτούρα της κοινωνικής ευθύνης, ενισχύει την προσωπική ανάπτυξη και ευημερία, δημιουργεί ισχυρούς δεσμούς μεταξύ πανεπιστημίων και κοινοτήτων, και προετοιμάζει ενημερωμένους και ενεργούς πολίτες. Η ενσωμάτωση του εθελοντισμού στην πανεπιστημιακή εμπειρία αναδεικνύεται ως κρίσιμο βήμα για τη δημιουργία μιας γενιάς ηγετών που συνδυάζουν την ακαδημαϊκή επιτυχία με την κοινωνική συνείδηση και τη δέσμευση στην κοινή ευημερία.

Τίτλος: Η αναγκαιότητα εισαγωγής του εθελοντισμού στα πανεπιστήμια

Εισαγωγή

Ο οργανωμένος εθελοντισμός διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της αίσθησης της κοινότητας, της κοινωνικής ευθύνης και της συμμετοχής στα κοινά. Καθώς διερευνούμε το ευρύτερο θέμα της σημασίας του οργανωμένου εθελοντισμού στην καθημερινή ζωή, την κοινωνία και τη δημοκρατία, γίνεται προφανές ότι τα πανεπιστήμια διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση των αξι-

ών και των στάσεων των μελλοντικών ηγετών. Αυτό το άρθρο επικεντρώνεται ειδικά στην αναγκαιότητα εισαγωγής του εθελοντισμού στα πανεπιστήμια, εξετάζοντας πώς αυτός μπορεί να συμβάλει στην προσωπική ανάπτυξη, την ευημερία της κοινότητας και την καλλιέργεια ενεργών και υπεύθυνων πολιτών.

Οικοδόμηση χαρακτήρα και ηγετικών δεξιοτήτων

Τα πανεπιστήμια δεν είναι μόνο ιδρύματα ακαδημαϊκής μάθησης, αλλά και περιβάλλοντα όπου τα άτομα αναπτύσσουν τον χαρακτήρα και τις ηγετικές τους ικανότητες. Με την ενσωμάτωση του εθελοντισμού στην πανεπιστημιακή εμπειρία, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν θεωρητικές γνώσεις σε πραγματικές καταστάσεις. Η συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες καλλιεργεί την ενσυναίσθηση, την ομαδική εργασία και το αίσθημα ευθύνης. Αυτές οι ιδιότητες είναι απαραίτητες όχι μόνο για την προσωπική ανάπτυξη αλλά και για την προετοιμασία των μαθητών να γίνουν αποτελεσματικοί ηγέτες στη μελλοντική σταδιοδρομία και τις κοινότητές τους.

Καλλιέργεια κουλτούρας κοινωνικής ευθύνης

Η ενσωμάτωση του εθελοντισμού στο πανεπιστημιακό πρόγραμμα σπουδών βοηθά στην ενστάλαξη ενός αισθήματος κοινωνικής ευθύνης μεταξύ των φοιτητών. Τους ενθαρρύνει να προβληματιστούν σχετικά με κοινωνικά ζητήματα, να κατανοήσουν τις ανάγκες διαφορετικών κοινοτήτων και να συμβάλουν ενεργ-

γά στη θετική αλλαγή. Τα πανεπιστήμια, ως εκπαιδευτικά ιδρύματα, έχουν την ευθύνη να παράγουν πτυχιούχους που δεν είναι μόνο ακαδημαϊκά καταρτισμένοι αλλά και κοινωνικά συνειδητοποιημένοι και δεσμευμένοι να έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στον κόσμο γύρω τους.

Ενίσχυση της προσωπικής ανάπτυξης και ευεξίας

Ο εθελοντισμός παρέχει μια μοναδική οδό για προσωπική ανάπτυξη. Συμμετέχοντας σε δραστηριότητες έξω από τα όρια των παραδοσιακών ακαδημαϊκών πλαισίων, οι μαθητές μπορούν να ανακαλύψουν νέα ενδιαφέροντα, ταλέντα και πάθη. Αυτή η εξερεύνηση συμβάλλει σε μια ολιστική εκπαίδευση που υπερβαίνει τα σχολικά βιβλία και τις εξετάσεις. Επιπλέον, η συμμετοχή σε εθελοντική εργασία έχει συνδεθεί με βελτιωμένη ψυχική υγεία, αυξημένη αυτοεκτίμηση και μεγαλύτερη αίσθηση σκοπού. Η ενσωμάτωση του εθελοντισμού στην πανεπιστημιακή εμπειρία υποστηρίζει την ευημερία των φοιτητών, προωθώντας μια θετική και εμπλουτισμένη ζωή στο κολέγιο.

Δημιουργία ισχυρότερων δεσμών πανεπιστημίων-κοινότητας

Τα πανεπιστήμια αποτελούν αναπόσπαστα μέρη των γύρω κοινοτήτων. Η εισαγωγή του εθελοντισμού στα πανεπιστήμια ενισχύει τον δεσμό μεταξύ του ακαδημαϊκού ιδρύματος και της τοπικής κοινωνίας. Μέσω συνεργατικών έργων, οι σπουδαστές, οι καθηγητές και το προσωπικό μπορούν να συνεργαστούν με κοινοτικές οργανώσεις για να αντιμετωπίσουν πιεστικά ζητήματα και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της κοινότητας. Αυτή η συμβιωτική σχέση ωφελεί τόσο το πανεπιστήμιο όσο και την κοινότητα, δημιουργώντας έναν θετικό κύκλο αμοιβαίας υποστήριξης και ανάπτυξης.

Προετοιμασία ενημερωμένων και ενεργών πολιτών

Μια ακμάζουσα δημοκρατία εξαρτάται από την ενεργό συμμετοχή ενημερωμένων και ενεργών πολιτών. Με την ενσωμάτωση του εθελοντισμού στην πανεπιστημιακή εμπειρία, ενδυναμώνουμε τους μαθητές να γίνουν ενεργοί συνεισφέροντες στην κοινωνία των πολιτών. Η έκθεση των μαθητών σε ευκαιρίες κοινωνικής

υπηρεσίας τους δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τις πρακτικές επιπτώσεις των κοινωνικών ζητημάτων και να αναπτύξουν μια λεπτή κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι κοινότητές τους. Αυτή η εμπειρία από πρώτο χέρι εξοπλίζει τους μαθητές με τη γνώση και το κίνητρο να υποστηρίξουν τη θετική αλλαγή, συμβάλλοντας στη συνολική υγεία των δημοκρατικών κοινωνιών.

Συμπέρασμα

Συμπερασματικά, η εισαγωγή του εθελοντισμού στα πανεπιστήμια δεν αποτελεί απλώς μια προαιρετική ενίσχυση αλλά απαραίτητο συστατικό της ολιστικής εκπαίδευσης. Πέρα από την ακαδημαϊκή αριστεία, τα πανεπιστήμια θα πρέπει να προσπαθούν να καλλιεργούν ολοκληρωμένα άτομα που είναι κοινωνικά υπεύθυνα, ενσυναισθητικά και συμμετέχουν ενεργά στις κοινότητές τους. Με την ενσωμάτωση του εθελοντισμού στην πανεπιστημιακή εμπειρία, θέτουμε τα θεμέλια για μια μελλοντική γενιά ηγετών που δεν είναι μόνο ακαδημαϊκά καταρτισμένοι αλλά και αφοσιωμένοι να έχουν θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία. Τα οφέλη εκτείνονται πέρα από το άτομο για να συμπεριλάβουν ισχυρότερες κοινότητες, μια υγιέστερη δημοκρατία και έναν κόσμο που εκτιμά τις αρχές της συμπόνιας, της συνεργασίας και της πολιτικής ευθύνης.

Με 43 χρόνια διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο Πατρών, ο κ. Βίκτωρας Στιβανάκης διακρίνεται για τον εθελοντισμό του. Έχει υπηρετήσει ως υπεύθυνος πολιτικής προστασίας, συντονιστής ανθρωπιστικής βοήθειας, και υπεύθυνος πρωτοβουλιών για αναδάσωση. Επίσης, υπήρξε υπεύθυνος των Ελλήνων Προσκόπων, συνεργάτης τηλεοπτικών σταθμών, και σύμβουλος σε θέματα νεολαίας. Ο εθελοντισμός του εκτείνεται και στη σύσταση εθελοντικών οργανώσεων στο πανεπιστήμιο και σε όλο το Πανεπιστήμιο με το κίνημα Έθεξις.

Χάραξη Κοινωνικής Πολιτικής: Η αξιοποίηση της Τρίτης Ηλικίας μέσω του Εθελοντισμού

Δρ. Χατζηνικολάου Σοφία

Μέντορας της ΑΛΛΗΛΟΝ

Δ/ντρια Εκπ/σης Ακαδημίας Εθελοντισμού, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Π.Ε., Διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Επικεφαλής Κ.Ι.Ε.Π.Ε.

Μιχαλούδη Δώρα

Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Φιλόλογος, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Γραμματέας Κ.Ι.Ε.Π.Ε.

Περίληψη

Το πρόγραμμα «Ενεργοί Πάντα» από την Ακαδημία Εθελοντισμού HELPHELLAS, σε συνεργασία με το Κοινωνικό Ινστιτούτο Ενεργών Πολιτών Ελλάδος, στοχεύει στην αξιοποίηση των πρότερων γνώσεων και εμπειριών των ατόμων Τρίτης Ηλικίας, μέσω εθελοντικού κοινωνικού έργου για την αναβάθμιση της ψυχικής και σωματικής τους κατάστασης και την προαγωγή της κοινωνικής ευημερίας».

Εισαγωγή

Στη σύγχρονη εποχή, η Τρίτη Ηλικία αναγνωρίζεται ως σημαντική περίοδος στη ζωή του ατόμου, αντιπροσωπεύοντας το 12% του παγκόσμιου πληθυσμού (Eurostat, 2019). Η δεκαετία 2020-2030 έχει κηρυχθεί ως η δεκαετία της υγιούς γήρανσης, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής κατά το γήρας (WHO, 2020). Τα άτομα Τρίτης Ηλικίας, λοιπόν, αντιπροσωπεύουν μια σημαντική κοινωνική ομάδα που χρειάζεται υποστήριξη, αλλά ταυτόχρονα συμβάλλει στην κοινωνία με τη γνώση και την εμπειρία της. Για τον λόγο αυτό, προτείνεται η δημιουργία δομών και πρωτοβουλιών που θα προάγουν τη φροντίδα και την ψυχική ευημερία τους, θα ενισχύουν την αυτονομία τους και θα προωθούν την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνία. Έτσι, επιδιώκουμε να τους

ενθαρρύνουμε να παίρνουν ενεργά μέρος στη ζωή της κοινότητάς τους και να διαδίδουν τη γνώση τους στις νεότερες γενιές, ενισχύοντας παράλληλα την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Αρχή φόρμας

Εθελοντισμός και Τρίτη Ηλικία

Ο Εθελοντισμός αποτελεί ένα διακεκριμένο κομμάτι του παγκόσμιου κοινωνικού φάσματος. Η προσφορά εθελοντικής εργασίας πρέπει να αποτελεί μια συνειδητή επιλογή, να είναι οργανωμένη και συστηματική, να βασίζεται σε γνώσεις και να έχει ως κεντρικό σημείο εστίασης τον άνθρωπο.

Ένα ουσιαστικό ερώτημα που προκύπτει είναι εάν μπορεί να διδαχθεί ο Εθελοντισμός. Αν ρωτήσει κανείς πολλούς εθελοντές τι σημαίνει για αυτούς ο Εθελοντισμός ή πώς μπορούν να μοιραστούν τις γνώσεις τους, πολλοί θα αναφέρουν: «Πρέπει να το βιώσεις για να το καταλάβεις.» Ο Εθελοντισμός είναι συνδεδεμένος με τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά σε προσωπικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα όνειρά του, το ηθικό του πλαίσιο και τις αξίες του, μαχόμενος τόσο για ένα καλύτερο μέλλον όσο και για μια κοινωνία που να αντανakλά αυτές τις αξίες.

Επικρατεί πολλές φορές η πεποίθηση ότι ο Εθελοντισμός είναι κάτι που αφορά κυρίως τους νέους. Οι περισσότεροι πιστεύουν πως οι νέοι είναι οι μόνοι που

έχουν την ενέργεια, τις νέες ιδέες και τη δημιουργικότητα που απαιτούνται για τον εθελοντισμό. Ωστόσο, οι άνθρωποι που έχουν ξεπεράσει τη νεανική ηλικία έχουν πολλά να προσφέρουν με τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους. Είναι σημαντικό να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των νέων και των παλαιότερων, προκειμένου επωφεληθούν και οι δύο.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε αυξημένο ενδιαφέρον από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις, καθώς τώρα διαθέτουν περισσότερο χρόνο μετά τη συνταξιοδότησή τους. Η λήξη της εργασιακής τους δραστηριότητας δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως τέλος, αλλά ως αρχή για μια νέα ζωή γεμάτη προσφορά και αγάπη. Μέσω του εθελοντισμού, οι άνθρωποι αυτοί αξιοποιούν τις δεξιότητές τους, νιώθουν δραστήριοι και συμμετέχουν ενεργά στις κοινωνικές διεργασίες.

Τα οφέλη του Εθελοντισμού στην Τρίτη Ηλικία

Οι εθελοντικές δραστηριότητες προσφέρουν μια σειρά από οφέλη που επηρεάζουν θετικά την υγεία, την ψυχολογία και την κοινωνική ένταξη των ηλικιωμένων. Η συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες συνδέεται θετικά με την υγεία. Μελέτες όπως αυτή του Luo και Herzog (2002) έχουν δείξει ότι ο Εθελοντισμός μπορεί να συμβάλει στη μείωση του κινδύνου για χρόνιες ασθένειες και ακόμη και στην αύξηση της προσδοκώμενης διάρκειας ζωής. Ακόμη, ο Εθελοντισμός στην Τρίτη Ηλικία σχετίζεται με την ψυχολογική ευημερία, όπως δείχνει η έρευνα του Musick και Wilson (2003). Η αίσθηση της χρησιμότητας και της συνεισφοράς στην κοινότητα μπορεί να μειώσει τα επίπεδα κατάθλιψης και να ενισχύσει τη θετική στάση ζωής.

Επιπλέον, ο Εθελοντισμός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση των κοινωνικών σχέσεων. Με τη συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες, οι ηλικιωμένοι διατηρούν και αναπτύσσουν κοινωνικά δίκτυα, κάτι που επιβεβαιώνεται από την έρευνα του Morrow-Howell και συνεργατών (2003). Ο Εθελοντισμός μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό μέσο για την καταπολέμηση της μοναξιάς, μέσω της ανθρώπινης επαφής και της δημιουργίας στενών δεσμών φιλίας.

Τέλος, ο Εθελοντισμός παρέχει ευκαιρίες για τη συντήρηση των προτέρων αλλά και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων. Σύμφωνα με τη μελέτη του Piliavin και Siegl (2007), η συνεχής συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες συνδέεται με τη βελτίωση των γενικών δεξιοτήτων.

Συνεπώς, ο Εθελοντισμός στην Τρίτη Ηλικία δεν είναι μόνο ευεργετικός για την κοινωνία, αλλά αποτελεί και κλειδί για μια ζωή πλούσια σε νόημα, δραστηριότητα και συνεισφορά. Η ενεργή συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες αποτελεί επένδυση στην υγεία, την ευημερία και τη συνολική ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων.

Εθνικό Δίκτυο Ενεργών Πολιτών Τρίτης Ηλικίας

Με άξονα την ενίσχυση της Τρίτης Ηλικίας, το Εθνικό Δίκτυο Ενεργών Πολιτών Τρίτης Ηλικίας (Ε.Δ.Ε.ΠΟ.Τ.Η.) αναδύεται ως μια επιτυχημένη συνεργασία μεταξύ δύο σημαντικών φορέων στην Κοινωνία των Πολιτών: της Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS και του Κοινωνικού Ινστιτούτου Ενεργών Πολιτών Ελλάδος (Κ.Ι.Ε.Π.Ε.). Η πρώτη παρέχει ένα εκτεταμένο δίκτυο εθελοντών πανελλαδικά, που ασχολούνται με την υποστήριξη των ατόμων Τρίτης Ηλικίας. Επιπλέον, προσφέρει εκπαίδευση σε αυτούς τους εθελοντές, επικεντρωμένη στον τομέα της Τρίτης Ηλικίας. Η οργανωτική της υποδομή επιτρέπει τον συντονισμό και έλεγχο του δικτύου, προωθώντας την έννοια της προσβασιμότητας για τα άτομα αυτά.

Από την άλλη πλευρά, το Κοινωνικό Ινστιτούτο Ενεργών Πολιτών Ελλάδος διαθέτει επιστημονικό προσωπικό με πολυετή εμπειρία σε εκπαιδευτικά προγράμματα και διαδραματίζει τον ρόλο της επιστημονικής εποπτείας και υλοποίησης των σκοπών του δικτύου. Επιπλέον, αναλαμβάνει τον συντονισμό της Συμβουλευτικής Υποστήριξης με επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων.

Έχει αναπτυχθεί, ήδη, ένας πιλοτικός προγραμματισμός για τοπικά παραρτήματα σε επιλεγμένους δήμους, με μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και τετραετή προγράμματα δράσης. Μετά από αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, το πρόγραμμα θα επεκταθεί εθνικά, καλύπτοντας όλους τους δήμους της Ελλάδας. Τα προγράμματα αυτά έχουν ενιαία δομή με στρατη-

γικές επιλογές, σχέδιο δράσης και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης. Πρόγραμμα του Ε.Δ.Ε.ΠΟ.Τ.Η. «Ενεργοί Πάντα!»

Το πρόγραμμα του Εθνικού Δικτύου Ενεργών Πολιτών Ελλάδος (Ε.Δ.Ε.ΠΟ.Τ.Η.) «Ενεργοί Πάντα!» επικεντρώνεται στην ενίσχυση του θεσμού του Εθελοντισμού και στην ώθηση των ατόμων Τρίτης Ηλικίας να συμμετέχουν ενεργά σε εθελοντικές ομάδες φροντίδας και υποστήριξης, καταπολεμώντας κάθε μορφή διάκρισης. Αυτό περιλαμβάνει τόσο τη συμμετοχή τους σε δράσεις που εξυπηρετούν τις ανάγκες των ηλικιωμένων, όσο και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος, εκμεταλλευόμενα τις πρότερες γνώσεις και επαγγελματικές τους δεξιότητες. Μέσω της εθελοντικής δράσης και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρονται, προωθείται η αλληλεγγύη μεταξύ των μελών της κοινότητας, ενισχύονται οι κοινωνικοί δεσμοί και προωθείται η αίσθηση αξίας και νοήματος στη ζωή. Οι ενεργοί πολίτες Τρίτης Ηλικίας καλούνται να συμμετάσχουν σε διάφορες εθελοντικές δραστηριότητες, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς. Οι εθελοντές Τρίτης Ηλικίας έχουν την ευκαιρία να μοιράσουν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους με τους συνομηλίκους τους μέσα από ένα πρόγραμμα συμβουλευτικής κατάρτισης, συνεισφέροντας, έτσι, στην τοπική κοινότητα και δημιουργώντας ενισχυμένους δεσμούς αλληλεγγύης.

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα

Η ενεργός συμμετοχή των ηλικιωμένων σε εκπαιδευτικές δράσεις και εθελοντικά προγράμματα προσφέρει σημαντικά οφέλη τόσο για τους ίδιους όσο και για την κοινωνία. Η διατήρηση της ενεργότητας μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων επιτρέπει στα άτομα αυτά να διαδραματίσουν έναν ενεργό ρόλο στην κοινότητά τους, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά θέματα όπως η κοινωνική απομόνωση και η κατάθλιψη.

Οι βασικοί στόχοι των εκπαιδευτικών δράσεων περιλαμβάνουν την ικανοποίηση των βασικών αναγκών των ηλικιωμένων, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και τη διασφάλιση της ισότητας. Μέσω των προγραμμάτων αυτών, επιτυγχάνεται η εξυπηρέτηση των πολιτών με περιορισμένους οικονομικούς πόρους, η

παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και η δημιουργία της αίσθησης του ανήκειν. Μέσα από τη συμμετοχή τους, οι ηλικιωμένοι αντιμετωπίζουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, συμμετέχουν σε προγράμματα αναψυχής, και εντάσσονται σε εθελοντική κοινωνική εργασία. Η χρήση των πρότερων επαγγελματικών τους δεξιοτήτων και εμπειριών συμβάλλει στη δημιουργία ενεργών πολιτών, ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετούν τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας.

Επίλογος

Η ιδέα της δημιουργίας ενός Εθνικού Δικτύου Ενεργών Πολιτών Τρίτης Ηλικίας αποτελεί μια σημαντική παρέμβαση στον κοινωνικό ιστό, προσφέροντας πλήθος ωφελειών. Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνονται η προστασία των δικαιωμάτων της Τρίτης Ηλικίας, η προώθηση της αλληλεγγύης, η ανάπτυξη κοινωνικής ευθύνης και η δημιουργία ασφαλούς και αξιοπρεπούς διαβίωσης. Επιπλέον, συμβάλλει στην εξοικονόμηση ενέργειας και πόρων, ανακουφίζει το δημόσιο από το βάρος των κοινωνικών υπηρεσιών και προάγει τη συνεργασία μεταξύ διαφόρων περιοχών. Απώτερος στόχος είναι η επανένταξη και η ενεργή συμμετοχή των ατόμων Τρίτης Ηλικίας στον κοινωνικό ιστό, μέσω του εθελοντισμού και της αξιοποίησης των γνώσεων και της εμπειρίας που έχουν αποκτήσει στην επαγγελματική τους ζωή.

Βιβλιογραφία

- Greenfield, E. A., & Marks, N. F. (2004). "Formal volunteering as a protective factor for older adults' psychological well-being." *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 59(5), S258-S264.
- Luoh, M. C., & Herzog, A. R. (2002). "Individual consequences of volunteer and paid work in old age: Health and mortality." *Journal of Health and Social Behavior*, 43(4), 490-509.
- Morrow-Howell, N., Hinterlong, J., Rozario, P. A., & Tang, F. (2003). "Effects of volunteering on the well-being of older adults." *Journal of Gerontology: Social Sciences*, 58(3), S137-S145.
- Musick, M. A., & Wilson, J. (2003). "Volunteering and depression: The role of psychological and social resources in different age groups." *Social Science & Medicine*, 56(2), 259-269.
- Piliavin, J. A., & Siegl, E. (2007). "Health benefits of volunteering in the Wisconsin Longitudinal Study." *Journal of Health and Social Behavior*, 48(4), 450-464.

Εθελοντισμός και τοπική αυτοδιοίκηση: Μια συνέργεια για λειτουργικές και ενδυναμωμένες κοινωνίες

Ελευθερία (Ρίτα) Πικρού-Μωραϊτάκη
Μέντορας της ΑΛΛΗΛΟΝ

Περιφερειακή Σύμβουλος Κεντρικού Τομέα Αθηνών με το Συνδυασμό
«Αττική Μπροστά»,
Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος ΕΚΑΠΤΥ ΑΕ

Περίληψη

Οι τοπικές κοινότητες αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, από περιβαλλοντικές έως κοινωνικές. Καινοτόμες και αποτελεσματικές πρωτοβουλίες εθελοντών συχνά αναδύονται για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην προώθηση του πνεύματος του εθελοντισμού στις κοινότητές τους και στην υποστήριξη συλλογικών δράσεων. Η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τον εθελοντισμό είναι μια σημαντική ευθύνη, την οποία οι τοπικές αρχές μπορούν να επιτύχουν μέσω ενός συνδυασμού ανάπτυξης πολιτικής, ενσυνείδητης κατανομής πόρων και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Σε έναν κόσμο με τόσο γρήγορους ρυθμούς ζωής, όπου η ψηφιακή απόσπαση της προσοχής συχνά επισκιάζει τη σύνδεσή μας με τη κοινότητα, η εμπλοκή των πολιτών με την ευρύτερη κοινωνία μέσα στην οποία ζουν παραμένει ζωτικής σημασίας για την υγεία και την ευημερία των πόλεών μας. Για την εμπλοκή αυτή, ο εθελοντισμός, μια δραστηριότητα που χαρακτηρίζεται από ανιδιοτέλεια και αλtruισμό, μπορεί να θεωρηθεί ως ακρογωνιαίος λίθος πάνω στον οποίο οικοδομούνται ανθεκτικές και ζωντανές οι κοινότητές μας.

Η δύναμη του εθελοντισμού

Η έννοια του εθελοντισμού μπορεί να γίνει ξεκάθαρη όταν εξετάζουμε εκείνους που προσφέρουν πρόθυμα το χρόνο τους, τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους χωρίς να προσδοκούν οικονομικό όφελος. Από αφοσιωμένους ανθρώπους που καθαρίζουν τα πάρκα της γειτονιάς μέχρι ακούραστους υποστηρικτές που εργάζονται για τους άστεγους, ο εθελοντισμός μπορεί να πάρει πολλές μορφές. Αυτό το αλtruιστικό πνεύμα είναι συνυφασμένο με τον ιστό της ιστορίας μας, που χρονολογείται από την ίδρυση των σύγχρονων κοινωνιών. Σήμερα, το πνεύμα αυτό παραμένει αναπόσπαστο μέρος της κοινοτικής μας ζωής.

Ο αντίκτυπος του εθελοντισμού είναι ανυπολόγιστος, αλλά οι στατιστικές δείχνουν ότι, τουλάχιστον στη χώρα μας, η συμμετοχή των πολιτών είναι χαμηλή. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, περίπου το 90% των Ελλήνων πολιτών δεν συμμετέχει σε εθελοντικές οργανώσεις και δράσεις. Ωστόσο, οι εθελοντές που ήδη υπάρχουν μπορεί να θεωρηθεί το αόρατο νήμα που κρατάει ενωμένες τις κοινωνικές οργανώσεις και η δέσμευσή τους δημιουργεί ένα μωσαϊκό διασύνδεσης που στηρίζει τις κοινότητες που αποκαλούμε σπίτι μας.

Αν το σκεφτούμε διεξοδικά, ο εθελοντισμός δεν είναι μια προσπάθεια που μονάχα προσφέρει σε όσους το έχουν ανάγκη,

αλλά είναι ένας δρόμος διπλής κατεύθυνσης που ωφελεί τόσο αυτούς προσφέρουν όσο και αυτούς που λαμβάνουν τη στήριξη. Πράγματι, για τα άτομα που επιλέγουν να αφιερώσουν χρόνο στον εθελοντισμό, η ανταπόδοση είναι σημαντική. Ο εθελοντισμός μπορεί να προσφέρει νέες δεξιότητες, που κυμαίνονται από την ηγεσία και την ομαδική εργασία έως τη διαχείριση έργων και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες αυτές είναι συχνά μεταβιβάσιμες στην επαγγελματική ζωή, οδηγώντας σε επαγγελματική ανάπτυξη και προσωπικό εμπλουτισμό. Πέρα από την απόκτηση σκληρών δεξιοτήτων, ο εθελοντισμός βελτιώνει τις κοινωνικές δεξιότητες, όπως η ενσυναίσθηση, η επιμονή και οι επικοινωνιακές δεξιότητες, και προάγει τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας.

Ωστόσο, τα οφέλη δεν περιορίζονται μονάχα στην απόκτηση δεξιοτήτων. Ο εθελοντισμός παρέχει την ευκαιρία να οικοδομήσουμε κοινωνικά δίκτυα και να γίνουμε μέρος μιας κοινότητας, ενισχύοντας το αίσθημα του ανήκειν. Οι δεσμοί που δημιουργούνται στις ομάδες εθελοντών είναι συχνά ισχυροί και μακροχρόνιοι, που εκτείνονται πολύ πέρα από το ίδιο το έργο που προσφέρουν. Σε έναν ολοένα και περισσότερο ψηφιακό κόσμο, τέτοιες προσωπικές επαφές είναι απαραίτητες για την καταπολέμηση της κοινωνικής απομόνωσης και τη δημιουργία μιας ισχυρής αίσθησης κοινότητας.

Συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών και εθελοντών

Οι τοπικές κοινότητες αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, από περιβαλλοντικές έως κοινωνικές. Καινοτόμες και αποτελεσματικές πρωτοβουλίες εθελοντών συχνά αναδύονται για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Πράγματι, όπως φαίνεται ιδιαίτερα από τη σύγχρονη ιστορία της χώρας μας, η δύναμη της συλλογικής εθελοντικής δράσης για την αντιμετώπιση πιεστικών κοινοτικών ζητημάτων δεν μπορεί να υποτιμηθεί.

Οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην προώθηση του πνεύματος του εθελοντισμού στις κοινότητές τους και στην υποστήριξη

συλλογικών δράσεων. Η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τον εθελοντισμό είναι μια σημαντική ευθύνη, την οποία οι τοπικές αρχές μπορούν να επιτύχουν μέσω ενός συνδυασμού ανάπτυξης πολιτικής, ενσυνείδητης κατανομής πόρων και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Η συνεργασία μεταξύ των εθελοντών και των τοπικών αρχών αποτελεί σήμερα ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα με στόχο την ενίσχυση της συλλογικής δράσης και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων για το κοινό καλό. Ένα καλό παράδειγμα τέτοιας συνεργασίας είναι οι φυσικές καταστροφές που πλήττουν τη χώρα μας. Η συνεργασία μεταξύ των τοπικών αρχών και των εκπαιδευμένων εθελοντών μπορεί να είναι η διαφορά μεταξύ ζωής και θανάτου. Αμέτρητες ζωές έχουν σωθεί και οι κοινότητες έχουν ανακάμψει γρήγορα από καταστροφές μέσω της ετοιμότητας για καταστροφές και της συντονισμένης έγκαιρης δράσης. Η συνεργασία των τοπικών αρχών και των εθελοντών για την ανακούφιση από τις καταστροφές αποτελεί απόδειξη της δύναμης της οργανωμένης δράσης των πολιτών.

Ταυτόχρονα, σε καταστάσεις που δεν απαιτούν άμεση ανταπόκριση σε γεγονότα κρίσης, οι τοπικές αρχές θα πρέπει συχνά να δρομολογούν δημόσια χρηματοδοτούμενα προγράμματα και πρωτοβουλίες που ενθαρρύνουν τον οργανωμένο εθελοντισμό. Τέτοια προγράμματα παρέχουν τους απαραίτητους πόρους και την υποδομή για την προώθηση του εθελοντισμού. Είτε μέσω επιχορηγήσεων, επιδοτήσεων ή πρόσβασης σε κοινοτικά κέντρα, τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να τονώσουν τον εθελοντισμό και να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητά του.

Εθελοντισμός και τοπική αυτοδιοίκηση: προβλήματα και λύσεις

Η συνέργεια μεταξύ του εθελοντισμού και της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι μια ισχυρή δύναμη, αλλά οι προκλήσεις δεν λείπουν. Μια συνεχής πρόκληση είναι η διατήρηση των εθελοντών. Πολλοί άνθρωποι ξεκινούν τον εθελοντισμό με τις καλύτερες προθέσεις, αλλά σταματούν

για διάφορους λόγους, όπως είναι η έλλειψη χρόνου, η αλλαγή προτεραιοτήτων ή ακόμα και η εξουθένωση. Οι τοπικές αρχές και οι εθελοντικές οργανώσεις οφείλουν να αναπτύξουν στρατηγικές για να ενεργοποιούν και να κινητοποιούν τους ανθρώπους να συμμετέχουν και να δεσμεύονται μακροπρόθεσμα. Μια ακόμη πρόκληση είναι να βρεθεί η ισορροπία μεταξύ της αυτονομίας των εθελοντών και του διοικητικού ελέγχου. Ενώ οι εθελοντές χαρακτηρίζονται από δημιουργικότητα και εμπειρογνωμοσύνη στα εθελοντικά έργα, συχνά χρειάζονται ένα βαθμό συντονισμού και εποπτείας. Η εξεύρεση μιας ισορροπίας που να επιτρέπει στους εθελοντές να καινοτομούν ελεύθερα και ταυτόχρονα να παραμένουν εντός των καθιερωμένων πολιτικών είναι ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί.

Μια ακόμη πρόκληση αποτελεί η προσέλκυση και ένταξη μιας ποικιλόμορφης ομάδας εθελοντών. Η ποικιλομορφία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο μιας ακμάζουσας κοινωνίας και τα προγράμματα εθελοντισμού δεν αποτελούν εξαίρεση. Για να ενθαρρυνθεί η μεγαλύτερη συμμετοχή, πρέπει να αναπτυχθούν στρατηγικές προσέγγισης που να απευθύνονται σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες. Η ένταξη εθελοντών από διαφορετικές ομάδες επιτρέπει προγράμματα χωρίς αποκλεισμούς και καθιστά τα οφέλη του εθελοντισμού προσιτά σε όλους, ανεξάρ-

τητα από το υπόβαθρό τους.

Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις και να διατηρηθεί η δέσμευση των εθελοντών, πρέπει να εφαρμοστούν στρατηγικές όπως προγράμματα καθοδήγησης και πρωτοβουλίες επιβράβευσης και αναγνώρισης. Υποστηρίζοντας και αναγνωρίζοντας τις προσπάθειες των εθελοντών, οι τοπικές αρχές μπορούν να καλλιεργήσουν μια κουλτούρα συνεχούς δέσμευσης.

Συμπερασματικά, η δύναμη του εθελοντισμού είναι ανυπολόγιστη και συμβάλλει ανεκτίμητα στην προσωπική ανάπτυξη, στην αίσθηση του ανήκειν και στην ευημερία της κοινωνίας. Οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση και υποστήριξη αυτής της ανιδιοτελούς δράσης, παρέχοντας τους απαραίτητους πόρους, τη νομική προστασία και την υποδομή για πρωτοβουλίες εθελοντισμού.

Οι προκλήσεις παραμένουν, αλλά οι λύσεις είναι εφικτές. Κοιτάζοντας προς το μέλλον, η τεχνολογία ανοίγει την πόρτα σε νέες ευκαιρίες και η ψηφιακή εποχή προσφέρει συναρπαστικές δυνατότητες για τον συντονισμό και την εμπλοκή των εθελοντών. Η συνέργεια μεταξύ του εθελοντισμού και της τοπικής αυτοδιοίκησης θα καταστήσει τις κοινότητες ισχυρότερες, πιο ενδυναμωμένες και πιο συνδεδεμένες από ποτέ.

Η κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς

Αντισυνταγματάρχης Γεώργιος Κουκάκης

Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Ανώτερος Αξιωματικός του Στρατού Ξηράς, Μέλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών ([ΕΛΙΣΜΕ](#)), Κύριος Ερευνητής στο Κέντρο Διεθνών Στρατηγικών Αναλύσεων ([ΚΕΔΙΣΑ](#)), Ερευνητικός Συνεργάτης (Research Associate) του [Hermes Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy](#). Κάτοχος Master of Arts στη «Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο» του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Υποψήφιος Εκπαιδευτής Ενηλίκων (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), Συγγραφέας του βιβλίου «Εθνική Ασφάλεια: Μύθοι και Πραγματικότητα» (Εκδόσεις Ινφογνώμων, Απρίλιος 2023)

[Georgios Koukakis](#) | [LinkedIn](#)

Περίληψη

Το παρόν άρθρο αναλύει τις ποικίλες δραστηριότητες με τις οποίες εμπλέκεται ο Στρατός Ξηράς και οι οποίες σχετίζονται με μία πληθώρα τομέων όπως οι υποδομές, η υγεία-περίθαλψη, ο πολιτισμός, η παιδεία, ο αθλητισμός, η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, οι φυσικές καταστροφές, κ.ά. Σκοπός του είναι η ανάδειξη της κοινωνικής προσφοράς του Στρατού Ξηράς, παρά το γεγονός ότι κύρια αποστολή του είναι η εξασφάλιση της άμυνας της χώρας, καθώς και η υπεράσπιση της εθνικής ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της πατρίδας.

Όπως πολύ σωστά επισημαίνεται στο εκδοτικό σημείωμα του παρόντος τεύχους, ο οργανωμένος εθελοντισμός αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο στη δομή και τη λειτουργία της κοινωνίας, δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά, μακροπρόθεσμα και στιβαρά θετικά αποτελέσματα. Πολλές φορές μάλιστα **συμπληρώνει τις όποιες αδυναμίες του κρατικού μηχανισμού, καλύπτοντας τα υπάρχοντα κενά σε προσωπικό, μέσα και υποδομές**. Μία τέτοια μορφή εθελοντισμού –αν και αποτελεί οξύμορο σχήμα, αφενός λόγω της υπαγωγής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και αφετέρου λόγω της δράσης του κατόπιν εντολής της πολιτικής ηγεσίας– είναι και η κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς.¹ Ο λόγος που οι εν λόγω δραστηριότητες εντάσσονται στην ευρύτερη εθελοντική δράση είναι το γεγονός ότι ο Γενικός Κανονισμός Υπηρεσίας

στο Στρατό [Στρατιωτικός Κανονισμός 20-1 (ΣΚ 20-1)] που δημοσιεύτηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 130/1984 (ΦΕΚ 42Α της 10ης Απριλίου 1984) καθορίζει ότι **αποστολή του Στρατού είναι η εξασφάλιση της άμυνας της χώρας, καθώς και η υπεράσπιση της εθνικής ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της πατρίδας**. Συνεπώς, οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα –σύμφωνα με τον ΣΚ 20-1– θα πρέπει να θεωρείται ως δευτερεύουσα αποστολή. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Στρατός Ξηράς –ως ένας από τους τρεις Κλάδους των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων– εμπλέκεται σχεδόν καθημερινά σε μία πληθώρα δραστηριοτήτων που οφελούν σημαντικά το κοινωνικό σύνολο και οι οποίες σχετίζονται με τις υποδομές, την υγεία-περίθαλψη, τον πολιτισμό, την παιδεία, τον αθλητισμό, τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τις φυσικές καταστροφές, κ.ά. Το δε **κόστος** (αξία υλικών, καυσίμων και ωρών απασχόλησης του στρατιωτικού προσωπικού) των

προαναφερθέντων δραστηριοτήτων για **το έτος 2022** ανήλθε στο διόλου ευκαταφρόνητο ποσό των **6.233.312,93€**.² Όσον αφορά την εκτέλεση **μικρών έργων υποδομής** (Εικόνα 1), η προσφορά του Στρατού Ξηράς συνίσταται στην τοποθέτηση προβολικών μηχανημάτων και διαδραστικών πινάκων, τον χρωματισμό και την επιδιόρθωση Σχολείων, την αποκατάσταση επαρχιακού οδικού δικτύου με μέσα του Μηχανικού, την τοποθέτηση γεφυρών τύπου «Μπέλεϋ», τη διάνοιξη και διευθέτηση ρεμάτων, τον εκχιονισμό οδών, τη συντήρηση, επισκευή, ευπρεπισμό και αγιογράφηση Ιερών Ναών, τη συμπίεση χλοοτάπητων, την απομάκρυνση ογκόλιθων, την οργάνωση-συντήρηση ανοιχτών δομών φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων, την εκτέλεση εργασιών σύνδεσης δικτύου ύδρευσης, κ.ά.³

Στον τομέα **της υγείας και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης** (Εικόνα 2),

ο Στρατός Ξηράς προσφέρει μέσω της συγκέντρωσης φιαλών αίματος κατόπιν εθελοντικών αιμοδοσιών στα στρατιωτικά νοσοκομεία, της εκπομπής περιπόλων κοινωνικής προσφοράς με ιατρικό κλιμάκιο σε χωριά και Δήμους, της παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους κατοίκους ακριτικών περιοχών, της στελέχωσης περιφερειακών ιατρείων, της διάθεσης ιατρών για τη λειτουργία τμημάτων γενικών νοσοκομείων, της διάθεσης ασθενοφόρων επ' ωφελεία του ΕΚΑΒ, της συμμετοχής στο εθνικό σχέδιο «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» για τη μεταφορά εμβολίων στα κέντρα υγείας, της διάθεσης σκηνών για τις ανάγκες αντιμετώπισης της πανδημίας COVID19, της αεροδιακομιδής ασθενών, κ.ά.

Όσον αφορά τη διοργάνωση **πολιτιστι-**

κών και κοινωνικών εκδηλώσεων (Εικόνα 3), η προσφορά του Στρατού Ξηράς

συνίσταται στη διάθεση τμημάτων αποδόσεως τιμών και αντιπροσωπειών, καθώς και υλικών και μέσων σε εορτασμούς θρησκευτικών εορτών και εθνικών επετείων, την έκθεση κειμηλίων, τη διάθεση τμημάτων στρατιωτικής μουσικής για την πραγματοποίηση διάφορων πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων, τη διάθεση στρατιωτικών λεσχών για την πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων φιλανθρωπικού χαρακτήρα, την πραγματοποίηση εκθέσεων και την παράθεση γευμάτων κρατικών φορέων και οργανώσεων, κ.ά. Εικόνα 2 Η κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς Κουκάκης Γεώργιος Περιοδικό e-Άλληλον (12ο τεύχος) Σελίδα 3 από 4.

Στον τομέα της **παιδείας και του αθλητισμού** (Εικόνα 4), ο Στρατός Ξηράς προσφέρει μέσω της λειτουργίας των στρατιωτικών μουσείων, της διάθεσης σκηνών

για τη διεξαγωγή υγειονομικής και πρακτικής εξέτασης των υποψηφίων φοιτητών για τα Τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΤΕΦΑΑ) στο

πλαίσιο των πανελληνίων εξετάσεων, της ενημέρωσης μαθητών στο πλαίσιο του επαγγελματικού προσανατολισμού, της συγκέντρωσης αναλώσιμων υλικών και παράδοσής τους ως προσφορά αγάπης στο παιδικό χωριό SOS, τη διάθεση οδηγών σε παραρτήματα ΑΜΕΑ και το ΕΚΑΒ, την επίδοση γραφικής ύλης και παιχνιδιών σε μαθητές, κ.ά.

Όσον αφορά τέλος **τις λοιπές δραστηριότητες** (Εικόνα 5), η προσφορά του

Στρατού Ξηράς συνίσταται στην εκπομπή εποχούμενων περιπόλων στο πλαίσιο ενίσχυσης της επιτήρησης για την αποτελεσματική αποτροπή των μεταναστευτικών ροών, τη διάθεση προσωπικού και μέσων για την εξουδετέρωση - καταστροφή βλημάτων, την προσφορά μεριδίων συσσιτίου, άρτου και τροφίμων σε δημοτικά γηροκομεία και Ιερούς Ναούς, την επίδοση δεμάτων με τρόφιμα σε άπορες οικογένειες, τη συγκέντρωση ειδών ρουχισμού με σκοπό την ενίσχυση του σπιτιού του συλλόγου «Το Χαμόγελο Του Παιδιού», την πραγματοποίηση καθαρισμού ακτών, την εθελοντική δένδροφύτευση, την εκτέλεση περιπολιών δασοπροστασίας, τη συμμετοχή με προσωπικό και μέσα στην κατάσβεση δασικών πυρκαγιών, την εκπαίδευση σε Α΄ Βοήθειες, κ.ά. Επιπλέον, ο Στρατός Ξηράς -λόγω της άμεσης **ετοιμότητας**, άρτιας **εκπαίδευσης** και **νοοτροπίας** του προσωπικού, **εξειδικευμένων μέσων και προσωπικού** που διαθέτει, αυστηρής ιεραρχικής **δομής**, και τυποποιημένων **διαδικασιών**, που εφαρμόζει- έχει αναλάβει ηγετική δράση κατά την εκδήλωση πολλών διαφορετικών κρίσεων όπως **τη μεταναστευτική κρίση του 2015-2016** με τη διάθεση προσωπικού, υλικών και μέσων για την αρχική λειτουρ-

γία Εικόνα 3 Εικόνα 4 Η κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς Κουκάκης Γεώργιος Περιοδικό e-Άλληλον (12ο τεύχος) Σελίδα 4 από 4 των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης, την **υγειονομική κρίση του COVID-19** με τη διάθεση προσωπικού, υλικών και μέσων για τον εμβολιασμό των πολιτών, αλλά και την πρόσφατη εμπλοκή του στη διάσωση πολιτών κατά τις **φυσικές καταστροφές** που σημειώθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2023. Εν κατακλείδι, αυτό που θα πρέπει να έχουμε όλοι υπόψιν μας όσον αφορά την κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς είναι ότι -εκτός από τα τεράστια χρηματικά ποσά και τους πόρους που δαπανούνται για την υλοποίησή της- δεν αποτελεί την πρωταρχική του αποστολή, συνεπώς σε περίπτωση διεξαγωγής στρατιωτικών επιχειρήσεων η κοινωνική προσφορά του Στρατού Ξηράς θα περιοριστεί στις άκρως απαραίτητες δραστηριότητες. Δεν θα πρέπει τέλος να λησμονούμε το γεγονός ότι **το στρατιωτικό προσωπικό που συμμετέχει στις εν λόγω δραστηριότητες «αναγκάζεται» αρκετές φορές** -ειδικά στην περίπτωση κρίσεων- να βρίσκεται μακριά από την οικογένειά του, η οποία συνήθως (λόγω των μεταθέσεων) στερείται την υποστήριξη συγγενών και φίλων, γεγονός που αναδεικνύει ακόμα περισσότερο τη σημασία της εν λόγω ανιδιοτελούς κοινωνικής προσφοράς του προσωπικού το οποίο ενσαρκώνει το αρχαιοελληνικό ρητό: **«Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης»**.⁴

¹ Η γνώμη που διατυπώνεται στο κείμενο εκφράζει τις προσωπικές απόψεις του συγγραφέα και σε καμία περίπτωση δεν αντικατοπτρίζει την επίσημη θέση της Ελληνικής Κυβέρνησης ή του Ελληνικού Στρατού.

² Το εν λόγω ποσό επιμερίζεται σε 1.309.471,84€ για το Α΄ τρίμηνο, 1.390.320,37€ για το Β΄ τρίμηνο, 2.398.687,23€ για το Γ΄ τρίμηνο και 1.134.833,49€ για το Δ΄ τρίμηνο του 2022. ³ Όλες οι φωτογραφίες και τα στοιχεία που παρατίθενται στο άρθρο προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα του Γενικού Επιτελείου Στρατού (<http://army.gr/el>).

⁴ Ένας είναι ο καλύτερος οἰωνός (σημάδι), να αγωνίζεται κανείς για την πατρίδα. Η φράση προέρχεται από το Ομηρικό έπος Ιλιάδα (Μ 243) και πιο συγκεκριμένα το σημείο όπου ο Πολυδάμας προέτρεψε τον Έκτορα να αποφύγουν τη μάχη λόγω κάποιων κακών οἰωνών. Η απάντηση που έλαβε από τον Έκτορα περιείχε μεταξύ άλλων και την εν λόγω φράση

Εθελοντισμός και περιβάλλον

Γιώργος Κρεμλής
Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ
Διευθυντής Ε.Τ. της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Περίληψη

Οι προκλήσεις είναι τεράστιες, η ανησυχία της διεθνούς κοινότητας είναι διάχυτη, η φωνή της κοινωνίας των πολιτών έχει σημαντικό ρόλο και ο εθελοντισμός μπορεί να λειτουργήσει σαν μοχλός αφύπνισης στην Ευρώπη και παγκοσμίως, να προωθήσει το ρόλο του κυκλικού πολίτη και του οργανωμένου περιβαλλοντικού εθελοντισμού .

Ο υπερπληθυσμός του πλανήτη - του οποίου το περιβάλλον δεν γν ωρίζει σύνορα - τα μη αειφόρα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης, που παρά την προοδευτική διείσδυση της κυκλικής οικονομίας επικρατούν ακόμη, οι αυξανόμενες εστίες πολέμου, οι πυρκαγιές και βέβαια η κλιματική κρίση που οφείλεται σε όλα τα παραπάνω, ενώ συνάμα τα επιτείνει, δημιουργούν ένα «φαινόμενο χιονοστιβάδας» που υποβαθμίζει συνεχώς το περιβάλλον, επιδεινώνει το κλίμα και αλλοιώνει την ποιότητα ζωής. Διάχυτη είναι η ανησυχία της διεθνούς κοινότητας και ειδικότερα της κοινωνίας των πολιτών και κυρίως των νέων για το μέλλον του πλανήτη. Η κλιματική κρίση και η περιβαλλοντική υποβάθμιση έχει ένα τεράστιο κόστος που αυξάνεται με γεωμετρική πρόοδο και η αναστροφή τους δεν είναι ορατή στον ορίζοντα, εκτός αν στην Παγκόσμια Διάσκεψη για το κλίμα COP28 στο Ντουμπάι (30-11 με 12-12) ληφθούν γενναία δεσμευτικά μέτρα, που ναι μεν έχουν προταθεί αποτελούν όμως ως επί το πλείστον ευχολόγια που απευθύνονται στην καλή διάθεση των συμβαλλομένων,

πέρα από τη νομική δέσμευση που έχει επιτευχθεί για το Ταμείο απωλειών και ζημιών υπέρ των κλιματικά ευάλωτων χωρών.

Στο πλαίσιο μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογής ανθεκτικότητας σε αυτήν, η φωνή της κοινωνίας των πολιτών μπορεί να διαδραματίσει ένα καθοριστικό ρόλο εντάσσοντας με την απειλή αρνητικής ψήφου την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις προτεραιότητες των κυβερνητικών προγραμμάτων και του νομοθετικού τους έργου. Στο πλαίσιο αυτό ο εθελοντισμός μπορεί να λειτουργήσει και ως μοχλός αφύπνισης.

Εθελοντές ως «opinion makers» για να αναδείξουν τη σημασία των διακυβευμάτων και την ανάγκη αντιμετώπισής τους, κάτι που στην ΕΕ έχει εμπεδωθεί με την Πράσινη Συμφωνία και το REPower EU που είναι πρωτοποριακά. Η βέλτιστη πρακτική που θεσπίζουν πρέπει να επεκταθεί σε παγκόσμια κλίμακα και αυτό μπορεί να γίνει και μέσω του εθελοντικού κινήματος. Οι εθελοντές όμως είναι σημαντικοί, αφού πέρα από τη συλλογική φωνή που μπορούν να διαμορφώσουν έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν και οι ίδιοι στη μείωση του ενεργειακού, κλιματικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος και στην εμπέδωση της κυκλικής οικονομίας. Ο εθελοντής πρέπει να ενστερνισθεί το πρότυπο του κυκλικού πολίτη και να διαμορφώσει το νοικοκυριό του ως κυκλικό νοικοκυριό! Το ίδιο ισχύει και με τις επιχειρήσεις όπου η περιβαλλοντική και κοινωνική διακυβέρνηση - ESG - πρέπει να

αντικατοπτριστεί και σε επίπεδο καταναλωτών - πολιτών και νοικοκυριών - αλλά και φορέων της κοινωνίας των πολιτών και να μετεξελιχθεί σε κυκλική περιβαλλοντική και κοινωνική διακυβέρνηση. Ο ρόλος του ευαισθητοποιημένου πολίτη στο πλαίσιο αυτό είναι καθοριστικός. Είναι αυτός που έχει τις προϋποθέσεις να γίνει εθελοντής και εν προκειμένω περιβαλλοντικός εθελοντής και πέρα από τη συνειδητοποιημένη στάση ζωής του για την προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος να λειτουργήσει και στο πλαίσιο του αλτρουισμού και της αλληλεγγύης που διαπνέουν τον εθελοντισμό. Ο περιβαλλοντικός εθελοντής είναι και φυσιολάτρης, γνωρίζει την πανίδα και τη χλωρίδα και έτσι τις προστατεύει καλύτερα, ενώ συμβάλλει στις δένδροφυτεύσεις όπου η συμβολή του καθενός μας είναι απαραίτητη. Η στρατηγική της ΕΕ για την προστασία της βιοποικιλότητας προβλέπει ότι πρέπει να φυτευτούν 3 δις δένδρα στην ΕΕ μέχρι το 2030, ένα τεράστιο εγχείρημα στο οποίο ο οργανωμένος περιβαλλοντολογικός εθελοντισμός μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα.

Η εθελοντική ατομική διάθεση είναι σημαντική, η συλλογικότητα της προσπάθειας έχει όμως πολλαπλασιαστικό αποτέλε-

σμα. Όσο πιο οργανωμένα είναι τα διάφορα εθελοντικά περιβαλλοντικά σχήματα, τόσο μεγαλύτερη είναι η προστιθέμενη αξία τους. Προστασία της άγριας ζωής, δασοπροστασία, πυρόσβεση, περιβαλλοντικές κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση, εμπέδωση της κυκλικής οικονομίας που επιτυγχάνεται αν συνδυαστεί η «top down» με την «bottom up» προσέγγιση.

Οι έννοιες του «κυκλικού εθελοντισμού» και του «κυκλικού εθελοντή» είναι αυτές που πρέπει να εκπέμψουμε μέσα από την ολιστική προσέγγιση που θεσπίζει η κυκλική οικονομία και η οποία αγκαλιάζει όλες τις προαναφερόμενες μορφές περιβαλλοντικού εθελοντισμού! Πράγματι, η κυκλική οικονομία είναι το νέο οικονομικό μοντέλο που προωθεί η ΕΕ σε παγκόσμια κλίμακα και το οποίο θα ενισχύσει την ενεργειακή μετάβαση και θα μας επιτρέψει να επιτύχουμε την κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050, συμβάλλοντας έτσι αποφασιστικά στη διάσωση του πλανήτη μας. Η κυκλική οικονομία μάς υπηρετεί και καθήκον του εθελοντισμού είναι να την υπηρετήσουμε και εμείς!

Ο Εθελοντισμός ως καλός «οιωνός»

Βασιλική Μπαρκούκη
Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια / MS student

Περίληψη

Στη ζωή όλων μας έχει “εισβάλλει” η έννοια της Βιωσιμότητας, πώς όμως ο καθένας από εμάς σκέπτεται και πράττει προς όφελός της ; Ποιες είναι πραγματικά βιώσιμες τακτικές για την ελληνική επικράτεια και ταυτόχρονα “παγκόσμιας εμβέλειας” ; Κατά πόσο επηρεάζουν τον μέσο Έλληνα πολίτη και τον “εσώτερο” κόσμο του ; Ο Εθελοντισμός υπήρξε, είναι και θα παραμείνει βασικό “συστατικό” για την “ανάκαμψη” της ψυχολογίας του ατόμου, αλλά και για την ψυχική ολοκλήρωσή του.

Εισαγωγή

Όντας ένα από τα ιδιαίτερα αναπτυγμένα -φιλοξενοούμενα- είδη αυτού του πλανήτη, ο άνθρωπος καλείται να χρησιμοποιεί την διανοητική αλλά και σωματική του ικανότητα - όχι μόνο προς όφελός του- αλλά και στις «εξωτερικές» επαφές του. Η κοινωνικότητα του ατόμου «ανοίγει το δρόμο» σε τακτικές όπως η συνεχής επιθυμία του προς επεξεργασία και κατανόηση διαφόρων φαινομένων και συνθηκών, προς αναζήτηση απαντήσεων σε θέματα που αφορούν στη φιλοσοφία ή την επιστήμη, προς εκτεταμένη ανάλυση και επεξήγηση του περιβάλλοντός του.

Κατά την πάροδο των τελευταίων δεκαετιών η έννοια της “βιωσιμότητας” έχει «εισέλθει» στη ζωή καθενός από εμάς (G. Palmer, 1992;). Λόγω των ραγδαίων τρεχουσών εξελίξεων, των φυσικών φαινομένων και της επιστήμης, καταλογίζεται ως ευρέως αντιληπτή, διακριτή και απαραίτητη η κατανόηση αυτών αλλά και η «επείγουσα» ανεύρεση αποτελεσματικών «διεξόδων». Η αντιμετώπιση των εν λόγω φαινομένων δεν ωφελεί μόνον το

ανθρώπινο είδος, αλλά πρωτίστως το φυσικό περιβάλλον στο οποίο «φιλοξενείται» εκείνο και τα υπόλοιπα ζώντα είδη. Η εξυπηρέτηση των αναγκών αυτού του πλανήτη, που αποτελεί βασική «κατοικία» των ανθρώπων κάθε κράτους, έθνους ή φυλής, κρίνεται απαραίτητη.

Πώς θα μπορούσαμε να ορίσουμε τη “βιωσιμότητα” ή αλλιώς “αιφορία” ; Πληθώρα ερευνητών και επιστημόνων αποδίδουν -ξεχωριστά ο καθένας- έναν διαφορετικό ορισμό, με την πλειοψηφία αυτών να συναινούν στην ολιστική διατύπωση παραγωγικών προτύπων με πολλά και διαφορετικά «ενσωματωμένα» οφέλη. Κρίνεται ορθή η “απονομή” του όρου αυτού στον βέλτιστο συνδυασμό Οικονομικού, Κοινωνικού και Φυσικού περιβάλλοντος, με σκοπό την ευημερία των ατόμων, από τα οποία και προήλθε ο αντίστοιχος όρος.

Μέσω του θεμελιώδους αυτού συνδυασμού, τα οφέλη για τον άνθρωπο προβλέπεται να είναι πολλαπλάσια, όχι μόνο από οικονομική, αλλά και από την κοινωνική σκοπιά, δίχως όμως να «καταπονούνται» τα συμφέροντα των μελλοντικών γενεών.

Καθώς όμως, οι κοινωνικές συνθήκες παραλλάσσονται, τα κοινωνικά οφέλη διαφοροποιούνται, τα περιβαλλοντικά και τα οικονομικά οφέλη ακολουθούν. Αποτέλεσμα αυτών των εναλλαγών είναι οι διαφορετικοί ορισμοί που αποδίδονται στην έννοια “βιωσιμότητα”, ή αλλιώς “αιφορία”, με την πλειοψηφία των οποίων να δίνει έμφαση στην δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να δεχθούν «αναλλοίωτη» την προσφορά των πόρων, είτε φυσικών είτε ανθρώπινων, και να προβούν στην αξιοποίηση αυτών. Ως αποτέλεσμα, η έλλειψη ενός σαφούς ορισμού έχει «οδηγήσει» στην περιορισμένη εφαρμογή κατάλληλων και βιώσιμων πρακτικών ως προς την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών (Dixon and Fallon, 1989;), με αυτόν

να μην αποδίδεται ειδικά σε περιβαλλοντικό ή μη παράγοντα, παρά στον συνδυασμό του συνόλου των παραγόντων που αφορούν στην επιβίωση των διαφόρων -ανά τον κόσμο- πληθυσμών.

Στόχο των επιστημόνων δεν αποτελεί μονάχα η θεωρητική προσέγγιση του θέματος, παρά η πρακτική εφαρμογή όσων την ορίζουν, με την άποψη αυτή να υποστηρίζεται όχι μόνο από ειδικούς και ακαδημαϊκούς, αλλά και από κοινωνικές οργανώσεις ή άτομα υπό τις προαναφερθείσες ανησυχίες. Ανάλογες πρωτοβουλίες για την «επανένωση» των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πρακτικών, κρίνεται απαραίτητο να ληφθούν. Στην πραγματικότητα, τέτοιες «κινήσεις» αποτελούν το έναυσμα, ή αλλιώς την «εναρκτήρια οδό», πάνω στην οποία θα μπορέσει η επιστήμη της βιωσιμότητας να «ορθοποδήσει» και να «εξελιχθεί». Όπως μάλιστα έχει προαναφερθεί και σε προηγούμενη επιστημονική μελέτη, “any foreseeable sustainable state will be the result of interactions between organizations, individuals, societies and states” (Gray, 2010; p. 57).

Με σκοπό να επιτευχθεί ο απώτερος σκοπός, χρειάζεται να πραγματοποιηθούν μικρές - αλλά σημαντικές- αλλαγές σε μικρότερη κλίμακα. Επομένως, αποβλέποντας στην προστασία και την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος κατά μία ευρύτερη και πιο συλλογική έννοια, κύριο μέλημα χρειάζεται να αποτελέσει η μεμονωμένη και ενδότερης ανασκόπησης δράση των μικρότερων μονάδων. Επιχειρήσεις που «αναλώνονται» στην εξεύρεση και εφαρμογή των ιδανικών -σύμφωνα με προσωπικά αλλά και συλλογικά συμφέροντα- δράσεων και καινοτομιών, σε συνδυασμό με «περιβαλλοντικά ενημερωμένους» και δραστήριους πολίτες, αποτελούν «βασικό πωλώνα» της βιώσιμης ανάπτυξης. Δράσεις των επιχειρήσεων, αποβλέποντας στη “βιώσιμη” αξιοποίηση πόρων και «προσκλήσεις» προς το κοινό, αναμένεται να αποτελέσουν “κρουνό” μεγάλης αξίας. Μαζί με της περιβαλλοντική ανάπτυξη, θα «επέλθει» και η οικονομική -και συνεπώς κοινωνική- εξέλιξη. Ξεκινώντας από τα μικρότερης εμβέλειας κοινά, τους εγχώριους καταναλωτές, όμως αποσκοπώντας -όπως ήδη συμβαίνει- σε μεγαλύτερου μεγέθους ομάδες ανθρώπων, όπως η παγκόσμια κοινότητα, ο κλάδος των επιχειρήσεων «κτίζει» γερά θεμέλια για τη μελλοντική της ύπαρξη -καθώς και συνύπαρξη με μέλη της Εθνικής κοινότητας, σε συνεργασία με τα οποία αναμέ-

νεται να συμβάλλουν -σε μεγάλο βαθμό- προς ένα “βιώσιμο μέλλον”.

Συμβάλλοντας με δικές του γνώσεις και πράξεις, καθείς από εμάς καθίσταται ικανός να επιφέρει μεγάλες αλλαγές. Η συνεργασία αυτών των ομάδων θα αποτελούσε μία εκ των βέλτιστων, καθώς η συνύπαρξη ατόμων-μελών μικρών και μεγαλύτερων (Εθνική κοινότητα) ομάδων «εγκυμονεί» πλήθος αποτελεσματικών δράσεων ως προς την επίτευξη βέλτιστων θεωριών προς την “Περιβαλλοντική-βιώσιμη ανάπτυξη”. Η συνέργεια αποτελεί το βασικό στοιχείο σε μία τέτοια προσπάθεια, καθώς άτομα με διαφορετικό υπόβαθρο, αναμένεται να συντελέσουν από κοινού στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για το τρέχον -ανά περίπτωση- πρόβλημα.

Ο Εθελοντισμός ως ίαση, ψυχολογική επιρροή και εκπαιδευτική βάση

Ορίζουμε τον Εθελοντισμό ως τις πρακτικές τις οποίες ακολουθούμε αυτοβούλως, χωρίς το κίνητρο της υλικής ανταμοιβής προς προσωπικό όφελος. Αντίθετα, η ενταύθα παροχή υπηρεσιών ή/και υλικών αγαθών αποσκοπεί στο κοινωνικό-συλλογικό συμφέρον. Δεν συγκαταλέγεται στις «υποχρεώσεις» ενός ατόμου, αλλά έχει ως βάση του την αυτόβουλη συμμετοχή του ενεργού πολίτη σε ενέργειες προς τη βελτίωση ζητημάτων διαφορετικής προέλευσης. Όχι μόνο σε καταστάσεις που χαρακτηρίζονται ως «επείγουσες» αλλά και σε ανεξάρτητες χρονικές περιόδους, ένας εθελοντής δρα χωρίς να αναμένει κάποιου είδους «αντάλλαγμα». Η ανιδιοτελής αυτή βοήθεια, φέρει ως άμεσο αποτέλεσμα την «κάλυψη» ορισμένων ψυχολογικών αναγκών του «κοινωνικού όντος», δηλαδή του ανθρώπου. Η εθελοντική συμμετοχή και δράση δίνει της ευκαιρία στο άτομο να “μεταβεί” από το στάδιο της ατομικότητας και του εγωιστικού της «περιβλήματος» σε αυτό της ομαδικότητας, της συνεργασίας και της «ανακωχής», με απώτερο στόχο την επίτευξη ενός κοινού για όλους σκοπούς.

Κάθε ένας από εμάς, αργά ή γρήγορα, νιώθει την ανάγκη να αποτελεί μέλος ενός συνόλου. Μέσα σε μία ομάδα, έχει τη δυνατότητα να εμπλακεί σε δράσεις και μέσω αυτών να εκφράσει τα πιο βαθιά -αλτρουιστικά αισθήματά του. Μεγάλες ή μικρές ηλικίες αποτελούν «συστατικό» των ομάδων, με την κάθε κατηγορία να αποδίδει διαφορετικού τύπου και βαθμού οφέλη. Νεαρής ηλικιακής ομάδας άτομα, θα μπορούσαν να κατα

ταχθούν στην ομάδα της άμεσης επίδρασης, καθώς είναι -εν μέρει- ευκολότερο να διεισδύσει κανείς στον «εσωτερικό» τους «κόσμο». Σε δράσεις όπως αυτές του εθελοντισμού, δίνονται αρκετές πιθανότητες επιρροής της ψυχολογίας και της συνακόλουθης συμπεριφοράς τους. Από την άλλη πλευρά, ομάδες ατόμων που ανήκουν σε μεγαλύτερη κλίμακα ηλικιών, μπορούν με αυτόν τον τρόπο να «ανακτήσουν» επιθυμητές -αλλά μη πραγματοποιημένες- βλέψεις τους. Στις προαναφερθείσες κατηγορίες, συγκαταλέγεται και το αντίκτυπο του εθελοντισμού στην καθημερινότητα και την ψυχολογία των ατόμων που αντιμετωπίζουν οποιουδήποτε είδους δυσκολία να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο («εξάρτηση», σωματική ή ψυχική αναπηρία).

Προτεινόμενες πρακτικές, Προβλεπόμενα αποτελέσματα

Ο Εθελοντισμός είναι «καρπός καλής θέλησης». Οποιοσδήποτε αποσκοπεί σε ένα καλύτερο και ευνοϊκότερο μέλλον, δεν μπορεί παρά να δώσει έμφαση στη σημασία του εθελοντισμού.

Αποτελώντας βάση για το ξεκίνημά της παιδικής ηλικίας ενός ατόμου, μπορεί κανείς να «προβλέψει» το θετικό αντίκτυπο στην μελλοντική ζωή του ίδιου αλλά και όσων εκείνο συναναστρέφεται. Το αίσθημα της «κοινωνικής αποδοχής» είναι ένα από τα βασικά οφέλη που θα προκύψουν από τη συμμετοχή σε εθελοντικές ομάδες, με αυτό να «καταλαμβάνει μία από τις πρώτες θέσεις» στον «αγώνα» για την ψυχική του ολοκλήρωση.

Ο Εθελοντισμός συνδέεται άρρηκτα με τα όνειρα ενός ατόμου. Οι τομείς δραστηριοποίησής του είναι απεριόριστοι, δίνοντας στο άτομο της δυνατότητα να προσβλέπει σε προσωπική -αλλά και κοινωνική- «ανέλιξη». Οι απόψεις που αφορούν στην εμπλοκή του ατόμου σε εθελοντικές δράσεις από μικρή ηλικία ποικίλουν, με κύριο όμως άξονα τα προτερήματα αυτής του της εμπλοκής. Οι ξεχωριστές εμπειρίες, τα νέα ενδιαφέροντα και οι η απόκτηση πλήθους γνώσεων (κοινωνική αλληλεγγύη, προσφορά, τρόποι συμπεριφοράς, «ανάδειξη κλίσεων» κτλ.), όλα «συμπράττον» στην ανάπτυξη ενός ατόμου «απαλλαγμένου» από διακρίσεις και προκαταλήψεις.

Μέσω, λοιπόν, πλήθους εκπαιδευτικών

δράσεων με στόχο την εμπλοκή των ατόμων σε εθελοντικές ομάδες, το αποτέλεσμα θα «υπερνικήσει» κάθε είδους αίσθημα εγωισμού και ατομικότητας. Ο «επαναπροσδιορισμός» της εκπαίδευσης ως μία ευρύτερη έννοια θα συμβάλει στην ορθότερη διαπαιδαγώγηση των ατόμων, αποβλέποντας σε μία «εξέχουσα» κοινωνία.

Επίλογος

Υπό τις συνθήκες του καπιταλιστικού συστήματος, το κίνημα του εθελοντισμού συμβάλλει άμεσα και σε σημαντικό βαθμό στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, δίχως «ιδιαίτερο» κρατικό κόστος. Οι συνήθειες πρακτικές συνεχώς αποδεικνύουν την «εξέχουσα» συνδρομή της ανιδιοτελούς βοήθειας προς το κοινωνικό σύνολο. Θέλοντας, όμως, να «διαφύγουμε» της αναφοράς στο «οικονομικό κέρδος» του εθελοντισμού και τον «επαναπροσδιορισμό» του σε «υποκατάστατο» του κοινωνικού κράτους, εστιάζουμε στην ιδιαίτερη σημασία του εθελοντισμού στην ψυχική μας υγεία και ευημερία. Η κινητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα που «άπτονται» της κοινωνικής «επαγρύπνησης» και αντίστοιχης ενεργοποίησης -το φαινόμενο του εθελοντισμού, στις μέρες μας- αποτελεί «κινητήρια δύναμη» για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και της υγείας του ατόμου.

Βιβλιογραφία

About—HeinOnline. (n.d.). Retrieved November 12, 2023, from <https://home.heinonline.org/?PageSpeed=noscript>

Gray, R. (2010). A Re-Evaluation of Social, Environmental and Sustainability Accounting An Exploration of an Emerging Trans-Disciplinary Field Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 1, 11-32. - References—Scientific Research Publishing. (n.d.). Retrieved November 13, 2023, from [https://www.scirp.org/\(S\(lz5mqp453edsnp55rrgjt55.\)\)/reference/referencespers.aspx?referenceid=3102092](https://www.scirp.org/(S(lz5mqp453edsnp55rrgjt55.))/reference/referencespers.aspx?referenceid=3102092)

What Is Sustainability? A Review of the Concept and Its Applications | SpringerLink. (n.d.). Retrieved November 12, 2023, from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-02168-3_2

Εθελοντισμός & Κοινωνική Συνοχή

Το παράδειγμα του ΚΕ.Σ.Ο. Εκκλησιαστικού Ιδρύματος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Μαίρη Πίνη

Διευθύντρια του ΚΕ.Σ.Ο., δημοσιογράφος μέλος της ΕΣΗΕΑ, απόφοιτη του Τμήματος Δημοσιογραφίας στο Università degli Studi di Urbino Carlo Bo.

Περίληψη

Στην Ελλάδα της κρίσης, ο Εθελοντισμός και η Κοινωνική Συνοχή δεν μπαίνουν σε καλούπια. Το κοινωνικό κεφάλαιο φαίνεται πως είναι περισσότερο ισχυρό τώρα, παρά σε προηγούμενες περιόδους. Τα τελευταία χρόνια, έχουν σημειωθεί βήματα ανάπτυξης με την αύξηση του αριθμού των εθελοντικών οργανώσεων, ενώ κατά τα τελευταία γεγονότα του καλοκαιριού σε Ρόδο, σ' Εβρο, κλπ, καθώς και του φθινοπώρου με τις πλημμύρες στη Θεσσαλία οι Έλληνες, απέδειξαν ότι ξέρουν να προσφέρουν, όταν οι στιγμές το απαιτούν. Η Εκκλησία ήταν και παραμένει ένας αθόρυβος διαχρονικός και ισχυρός πυλώνας προσφοράς στον Άνθρωπο και την Κοινωνία. Το Κέντρο Στήριξης Οικογένειας(ΚΕΣΟ) -Εκκλησιαστικό Ίδρυμα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών αποτελεί ένα μικρό δείγμα προσφοράς εκ των φορέων της Εκκλησίας. Και όταν συνεργεί με άλλους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών η προσφορά αυτή πολλαπλασιάζεται στη νιοστή

Είναι γεγονός ότι από την εποχή των Μνημονίων, η ελληνική κοινωνία διανύει μια πρωτοφανή οικονομική κρίση, για πρώτη φορά κατά τη μεταπολιτευτική περίοδο. Η κρίση αυτή, προκάλεσε θυμό και ερωτηματικά και οδήγησε πολλούς στην αναζήτηση των αιτιών «γιατί φτάσαμε εδώ»; Άλλοι θεώρησαν ότι η κοινωνικοοικονομική κρίση, είναι ένα ελληνικό πρόβλημα για το οποίο φταίει η στρεβλή οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας. Άλλοι

το απέδωσαν στη διαφθορά των Ελλήνων, ενώ κάποιοι άλλοι ισχυρίστηκαν ότι φταίει το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα με τις χρηματοπιστωτικές δομές του. Οι ευρω-σκεπτικιστές, απέδωσαν τη σύγχρονη κρίση σε πολιτικά αίτια, όπως είναι η «υποχώρηση» της πολιτικής έναντι της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και η διαστρέβλωση του ελληνικού πολιτικού συστήματος μέσα από τον κρατικισμό, τον κομματισμό και τον λαϊκισμό. Δεν είναι λίγοι εκείνοι, που υποστήριξαν ότι πρόκειται για μια κρίση αξιών, μια ηθική ή πνευματική κρίση, η οποία διατρέχει κάθε τομέα της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής. Υπήρξαν κοινωνικές ομάδες - όπως των ανέργων, των απόρων, ανθρώπων με πολύ χαμηλό εισόδημα, συνταξιούχων, μονογονεϊκών οικογενειών, ατόμων με αναπηρία, αστέγων, κακοποιημένων γυναικών, μακροχρόνιων οικονομικών μεταναστών - που υπέστησαν εντονότερα τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Παράλληλα οι ομάδες αυτές έτυχαν της Αλληλεγγύης και της Προσφοράς και του Εθελοντισμού.

Στην Ελλάδα της κρίσης, το κοινωνικό κεφάλαιο φαίνεται πως ήταν περισσότερο ισχυρό τώρα παρά σε προηγούμενες περιόδους. Αν και τα τελευταία χρόνια, έχουν σημειωθεί βήματα ανάπτυξης με την αύξηση του αριθμού των εθελοντικών οργανώσεων. Ωστόσο, δεν έχουν μελετηθεί σε σημαντικό βαθμό, οι διαστάσεις του κοινωνικού κεφαλαίου και ο εθελοντισμός¹.

Ο εθελοντισμός στην Ελλάδα

Η Οικογένεια, η Εκκλησία, οι Εθελοντικές Οργανώσεις, οι Αθλητικοί και Πολιτιστικοί Σύλλογοι είναι οι εκφραστές του κοινωνικού κεφαλαίου μέσω του Εθελοντισμού. Επιπροσθέτως, η κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας έχει καταστήσει τους πολίτες πιο «ενεργούς» στην αξιολόγηση των λειτουργιών της κοινότητας και πιο απαιτητικούς «στη συμμετοχή του κάθε ατόμου στη δραστηριότητα του συνόλου», πάνω στην οποία βασίζεται και η έννοια της ορθής Πολιτείας.

Εμείς οι Έλληνες, γνωρίζουμε καλά να προσφέρουμε όταν οι στιγμές το απαιτούν.

Δρούμε ομαδικά, συλλογικά, όπως πράξαμε το καλοκαίρι του 2023 όταν τουρίστες και πολίτες δοκιμάστηκαν από τις φωτιές. Στην Ρόδο απαιτήθηκε να μεταστεγαστούν 15.000 τουρίστες από την περιοχή που καιγόταν σε άλλα σημεία του νησιού. Υπήρξαν Ροδίτες που τους φιλοξένησαν ακόμη και στα σπίτια τους. Άλλοι έπαιξαν ρόλο «animateur» (ψυχαγωγού-εμπυχωτή) για τα παιδιά. Ροδίτες μουσικοί απασχόλησαν τους ενηλίκους, γεγονός που δεν πέρασε απαρατήρητο στον ξένο Τύπο. Πετύχαμε να συνεισφέρουμε σε όλα τα επίπεδα εκείνες τις δύσκολες στιγμές!

Σε άλλα γεωγραφικά μήκη π.χ. στις φωτιές στην Πάρνηθα και στον Έβρο, έδωσαν την ευκαιρία σε εθελοντικούς Φορείς, ομάδες και μεμονωμένα πρόσωπα να συμπράξουν. Συνέδραμαν ανθρώπους από κοινού με τους άνδρες της ΕΛΑΣ απομακρύνοντας πυροπαθείς από την εστία τους, περιέθαλψαν άγρια και κατοικίδια ζώα. Η Ακαδημία Εθελοντισμού HelpHellas και το Κέντρο Στήριξης Οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.) συστρατεύτηκαν με εθελοντές, μεταφέροντας νερά στους πυροσβέστες. Αργότερα οι ίδιοι Φορείς θα συνδράμουν τους πλημυροπαθείς της Θεσσαλίας.

Είναι γεγονός ότι η καθημερινή ειδησεογραφία που συνοδεύει την κρίση, μας τροφοδοτεί διαρκώς με γεγονότα αυτοκαταστροφικής ή επιθετικής βίας. Στον

αντίποδα όμως αυτών των γεγονότων αναδεικνύονται παράλληλα φαινόμενα αλτρουισμού, φιλαλληλίας και κοινωνικής προσφοράς. Η όξυνση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και η συρρίκνωση των κοινωνικών υπηρεσιών του κράτους, δίνουν το έναυσμα για την ενεργοποίηση των πολιτών και την ανάπτυξη διαφόρων μορφών δράσεων, οι οποίες προσφέρουν ποικίλες υπηρεσίες σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, με στόχο την παροχή κοινωνικής προστασίας. Κοινωνικά ιατρεία και φαρμακεία, κοινωνικά παντοπωλεία, αγορά τροφίμων χωρίς μεσάζοντες, χαριστικά παζάρια, δίκτυα για αμοιβαία παροχή υπηρεσιών οργανώνονται για την αντιμετώπιση των «επώδυνων» καταστάσεων. Οι δράσεις αυτές με το ποικίλο κοινωνικό έργο, διαμορφώνουν μια «κουλτούρα αλληλεγγύης» η οποία δεν εκδηλώνεται μέσω του Κράτους «εκ των άνω», αλλά πολύ πιο άμεσα και αυθόρμητα «από τα κάτω», από πολίτες που ανταποκρίνονται στον συνάνθρωπο ο οποίος ζητάει

βοήθεια². Η Εκκλησία περισσότερο από έναν αιώνα, αποτελεί πυλώνα της φιλανθρωπίας. Ενοριακά συσσίτια, περίθαλψη ηλικιωμένων σε γηροκομεία, περίθαλψη θυμάτων της Μικρασιατικής Καταστροφής, καθώς και του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ορφανών κ.ά. ήταν κάποιες από τις δράσεις της. Επί ημερών του Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου Β', η Εκκλησία βρέθηκε αντιμέτωπη με την κρίση των Μνημονίων. Άμεσα οργάνωσε συστηματικά και μεθοδικά αντίστοιχες δομές, όπως: Συσσίτια, Κοινωνικά Ιατρεία και Φαρμακεία, Κοινωνικά Παντοπωλεία και Φροντιστήρια, Γηροκομεία, Βιβλιοθήκες κ.ά. Βελτίωσε τις υπάρχουσες δομές, όπως είναι οι Στέγες Κατάκοιτων, οι δομές για φιλοξενία ατόμων με σύνδρομο Down, το Κέντρο Στήριξης Οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.), το «Ιμάτιο» κ.ά.

Στο ΚΕ.Σ.Ο. προσφέρουμε Κοινωνική και Ψυχολογική Στήριξη, Νομικές Συμβουλές Στήριξης και Συμβουλευτική στις γυναίκες που είναι θύματα έμφυλης βίας. Επίσης λειτουργούν: Κοινωνικό Παντοπωλείο,

1 ΤΕΙ Κρήτης, Σχολή ΣΕΥΠ, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, «Κοινωνικό Κεφάλαιο & Εθελοντισμός στην Ελλάδα: Η Εθελοντική Προσφορά στους νέους».

2 Ν. Μουζέλης, «Ανάμεσα στα κόμματα και την αγορά», στο αφιέρωμα «Υπάρχει χώρος για αλληλεγγύη», Νέες Εποχές, Το Βήμα, 18 Δεκεμβρίου 2011, σ. Α23. Για την κουλτούρα αλληλεγγύης.

Κοινωνική Ντουλάπα και Πιστοποιημένα Εργαστήρια Δεξιότητων. Πραγματοποιούμε επισκέψεις σε σχολεία διδάσκοντας Επαγγελματικό Προσανατολισμό και Δημιουργική Γραφή. Διαθέτουμε δεκάδες εθελοντές μεμονωμένους ή μέσα από τα συλλογικά τους όργανα, όπως είναι η Πανελλήνια Ένωση Οπτικών & Οπτομετρών (ΠΕΟΟ), η Πανελλήνια Ένωση Ελευθεροεπαγγελματιών Παιδιάτρων, η Επιστημονική Εταιρεία Υποστήριξης Ασθενών με πρόβλημα στον Θυρεοειδή Ε.Υ.ΘΥ.ΝΗ., και υλοποιούμε δράσεις προληπτικής ιατρικής.

Διαπιστώνεται λοιπόν, ότι ο εθελοντισμός συμβάλλει στην Αλληλεγγύη και στην Κοινωνική Συνοχή. Ωστόσο στη χώρα μας υπάρχει μεγάλη σύγχυση ως προς τον ορισμό της Κοινωνίας των Πολιτών. Παράλληλα, και ο εθελοντισμός αντιμετωπίζεται με μεγάλο σκεπτικισμό. Αυτό οφείλεται στη δράση των ΜΚΟ με αφορμή το μεταναστευτικό και στα πρόσφατα σκάνδαλα ορισμένων ΜΚΟ, που

ασχολούνται με την προστασία ανηλίκων προερχομένων από κακοποιητικά οικογενειακά περιβάλλοντα ή από γονείς και κηδεμόνες που αδυνατούν να τα φροντίσουν. Ωστόσο η κινητοποίηση της Κοινωνίας των Πολιτών και των εθελοντικών οργανώσεων, μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά τόσο σε πολιτικό - οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο³. Εν κατακλείδι, ο εθελοντισμός βρίσκεται μέσα μας, ας ψάξουμε να τον βρούμε και να κάνουμε κι εμείς κάτι καλύτερο. Να ασχοληθούμε και να πούμε: «Είμαι μέσα!».

3 Θοδωρής Ψαριώτης, «Δημόσια Διοίκηση & Πολιτική Προστασία: Ένα Παράδειγμα Κοινωνικής Καινοτομίας», Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Let's Be S.M.A.R.T. (Successfully Managing Animal Rights Today)

Julie Kelley

Founder/Treasurer, Founder/Chairman of the Board

Summary

Let's be S.M.A.R.T. (Successfully Managing Animal Rights Today) is a non-profit animal welfare organization with a mission to help tackle the stray animal issues globally, with specific projects in Greece. Our mission considers education, working with the local Municipalities and Mayors for community projects, providing care for the strays and operating a cat rescue that welcomes our global volunteer program.

We are dedicated to working toward solutions so that our communities and animals can live peacefully together.

Let's Be S.M.A.R.T. was created back in 2007 with a mission to educate the communities and raising the awareness level for the rights and well-being regarding the benefits of animals. Our motto is to "think globally and act locally" which corresponds with our U.S. organization working with and helping to support the Greece organization in a collaboration to share the benefits and struggles of this very challenging subject through various projects.

We focus on bringing communities together to promote responsible care for the animals through several actions.

Firstly, and most importantly is education for both children and adults. With this in mind we have created several projects working toward engaging a larger part of the community to be responsible for our stray animals. Our team created the SMART family series of videos which reflect the SMART family adopting a stray cat and all the important care requirements needed and important related subjects covered. We also focus on the benefits of the strays in a family homelike setting and for various reasons going beyond just having

a pet. There are proven benefits for children to have pets at home and more so for children that might have some challenging situations such as autism, PTSD, or a long-term hospitalized illness. The animals help to diffuse situations which then the child can focus on the pet in many aspects, who the pet in turn is very intuitive to a child's challenges. Our SMART video series was approved also by the Ministry of Education in Greece and can therefore be shown in the school system. The videos capture information for children and also adults in a fun yet informative way, whereby there are many character scenes, along with facts and statistics that help understand the subjects at multiple levels.

Secondly, engaging the community to help be responsible for our loving strays is important. And for this subject we have worked on collaborating with the local Mayors to allow outdoor feeding stations that have proper coverage for weather conditions and even shelter should a cat be in need. By allowing these feeding stations in key locations of a community you resolve several points. The cats can be fed at these stations in a neat and organized manner, without people basically throwing food in unwanted areas (although they mean well of course). For people that are not animal friendly, it helps with these stations being maintained and therefore do not create an eyesore in a neighborhood. In addition, one can engage people in the area to share in the responsibility of putting food and water and keeping the stations cleaned. And it also creates a sense of satisfaction as we know the cats are receiving the basics, just like we humans certainly want. And for an older person, it can give something to look forward to daily and to see the happy cats awaiting their food, water and love, it is a

great way to help against loneliness and depression, it gives a sense of purpose!!

Thirdly, engaging children and adults in events whereby the animal welfare subjects are discussed is a great way for people to learn. One very successful event was Tails for Tennis where we held a junior tennis tournament (and both Eleni Daniilidou and Alex Jacupovic participated!), had key animal specialists at the event such as an animal trainer, animal psychologist, Veterinarian, some pets for adoption, etc. We coupled the two subjects (tennis and animals) which really go hand in hand to bring children and their parents together and expose them to the animal welfare subjects. Another event was in collaboration with Love Without Borders who helps support the refugees. We specially created our video series in the Arabic language in order to visit a refugee camp and share our videos in addition to organizing crafts for the children. It was an eye-opening experience with a positive ending in that the children felt someone cared about them to provide this event and to teach them about animal welfare. These children will one day integrate also into society, so it is important they understand.

Lastly, we prepared a 5-Star plan for stray cat management that was proposed to one of our local Municipalities as there are many facets of stray care. Firstly, is to focus on the Trapping and Neutering program (which is key to helping reduce the stray population which must be given great importance) then medical care for the strays, chipping the strays, providing the feeding stations as mentioned above as well as supporting the local animal welfare groups which are really the hands-on people to help manage the day-to-day issues. Our Mayor was quite impressed and granted in the first year a budget just for the cats of 125,000 euros to focus on the sterilizations. He later granted a spot for (3) feeding stations. Persistence is a key issue in this matter and in the end, it is beneficial for the cats, the community and the government to show they value animal welfare. To date we are collaborating with four Mayors including the Mayor of Hydra, Theologos and the Saronikou for our SMART feeding stations.

Another very important program that is in collaboration with the Greece Let's be SMART is our global volunteer and Veterinary Internship programs. Sharing our experiences with

people outside the country allows them to see our challenges and also our successes. They see first hand what is happening and can take those experiences back with them to either improve their own situations or to help share and get support for the Greece program which is much needed. One of our successful programs is the Veterinary Internship program which was launched in 2021 which caters to Veterinary Students and or Animal related studies whereby they will gain hands on experience in animal care, shelter management, and working with our collaborating veterinarians, animal behaviour experts, holistic animal care practitioners, and other animal species rescues such as a dog shelter, donkey rescue and wildlife rescue. Within this program we also provide cultural activities so the students can experience life in Greece as well and therefore gain a global knowledge.

All in all, Let's be S.M.A.R.T. is taking the stray animal issues very seriously and applying global solutions which encompass many aspects of the situation in order to hopefully help create a world whereby people and animals can coexist peacefully and in a responsible way (whether an animal is an indoor pet or a stray). Animal welfare takes the responsibility of not only our governments but of our people as well. Education for both our children and adults is key to this process. Our volunteer and internship programs can enlighten people from all over the world to see Greece and its stray issues in a very personal way and to help be part of creating solutions to helping in this global quest. It provides hands on knowledge. What a great way to visit the beautiful country of Greece and give back philanthropically at the same time for our innocent animals. Many of our participants in our events and programs also find themselves adopting the cats that live at our rescue and what a great way to help our Greece program, as for one animal that gets adopted to a loving home, another stray that needs help and healing can be saved. It is a win-win situation. And visiting Greece and participating in this quest gains the country even more positive energy.

One can join in the mission by signing up for our newsletter at www.letsbesmart.org and joining our Facebook page <https://www.facebook.com/LetsBeSmart> and our Instagram page [@letsbesmart_](https://www.instagram.com/letsbesmart_)

Χρειάζεται ο Εθελοντισμός Ολιστική Εκπαίδευση;

Αντιγόνη Ωραιοπούλου

Μέντορας της ΑΛΛΗΛΟΝ

B.Sc., M.Sc., M.A., E.C.P.

Αντιπρόεδρος Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Βιολόγος- Σωματική Ψυχοθεραπεύτρια

[Antigone Oreopoulou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Ο Εθελοντισμός έχει πολλά ανταποδοτικά οφέλη, όχι μόνον σε ψυχολογικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο ατομικό, κοινωνικό και επαγγελματικό. Παρ' όλα αυτά στην Ελλάδα συνοδεύεται από πολλούς μύθους και λανθασμένες αντιλήψεις. Η ολιστική, συνεπής και συντεταγμένη εκπαίδευση στον Εθελοντισμό διασφαλίζει μία ενιαία σωστή αντιμετώπιση του και πολλαπλασιάζει τα οφέλη που αυτός δημιουργεί σε όλα τα επίπεδα.

Εθελοντισμός είναι «οποιαδήποτε δραστηριότητα προσφέρεται ελεύθερα, ώστε να ωφεληθεί ένα άλλο πρόσωπο, ομάδα ή σκοπός. ...Θεωρείται περισσότερο ενεργή δράση παρά αντιδραστική πράξη και εμπεριέχει την προσφορά χρόνου, δέσμευσης και γνώσεων». (Wilson, 2000, p.17).

Η συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις φαίνεται να είναι ευθέως ανάλογη με την συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα και οργανώσεις.

Η οικογενειακή κατάσταση, παίζει σημαντικό ρόλο: Οι παντρεμένοι και οι γονείς (ιδιαίτερα οι μητέρες) φαίνεται να είναι πιο ενεργοί στον Εθελοντισμό, όπως και οι ελεύθεροι χωρίς παιδιά.

Η ηλικία έχει καθοριστικό ρόλο στο ποσοστό συμμετοχής σε εθελοντικές δράσεις, με τους ανθρώπους μέσης και τρίτης ηλικίας να παρουσιάζουν αυξημένη συμμετοχή στον Εθελοντισμό σαν ανάγκη για κοινωνική σύνδεση και δέσιμο. Οι νέοι άνθρωποι συμμετέχουν στον Εθελοντισμό σε περιπτώσεις υψηλού κινδύνου (Wilson, 2000).

Ο πιο αξιόπιστος όμως προγνωστικός

παράγοντας για τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις είναι το επίπεδο της Εκπαίδευσης. (McPherson and Rotolo, 1996): τα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που ενισχύουν τον Εθελοντισμό, ενισχύουν θετικά την προσφορά σε εθελοντικές υπηρεσίες και οργανισμούς, ενώ ταυτόχρονα, μία κοινωνία των Πολιτών αποτελεί τον θεμελιώδη λίθο για τα Δημοκρατικά Πολιτεύματα: οι εθελοντικές οργανώσεις αποτελούν ένα ενδιάμεσο συνδετικό σώμα, ανάμεσα στα άτομα και τις κυβερνήσεις. (Wilson and Musick, 2000). Παράγοντας ταυτόχρονα μία έμμεση ολιστική αξία: ο Εθελοντισμός αυξάνει την ατομική, οικονομική και κοινωνική αξία (Haldane, 2014), προάγει την ψυχική υγεία, ελαττώνοντας τα περιστατικά άγχους, κατάθλιψης, εισαγωγής στα νοσοκομεία και ψυχολογικού distress (Mayer and Costa e Silva, 2017).

Οι νέοι ιδιαίτερα είναι ευαισθητοποιημένοι και έτοιμοι να δράσουν σε περιβαλλοντικά θέματα (Berksein et al. 2020), ελαττώνοντας με αυτόν τον τρόπο το άγχος, θυμό, φόβο και απελπισία που νοιώθουν για την κλιματική αλλαγή (Haradin, 2021). Ατυχώς η Ελλάδα κατατάσσεται στις τελευταίες χώρες στο μέγεθος του Εθελοντισμού (με ποσοστό μικρότερο του 10% των ενηλίκων, που συμμετέχουν στις Εθελοντικές δράσεις). Ενώ σε χώρες, όπως η Αυστρία, η Σουηδία και η Ολλανδία, τα ποσοστά του Εθελοντισμού ξεπερνούν το 40%. Ταυτόχρονα η οικονομική αξία του Εθελοντισμού είναι μικρότερη του 0.1% του ΑΕΠ, την ώρα που σε χώρες που ο Εθελοντισμός έχει μεγάλη αξία, αποτελεί το 3-5% του ΑΕΠ (Καμινιώτη, 2020).

Η Ελλάδα πάσχει επίσης από «ένα έλλειμ-

μα κοινωνικής κουλτούρας που αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην πρόοδο, την ανάπτυξη, τη διεθνή ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική συνοχή και ευημερία». (Μπουραντάς, 2020). Σε μία έρευνα που υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια με συμμετοχή ερευνητών από 62 χώρες, η χώρα μας έρχεται τελευταία σε τέσσερα ιδιαίτερα κρίσιμα στοιχεία ή διαστάσεις της κοινωνικής κουλτούρας. Στην κατάταξη των εξήντα δύο χωρών, η Ελλάδα βρίσκεται τελευταία σε ό,τι αφορά την αξία της «συλλογικότητας» με αποτέλεσμα «την έλλειψη συνεργασίας, συναίνεσης και συνέργειας σε όλους τους τομείς όπως επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί, δημόσιοι οργανισμοί και βεβαίως στην πολιτική». Καθώς και στην αξία της επίτευξης αποτελεσμάτων και υψηλών επιδόσεων. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι δεν θέτουμε υψηλά πρότυπα επιδόσεων, δεν εστιάζουμε σε αποτελέσματα, δεν επιβραβεύονται οι υψηλές επιδόσεις και η αριστεία. Η Ελλάδα τερματίζει 50η στην μακροπρόθεσμη στοχοθέτηση, με αποτέλεσμα την έλλειψη αποτελεσματικού στρατηγικού σχεδιασμού, μακροπρόθεσμων στόχων και προγραμμάτων δράσης. Και 60η/62 στον «ανθρωπιστικό» προσανατολισμό δηλαδή τον αλτρουισμό, την αλληλεγγύη με μικρότερη έμφαση στην κατανάλωση υλικών και μεγαλύτερη στις υγιείς και ουσιαστικές ανθρώπινες σχέσεις.

Ταυτόχρονα οι τεράστιες και ταχύτατες αλλαγές και πρόοδος στην γνώση, έχουν δώσει τεράστιο προβάδισμα στην ανάπτυξη των ήπιων (ανθρώπινων) δεξιοτήτων. Παρ' όλο που τα ακαδημαϊκά κριτήρια σαφέστατα συνεχίζουν να προσδίδουν μία βάση επαγγελματισμού και επαγγελματικής ηθικής (Ανδρικοπούλου 2022) το κέντρο βάρους μετατοπίζεται πλέον στην ύπαρξη των δεξιοτήτων, που τελικά ξεχωρίζουν τον άνθρωπο και τον οργανισμό/επιχείρηση, προσδίδοντας μία ανθρώπινη αύρα. Όστε «οι κοινωνίες των επόμενων δεκαετιών να αντέξουν την κοινωνική πίεση χωρίς σύγκρουση, δημιουργώντας πολίτες, που αφ' ενός θα είναι ανταγωνιστικοί ως προς το πνευματικό και παραγωγικό δυναμικό τους, αφ' ετέρου θα διαθέτουν ισχυρή ψυχική ισορροπία και έντονο συναίσθημα ανθρωπισμού και αλληλεγγύης» (Δροσάτος 2022). Σύμφωνα με το νέο Θεματολόγιο Δεξιο-

τήτων στην Ευρώπη, οι δεξιότητες αποτελούν «μία δίοδο για την απασχολησιμότητα και την ευημερία».

Ο Εθελοντισμός συμβάλλει θεαματικά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων, με τους νέους που προσφέρουν εθελοντική εργασία να έχουν υψηλότερες ακαδημαϊκές απαιτήσεις και καλύτερη βαθμολογία (Johnson et al. 1998) ενώ αργότερα στην επαγγελματική τους ζωή επιτυγχάνουν μεγαλύτερο επαγγελματικό prestige (Wilson 2000).

Οι εταιρείες προτιμούν κατά 85% να προσλάβουν έναν άνθρωπο με ένα βιογραφικό το οποίο περιλαμβάνει εθελοντική εργασία. (Deloitte 2016, Mayer and Costa e Silva, 2017)

Στον Ευρωπαϊκό Δείκτη Δεξιοτήτων, όπου μετριοούνται η Ανάπτυξη Δεξιοτήτων, η Ενεργοποίηση Δεξιοτήτων και η Αντιστοίχιση Δεξιοτήτων η Ελλάδα βρίσκεται σταθερά στις τελευταίες θέσεις, με αθροιστική επίδοση 23 στα 100 (Νικολαΐδης 2021).

Πως μεταφράζονται όμως αυτές οι έρευνες στην εθελοντική καθημερινότητα;

Στην HELPHELLAS, έχοντας τέσσερα χρόνια εμπειρίας και πείρας στην ολιστική ανάπτυξη του Οργανωμένου Εθελοντισμού, έχουμε με εταιρικά δεδομένα και μετρήσεις, διαπιστώσει τα εξής:

- Η προσέλκυση Εθελοντών σε δράσεις, ιδιαίτερα όταν αυτές αφορούν προληπτικές ή ενισχυτικές καμπάνιες δεν είναι πάντα δεδομένη
- Στις φυσικές καταστροφές, οι Έλληνες αντιδρούν με θερμή τις πρώτες ημέρες, με το ενδιαφέρον να ατονεί στη συνέχεια
- Ο ορισμός του Οργανωμένου Εθελοντισμού και ότι αυτός συνεπάγεται στον κοινωνικό ιστό, δεν είναι ενιαίος (ο κάθε άνθρωπος έχει μία διαφορετική άποψη και ορισμό)
- Ο (Οργανωμένος) Εθελοντισμός συγχέεται με την φιλανθρωπία και την κοινωνική αλληλεγγύη (ο οργανωμένος εθελοντισμός εμπεριέχει την κοινωνική αλληλεγγύη και την φιλανθρωπία, με την δράση του να είναι καθημερινή και συντεταγμένη και από τον οργανισμό και τους Εθελοντές)
- Η πλειοψηφία των ανθρώπων θεωρεί ότι ο Εθελοντισμός είναι στιγμιαίος, δεν γνωρίζει τη σημασία του οργανωμένου

Εθελοντισμού στον κοινωνικό ιστό, ενώ ο ορισμός του οργανωμένου Εθελοντισμού και της σημασίας του είναι ασαφής

- Η πλειοψηφία συγχέει τον Οργανωμένο Εθελοντισμό με παροχή δωρεάν εργασίας και εκμετάλλευσης. Επίσης θεωρεί ότι ακόμη και η Πολιτεία εκμεταλλεύεται τους Εθελοντές, οι οποίοι κάνουν την δουλειά που έπρεπε να κάνει η ίδια
- Δεν γνωρίζει τη σύνδεση ανάμεσα στον Εθελοντισμό, την έννοια του Ενεργού Πολίτη και τον Κοινωνικό Αντίκτυπο.
- Έχει χάσει την εμπιστοσύνη του στις εθελοντικές οργανώσεις
- Ο εθελοντισμός για τους περισσότερους ανθρώπους εστιάζεται σε συγκεκριμένους τομείς (πολιτική προστασία, ζώα, ασθένεια, παιδιά), ενώ στην πραγματικότητα διεισδύει σε 20 τομείς της καθημερινότητας.
- Κατά την διάρκεια μίας εθελοντικής δράσης η συχνή έλλειψη συντονισμού, οργάνωσης, μετρήσιμων αποτελεσμάτων,

ανατροφοδότησης, δημιουργεί έλλειψη πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων.

Η Ελλάδα λοιπόν χρειάζεται να αναπτύξει μία νέα κουλτούρα σε σχέση με τον Εθελοντισμό και τη σύνδεση του με την έννοια του Ενεργού πολίτη, ώστε να μπορέσει να αναβαθμιστεί η κοινωνική αλλά και εργασιακή και ατομική ευημερία, να αναπτυχθεί η ομαδικότητα και η συλλογικότητα.

Με βάση αυτά τα δεδομένα η Ακαδημία Εθελοντισμού HELPELLAS, έχοντας σαν στόχο την δημιουργία αυτής της νέας κουλτούρας, θεώρησε, από την πρώτη στιγμή της δημιουργίας της, ότι η Ολιστική Εκπαίδευση στον Εθελοντισμό (και όχι πρακτική εκπαίδευση σε έναν τομέα) είναι πλέον αναγκαία συνθήκη για όλες τις ηλικίες, κοινωνικά και εκπαιδευτικά επίπεδα και φορείς.

Μία εκπαίδευση όμως που προσδίδει κύρος, αξία και εκπαιδευτική και επαγγελ-

Παραλαμβάνοντας την Πιστοποίηση ISO 29993

Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Πατρών

ματική ανέλιξη στους εκπαιδευόμενους. (η HELPHELLAS έχει πιστοποιηθεί σαν οργανισμός που σχεδιάζει, αναπτύσσει και υλοποιεί προγράμματα με άξονα τον Εθελοντισμό, με ISO 29993 από την TÜVhellas/TuvNord, έχει υπογράψει μνημόνιο συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Πατρών και συνεργάζεται με το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο).

Ως εκ τούτου είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα και την Ευρώπη, που προσφέρει μία πιστοποιημένη, ολιστική και συντεταγμένη εκπαίδευση στον Εθελοντισμό: συνδυάζοντας αρμονικά θεωρία και πρακτική, συστημική με μη συστημική εκπαίδευση, προσφέροντας εξειδικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης στον Εθελοντισμό ανάλογα με τις ανάγκες: εξειδικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης φοιτητές (HELPSKILLS) όπου συνδέει τις δεξιότητες με τον Εθελοντισμό, σε σχολεία (HELPlan) όπου συνδέει τον Εθελοντισμό με την Ατομική Κοινωνική Υπευθυνότητα και τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, σε ανέργους, σε ΟΤΑ και ιδιωτικό τομέα, (συνδέοντας τον Εθελοντισμό με την Βιωσιμότητα και το ESG). Διδάσκει τέλος ένα πρόγραμμα με διαφορετικά levels προσφέροντας για πρώτη φορά την δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα να πιστοποιηθούν ως Εθελοντές.

Ο Εκπαιδευτικός Πυλώνας της HELPHELLAS ξεκίνησε το 2022. Με τα πρώτα αποτελέσματα να έχουν δείξει ότι πράγματι η Ολιστική και Συνδυαστική Εκπαίδευση στον Εθελοντισμό θέτει τις βάσεις για μία διαφορετική κοινωνική καθημερινότητα, δημιουργεί πιο συνειδητούς και συνειδητοποιημένους Ενεργούς Πολίτες, που είναι πλέον πρόθυμοι να προσφέρουν τον χρόνο, τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους για το καλό όλων. Μετατρέποντας την μονάδα σε ομάδα.

Βιβλιογραφία.

Ανδρικοπούλου, Α. (2022). Το μέλλον της παγκόσμιας και ελληνικής αγοράς εργασίας: Νέα επαγγέλματα και νέες δεξιότητες. Retrieved from: https://allilonnet.com/3d-flip-book/allilon-magazine-issue6/?fbclid=IwAR2ED1vWFkqPooz5_46hE-iSFQzM5P23LH55SCpQ4kR6CVMwjgAqs6Shlg-cp.7-10
Benkenstein, A., Chevallier, R., Kosciulek, D., Lebea, D., & Worth, K. (2020). Youth climate action and the role of government. In Youth Climate

Advocacy (pp. 42-63). South African Institute of International Affairs. <http://www.jstor.org/stable/resrep29503.9>
Deloitte (2016). 2016 Deloitte Impact Survey. Building Leadership Skills through Volunteerism. Deloitte. Retrieved from <http://www.2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/us-deloitte-impact-survey.pdf>
Δροσάτος, Κ. (2022). Παιδεία στον 21ο αιώνα των νέων αντιλήψεων περί γνώσης, ηθικής και αισθητικής. Retrieved from https://allilonnet.com/3d-flip-book/allilonmagazine-issue6/?fbclid=IwAR2ED1vWFkqPooz5_46hE-iSFQzM5P23LH55SCpQ4kR6CVMwjgAqs6Shlg-cp.4-6
Haldane, A. (2014). In Giving, How Much We Receive? The Social Value of Volunteering. Bank of England. Retrieved from <https://www.bankofengland.co.uk/publications/Documents/Speeches/2014/speech756.pdf>
Harrabin, R. (17 Sept. 2021). Climate change: Young people very worried – survey. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-58549373>
Johnson, M. K., Beebe, T., Mortimer, J. T., & Snyder, M. (1998). Volunteerism in adolescence: A process perspective. *Journal of research on adolescence*, 8(3), 309-332.
Καμινιώτη Ο. (2020). Εθελοντισμός στην Ελλάδα: Υπάρχουσα Κατάσταση και Προτάσεις. Μία μελέτη για τον Εθελοντισμό, Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρωπίνου Δυναμικού.
Mayer, J. M. L. P., & Costa e Silva, S. (2017). Exploring the Whole Value of Corporate Volunteering. *The Journal of Corporate Citizenship*, 67, 95-119.
McPherson, J. and Rotolo, T. (1996). Diversity and Change in voluntary groups. *Am.Sociol. Rev.* 61 179 -202.
Μπουραντάς, Δ. (2020): Η κοινωνική κουλτούρα ως εμπόδιο κοινωνικής ευημερίας. <https://www.kathimerini.gr/society/561197398/d-mpourantas-i-koinoniki-koyltoy-ra-osempodio-koinonikis-eyimerias/>
Νικολαΐδης, Η. (Σεπτέμβριος 2021). Η Εκπαίδευση Και Κατάρτιση Ενηλίκων - Μια Έρευνα Ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός της ΕΚΕ στην Ελλάδα; Η νέα έρευνα της διαΝΕΟσις επιχειρεί να φωτίσει έναν παραμελημένο αλλά πολύ σημαντικό κλάδο του εκπαιδευτικού συστήματος. Retrieved from: https://www.dianeosis.org/2021/09/ekpaideysi-kai-katartisi-enilikwn-stin-ellada-mia-erevna/?fbclid=IwAR1Uai6xu_lk8cV-NaAkeYmj3R_npNEOfm3dwmnQR9izxVCSV-voOnBDCaU
Wilson, J. and Musick, M. (2000). The effects of volunteering on the volunteer. *Law and Contemporary Problems*, 62 (4), pp 141 -168.
Wilson, J. (2000). Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26, 215-240. *Annual Review of Sociology*, 26, 215-240.

Παρουσιάσεις και ομιλίες για τη σημασία της Εκπαίδευσης στον Εθελοντισμό, σε Πανεπιστήμια και Σχολεία 2023

ΣΠΑΥ

Ένωση Ελλήνων Φυσικών

BCA College

Ένωση Ελλήνων Φυσικών

Πανεπιστήμιο Πατρών

Universidad Atenas Mexico

Μέντορες Επιχειρηματικότητας

Δημήτριος Καράμπελας

- Μηχανικός στην ASML Holding
- Προσφέρει υποστήριξη σε όποιον ενδιαφέρεται να δραστηριοποιηθεί στη Σουηδία
- Σουηδία

Σωτήριος Μακρυγιάννης

- CEO και Ιδρυτής της Philotimo.eu and Aialab.com
- Προσφέρει συμβουλές σε νέους επαγγελματίες και σε ιδρυτές start-up
- Φινλανδία

Παναγιώτης Λιαργκόβας

- Jean Monnet Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
- Παροχή συμβουλών σε νέους επαγγελματίες και πτυχιούχους που επιθυμούν να ακολουθήσουν εταιρική καριέρα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό και που αναζητούν οικονομικά και χρηματοοικονομικά εργαλεία για την προώθηση της επιχείρησής τους ή να επεκτείνουν την επιχείρησή τους ιδιαίτερα στη Μέση Ανατολή και την Ευρώπη
- Ελλάδα

Χρήστος Κούσης

- Υπεύθυνος καταστήματος στη RETAILORS
- Προσφέρει καθοδήγηση σε άτομα που θέλουν να ακολουθήσουν παρόμοια επαγγελματική πορεία και όσοι θέλουν να γνωρίσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η διαμονή στο εξωτερικό και η επιχειρηματική δραστηριότητα
- Αυστρία

Μέντορες Σπουδών και Καριέρας

Νεκτάριος Μπενέκος

- Φυσικός στη CERN
- Συμβουλές σε υποψήφιους Έλληνες φοιτητές που ενδιαφέρονται να σπουδάσουν στο UIUC ή/και στο CERN ή να κάνουν μεταπτυχιακή έρευνα ή άλλη ακαδημαϊκή εργασία
- Ελβετία

Μαρία Χναράκη

- Επίσημη Αντιπρόσωπος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών
- Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους για την επαγγελματική και ακαδημαϊκή τους πορεία
- Ελλάδα

Ιωάννης Κισκιπελής

- Ιδρυτής τη UpCommerce
- Προσφέρει συμβουλές σε επιχειρηματίες, ιδιοκτήτες επιχειρήσεων και έμπορους
- Ελλάδα

Frank Magourilos

- Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Οκλαχόμα
- Προσφέρει καθοδήγηση σε υποψήφιους Έλληνες φοιτητές που ενδιαφέρονται να σπουδάσουν στο Πανεπιστήμιο της Οκλαχόμα ή να κάνουν μεταπτυχιακή έρευνα ή άλλη ακαδημαϊκή εργασία
- ΗΠΑ

Μέντορες Καριέρας

Μαρία Ζαρωτιάδου

- Managing Director στην Plan of Business & Plan Career
- Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους που επιθυμούν να ακολουθήσουν εταιρική καριέρα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό (κυρίως στους κλάδους στρατηγικής, social media και marketing)
- Ελλάδα

Θεόδωρος Ματακιάδης

- Επικεφαλής στο τμήμα του Global Disruptive Innovation Portfolio στη BAYER Crop Science
- Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους επαγγελματίες και πτυχιούχους που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια εταιρική καριέρα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό (κυρίως στον τομέα της βιο-έρευνας)
- Ολλανδία

Νικόλαος Μόσχοβος

- Δημοσιογράφος- Συγγραφέας - Εκπαιδευτής
- Προσφέρει συμβουλές σε νέους και νέες στους τομείς των Media, της δημιουργικής γραφής, των social media, της διοργάνωσης εκδηλώσεων και της διαφήμισης, καθώς και σε νέους- νέες, που θέλουν να αξιοποιήσουν τους ανωτέρω τομείς για την ανάπτυξη μιας νέας επιχείρησης
- Ελλάδα

Άγγελος Νακούλας

- Ειδικός σε θέματα IT και προγραμματιστής σε Multinational Logistic Support Agency
- Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους επαγγελματίες και φοιτητές που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν μια καριέρα στον τομέα της πληροφορικής
- Λουξεμβούργο

Μέντορες Young Mentor

Βασιλική Καλημέρη

- Υπάλληλος του οικονομικού τμήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους που θέλουν να σπουδάσουν στο εξωτερικό, ειδικά αυτούς που έχουν ήδη ολοκληρώσει το Bachelor τους στην Ελλάδα και θέλουν να συνεχίσουν με Master
- Βρυξέλλες

Μάριος Δαμασκός

- Σύμβουλος Ανθρωπίνου Δυναμικού
- Προσφέρει καθοδήγηση σε φοιτητές, ειδικά σε ιδιωτικά, μη κερδοσκοπικά, εκπαιδευτικά ιδρύματα εντός της ΕΕ & ΗΒ, πτυχιούχους & νέους επαγγελματίες
- Ελλάδα

Φώτης Τέκος PhD

- Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας FoodOxys και της εταιρείας OLEA FORTIUS, εντεταλμένος διδάσκων Τμήματος Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του ΠΘ
- Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους Θετικής και τεχνολογικής κατεύθυνσης, αλλά και όποιος ενδιαφέρετε για μεταπτυχιακά και γενικά σπουδές στο πεδίο του
- Ελλάδα

Ευαγγελία Σίσκα

- Δικηγόρος στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο και στην Παγκόσμια Τράπεζα
- Προσφέρει καθοδήγηση σε φοιτητές που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν καριέρα στα ανθρώπινα δικαιώματα ή να εργαστούν σε ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς, όπως και να συνεχίσουν σπουδές στις Ηνωμένες Πολιτείες
- Ελλάδα

**“Να γίνετε η αλλαγή
που θέλετε να δείτε
στον κόσμο.”**

Μαχάτμα Γκάντι

